

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

IN BESEDA JE ČLOVEK POSTALA

"Naj se veselijo nebesa, zemlja naj se raduje, buči naj morje in kar ga napolnjuje. Naj vriska od veselja polje in vse, kar na njem raste" (Ps 96, 11-12). Tako pojemo pri polnočnici ob razodetju skritega in skrivnostnega Boga. Pojemo z besedami, ki so psalmistu privrele iz srca že tisoč let pred rojstvom Jezusa Kristusa kot človeka.

V preteklosti se je premalo poudarjalo, da je Bog postal človek, čeprav so kristološki problemi 4. in 5. stoletja razčistili pristni nauk o Jezusu kot pravem Bogu in pravem človeku. Vendar nas je skoraj mimorede obšla ta čudovita resnica, da je namreč Bog postal eden izmed nas, za nas, zame.

Bog se je pripravljaj na prihod v ta nas svet kot pravi človek. Toda ko je prišel kot majhno, nebogljeno dete, ga ljudje ne marajo ali ga spregledajo. Ne priznavajo ga za člana človeške družine. Zato jim Božič pomeni samo bogato obloženo mizo in počitnice.

Sv. Frančišek Asiški ustvari prve, žive jaslice. Poišče gobavca, da ga poln ljubezni objame in poljubi. V njem gleda objokano Božje dete, živega Boga, ki izkusi izobčenje iz človeške srede. Božjo vsemogočnost zre v njegovi čudoviti ljubezni do ubogega, bolnega, umirajočega človeka. Zanj je to božja kraljevska ljubezen, ki se razodene na lesu, na križu.

Marsikomu ne gre v račun, da se poveže Božič s križem. Toda Jezus dokaže, da je prava ljubezen samo v življenju za druge. Zaradi tega je postal mikroskopsko majhen v telesu matere Marije. Vse življenje je bil vedno zadnji. Svoje veličanstvo je razkril šele na križu in v čudovitem vstajenju iz prekletstva smrti. Le ta nam odpre srce in usta za hvalospev Božiču, začetku našega odrešenja. Pojemo čudežu skrite ljubezni.

Maksim Spoznavalec nas pogloblja v skrivnost rojstva Boga v našem srcu. Rodi se lahko samo po veri in ljubezni. Sv. Hieronim kleče premišljuje v votlini Jezusovega rojstva v Betlehemu o njegovem učlovenju in se mu ne more načuditi.

V švicarskih planinah pod mogočnim piramidskim Matterhornom je svojčas skozi vse poletje odmevalo prvih 14 vrstic evangelija po Janezu po dolgem rogu. Glas se je širil tja do Mont Blanca in do vseh belih štiritisočakov. Vsak večer se je razlegalo isto oznanilo, da je namreč Bog postal človek. Vse nas je prevzemala hvaležnost, da je Bog postal človek. Ker je hotel ostati z nami, se poistovetiti z vsakim, ki ga sprejme, da ga lahko dvigne nad smrt, nad vsa gospostva in oblasti tega veka. Ni nehal nas ljubiti kljub vsemu mrazu, grdobiji ošabnih angelov in ljudi.

Morda ga je bolelo in ga še boli najbolj to, da ljudje kaj radi opravičujemo sebe in greh s tem, da rečemo: saj je vse človeško. To pa ni res. On, ki je izkusil človeške roke in pesti, pljunka in zaničevanje, bičanje, posmeh, križanje, v sestrah in bratih taborišča in ječe, bombe, lakoto in žejo, vso človeško hudobijo, ve, kaj to pomeni.

Že s svojim rojstvom v hlevčku nam Jezus govori, naj bomo ponižni in majhni ter ljubeznivi.

Jezus nas uči najprej ljubezni, ki priznava, da smo od Boga, da smo rojeni za druge, da živimo za druge in drugačne, prav tako kakor to dete živi za Očeta in za vse druge: za angele, ljudi in vesolje.

Izprosimo si vere, ki je kakor olje za naše prazne srčne posode.

STRAN 6

VILJEM ŽERJAL

Pred nami so sveti božični prazniki, polni verskega in čustvenega naboja. Ob jaslicah in božičnem drevesu se zbiramo vsi, ki smo blage volje. Naj v tem duhu gredo naša topla voščila vsem sotrudnikom, bralcem in prijateljem, in sploh vsem našim rojakom doma in po svetu. Naj božje Dete blagoslovi vse nas in nam v novem letu nakloni milost in uspešno delovanje. - UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Prihodnja številka našega lista bo izšla v četrtek, 9. januarja 2003

Sotrudnike naprošamo, da pošljejo svoje prispevke najkasneje do 6. januarja opoldne. (URED.)

Pogovor

Luciano Caveri, valdostanski politik, o širitvi Evropske unije na Vzhod (str. 2)

Pogovor

Msgr. dr. Jožko Pirc, rektor Slovenika v Rimu, o sebi, Cerкви in... (str. 3)

03

Msgr. De Antoni in msgr. Ravignani
BOŽIČNA VOŠČILA

05

Danijel Devetak / pogovor
P. MARKO IVAN RUPNIK

06

Ivan Žerjal / pogovor
MIRJAM MUŽENIČ

06

Erik Dolhar
SHIMON PERES V TRSTU

20

Marjan Drobež / pogovor
ANTON VENCELJ

VSEBINA

SVET OKROG NAS

ITALIJANSKA NOTRANJA POLITIKA

PO DEVOLUCIJI ŠE VRSTA DAVČNIH ODPUSTOV!

DRAGO LEGIŠA

Medtem ko še ni prav nič jasno, kakšen bo dejanski pravni ustroj italijanske republike, potem ko bo odobrena Bossijeva "devolucija", je med ljudmi spet završalo. Skupno s finančnim zakonom za leto 2003 naj bi bila dejansko odpisana cela vrsta davčnih dajatev, tako da bi davčni utajevalec s plačilom sorazmerno majhne globe uredil svoj položaj in postal enak vsem rednim ter poštenim davkoplačevalcem. Zanimivo pri vsem tem je, da se to dogaja, ko gospodarsko in finančno ministrstvo vodi Giulio Tremonti, ki je še pred 10 leti kot mlad ekonomist-strokovnjak na davčnem področju - v dnevnem in strokovnem tisku na dolgo in široko dokazoval, da so "davčni odpusti nemoralni in nezakoniti". Berlusconi je vladna večina v parlamentu odločno zagovarja "odpuste" za davčne prekrške ali utaje v razdobju 1997-2001 in skuša javnosti dopovedati, da so ti ukrepi potrebni, češ da pripravlja korenito davčno reformo, zaostanki na tem področju pa naj bi bili v veliko nadlego! Naj bo tako ali drugače, eno drži kot pribito: takšna politika daje potuho davčnim utajevalcem in se država dejansko norčuje iz poštenih davkoplačevalcev.

V središču pozornosti javnosti je seveda še vedno prihodnost italijanske avtomobilske industrije Fiat. Čeprav so že bile napovedane velike spremembe v samem vrhu turinskega avtomobilskega velikan, je njegov predsednik Paolo Fresco na odločno zahtevo bank upnic in po posegu samega Fiatovega "očaka" odvetnika Giannija Agnellija - ta je tudi dosmrtni senator - ostal na svojem predsedniškem mestu, medtem ko je dosedanj glavni ravnatelj podjetja Alessandro Barberis postal pooblaščen upravitelj. S to rešitvijo soglašata tudi ameriška General Motors, lastnica nekaj desetnih odstotkov Fiatovih

delnic, ki pa bo leta 2004 lahko po pogodbi, ki je bila sklenjena pred nakupom delnic, odkupila vse ostale Fiatove delnice. Sanacijski načrt, ki ga financirajo banke, se torej lahko izvaja. To med drugim pomeni, da je nekaj nad pet tisoč delavcev v dopolnilni blagajni, medtem ko ni znana nadaljnja usoda nekaterih obratov po državi. Zato se protestne manifestacije delavcev nadaljujejo, vsi trije sindikati pa zdaj nastopajo enotno in se bodo, kot kaže, tudi v prihodnosti složno zavzemali, da se prizadetim delavcem ne bi naredila še večja škoda.

Zaradi Bossijeve "devolucije" - ki dejansko pomeni prenos oblasti od središča na obrobje - je opaziti znake razhajanja v nekaterih krogih vladajoče večine, to je v Domu svobode. Prav nič ni namreč jasno, kako in zlasti s kakšnimi finančnimi sredstvi bodo posamezne dežele urejale področja zdravstva, šolstva in krajevne varnosti. Sam predsednik republike Ciampi stalno opozarja, da prihaja v poštev le solidarnostni federalizem, kar pomeni, da med deželami ne sme biti bistvenih razlik, kar zadeva njihovo gnotno stanje, bogatejše dežele bi zato morale pomagati revnejšim. Mnogo resnih pomislekov vzbujata tudi področje t.i. krajevne varnosti. Bo vsaka dežela imela svoj policijski zbor? Kakšne bodo njegove pristojnosti? Kdo bo skrbel za usklajevanje dela z državno policijo, orožniki in ostalimi sorodnimi zbori? Iz 11 vstic, kolikor sestavlja Bossijev zakonski predlog o devoluciji, ne dobimo nobenega odgovora na navedena in mnoga druga vprašanja. Res pa je, da ima Berlusconi v parlamentu krepko večino in da je torej še vedno dovolj vode za redni pogon njegovega političnega mlina. Kar zadeva finančni zakon, naj le omenimo, da so v znak protesta napovedali odstop rektorji vseh univerz v državi.

KAKO DOLGO ŠE?

VPRAŠANJE SPRAVE MED ITALIJO IN SLOVENIJO

S potekom mandata slovenskemu predsedniku Milanu Kučanu je v krajevnih javnih občinah oživelo vprašanje politične in moralne sprave med Italijo in Slovenijo, ki se je postavilo po osamosvojitvi Slovenije leta 1991. V ta okvir so spadale tudi zahteve Italije po vračanju zapuščene imovine njenim optantom, ki so med drugim za več časa ustavile proces vključevanja Slovenije v evropske povezave. Vprašanje se je rešilo s tako imenovanim Solanovim kompromisom, ki je odpravil veto Italije za pridruženje Slovenije Evropski uniji. Še prej v času predsednika vlade Peterleta je bila ustanovljena mešana italijansko-slovenska komisija zgodovinarjev, ki je dobila nalogo razčistiti odnose med obema narodoma v zadnjem obdobju in je, kot znano, lani zaključila svoje delo in objavila skupno poročilo. To bi pravzaprav morali storiti obe vladi, vendar do tega ni prišlo, četudi je takrat v Italiji še vladala leva sredina.

V zadnjih letih so mediji v Italiji ponovno oživili vprašanje pobojev v "fojba" od kapitulacije Italije septembra 1943 do konca vojne 1945. V tej kampanji sta bili na zatožni klopi Slovenija in Hrvaška, ki da se zato morata opravičiti italijanskemu narodu, pozabljajoč pri tem genocidno politiko fašistične Italije in grozodejstva vojaške okupacije med vojno. V zvezi s temi dogodki so se od časa do časa pojavljali glasovi o potrebi po pravih dejanjih med obema narodoma oz. državama. Očitno je, da sta se tega vprašanja lotili tudi diplomaciji Italije in Slovenije in iskali zadovoljivo rešitev za obe strani. To pa ni tako enostavno, ker krajevna italijanska javnost pričakuje zgolj opravičilo Slovenije v zvezi z bazovsko fojbo, ostalo jo pa bolj malo zanima. Slovenska stran pa se zavzema, naj bi sprava dejanja zadevala tudi spomenik bazoviških junakov, tržaško Rižarno in taborišče v Gonarsu ali na Rabu.

ALOJZ TUL / STRAN 22

POGOVOR O ŠIRITVI EVROPSKE ZVEZE / LUCIANO CAVERI

NOVI EVROPI NAPROTI

BREDA SUSIČ

Luciano Caveri, valdostanski politik, je po večletnem delu v italijanskem parlamentu in po krajši dobi, ko je v Rimu opravljal tudi pomembno funkcijo državnega podsekretarja za manjšinska vprašanja, trenutno evropski parlamentarec. Pri nas ga dobro poznamo, saj je po posredovanju stranke Slovenske skupnosti odločilno posegel v italijanskem parlamentu, ko je ta sprejema zaščitni zakon za Slovence v Italiji. Tudi sicer je že dolgo let prijatelj naše manjšine in je vedno na tekočem, kaj se pri nas dogaja. Kot evropski poslanec je pri gradnji nove Evrope v teatru, kjer se je odvijala zgodovinska širitev, imel tako rekoč mesto v prvi vrsti, od koder je lahko opazoval to pomembno dogajanje. Zato se nam je zdelo primerno, da komentar v zvezi z najnovejšim razvojem v spreminjanju geopolitičnih ravnotežij na stari celini prepustimo njemu, ki ima poleg podkovanosti tudi to odliko, da je še posebno pozoren do manjšinskih problemov. Luciano Caveri je smo srečali v njegovi Aosti, med posvetom, ki ga je mladina Unione Valdotaïne posvetila jezikovnim vprašanjem v Dolini Aoste.

V Koebenhavnu je Evropska unija prižgala zeleno luč za vstop desetih novih članic v zvezo. Te so Slovenija, Madžarska, Slovaška, Češka, Poljska, Litva, Estonija, Latvija, Ciper in Malta. Kako bi komentirali to zgodovinsko združitve kontinenta?

Mislim, da je bil zame privilegij, da sem lahko živel v tem obdobju. Resnično gre za zgodovinski trenutek, saj bi bilo za generacijo naših očetov in dedov vse to, kar se je zgodilo, absolutno nepojmljivo. Ko so si leta '58 zamislili Evropsko zvezo, so si težko predstavljali, da se bodo vanjo vključile države, kot na primer Velika Britanija. Podobno si je bilo pred padcem berlinskega zidu nemogoče predstavljati, da bi se EU nekoč lahko pridružila katerikoli država za železno zaveso. Zato smo danes pred zgodovinskim dejstvom, ki se je konkretiziralo v Koebenhavnu, ta širitev pa prinaša tudi polno stvarnih problemov.

Kateri se vam zdijo najbolj pereči problemi, ki so povezani s širitvijo Evropske zveze?

Najbolj konkreten problem je vrsta referendumov, ki jih morajo izvršiti v državah, ki so na pragu Evrope. Šele referendumi bodo potrdili voljo vsake od teh držav, da vstopi v EU. Prvi referendum bo na Madžarskem, kar je dobro. Treba bo omogočiti, da bo v tej vrsti referendumov prišlo do pozitivne verižne reakcije, ker je dovolj en sam negativen glas, na primer

okolja, ste bili vedno zelo pozorni do tega problema...

"Skrb za enakopravnost jezikov je treba ločiti v dve kategoriji. Najprej gre za uveljavitev vsakega nacionalnega jezika v sklopu EU. To je problem, ki se bo vsekakor rešil. Kdor na primer odpre spletno stran EU, bo videl, da je slovenščina že prisotna. Treba pa je biti realisti in se zavedati, da bosta delovna jezika znotraj EU ostala angleščina in francoščina. Gre vsekakor za neizpodbitno pravico, da se vsako izraža v lastnem jeziku in da prejema vse uradne dokumente prevedene v lasten jezik. Vseh jezikov bo sedaj enaindvajset, kar je že osupljiv Babilon..."

Ob tem pa je tu še vprašanje manjšinskih jezikov vsake posamezne države. Problem se bo z vstopom srednjeevropskih in vzhodnih držav, še poglobil, saj so tam državne meje potegnili še bolj približno kot na Zahodu. Sam sem na primer z velikim zanimanjem sledil svojevrstni polemiki v zvezi z madžarskim zakoni, s katerimi ta država konkretno pomaga vsem rojakom, ki živijo onkraj lastnih meja, to je v drugih državah. Madžarska bo morala te zakone v bistvu odpraviti, ker se je polemika zaključila z ugotovitvijo, da je v nekaterih državah, kjer je prisotna madžarska manjšina, prišlo do ločevanja v prvorazredne državljane, ki jim je pomagala matična država, in drugorazredne državljane. Zato so v teh državah zagovarjali tezo, da morajo države same poskrbeti za vse manjšine, ki živijo na lastnem teritoriju. Mislim, da je to precej kratkovidna vizija, ki pa jo je treba premostiti na evropskem nivoju. Danes predstavlja na primer mednarodno zaslombo za Slovence v Italiji ne toliko Slovenija, pač pa bolj Evropska unija. Valdostanci bodo našli oporo ne v Franciji, pač pa v EU itd. Gre torej za bistveno vprašanje, čeprav je treba poudariti, da je za zdaj zaščita jezikovnih in etničnih manjšin še vedno v pristojnostih držav. Na moje nedavno parlamentarno vprašanje je evropski komisar Vittorino odgovoril, da bi lahko EU že danes posegla ob kršitvah evropskih sporazumov, ki bi se tikale majinskih pravic, vendar bi bilo v ministrskem svetu potrebno doseči soglasje, kar pomeni, da je v praksi to skoraj nemogoče."

Evropa upanja in protislovij, torej. Teme še zdalec nismo izčrpali, upamo pa, da jo bomo lahko s poslancem Caverijem še poglobili, ko bo prišel, kot je zagotovil, spet k nam na obisk. Ob koncu je vsem bralcem Novega glasa želel srečen Božič in veselelo novo leto, mi pa smo se mu še enkrat zahvalili, da se je večkrat zavzel za probleme naše manjšine.

kake srednjeevropske države ali Malte, da sproži nek mehanizem evroskepticizma, ki bi lahko imel rušilne posledice.

Evroskepticizem je verjetno tudi posledica razočaranja nad nizkim prilivom evropskega denarja v blagajne novih članic...

Da, drugi pereč problem je denar: denar za regionalne politike, za kmetijstvo, za prevoze... Vendar je treba po mojem razumeti predvsem to, da je sedanji proračun za države Srednje in Vzhodne Evrope ter za dva otoka vsekakor nezadosten. Logično je, da so se v teh državah ustvarila določena pričakovanja. V tem okviru je zgovoren primer Slovenije, ki je v bistvu bogata država in je zato do zadnjega tvegala, da postane donatorska država, namesto da bi prejemale pričakovane strukturalne prispevke. Treba bo torej na podlagi konsenza poskrbeti za kompromisne prehodne rešitve, o katerih se že na široko diskutira.

Čeprav se je petnajsterica komaj dogovorila o sprejemu 10 novih članic, se je predvsem v zvezi z vprašanjem določitve datuma za začetek pogajanj za vstop Turčije, že govorilo o novi širitvi. Kaj mislite vi o tem?

Eno zgodovinsko stran smo zapisali. Sedaj je treba razumeti, kakšen bo bodoči red po "Evropi petindvajsetih članic". Takrat bo vprašanje vključitve Turčije in Rusije postalo res ključno. Po mojem mora biti EU tu stroga. Mislim, da bi se morala prej obrniti proti Balkanu in razumeti, če je na tem območju še kaka država, ki bi jo bilo potrebno vključiti. Osebnostno pa izražam velike dvome v zvezi z umestnostjo vstopa Turčije in Rusije.

Vsa ta vprašanja so bila v centru medijske pozornosti tako pri nas kot v Sloveniji. Kljub temu pa niso povsem zasenčila še tretjega vprašanja, in sicer problema enakopravnosti jezikov v EU. Ker izhajate iz narodnostno in jezikovno mešanega

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA:

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV,

INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

INTERVJU / MSGR. JOŽKO PIRC

"PLAMEN EVANGELIJA IN LUČ KULTURE"

ANDREJ BRATUŽ

Pred dobrim letom ste postali rektor papeškega zavoda Slovenik v Rimu. To je ustanova, ki sprejema slovenske duhovnike, ki jih škofje pošljejo v Rim na podiplomski študij na kaki papeški univerzi. Kaj nam lahko poveste v zvezi s tem?

Res sem bil lani, ko sem sprejel rektorsko službo, že več kot sedemnajst let sredi vsega dogajanja v Sloveniku. Če pa prištejem še šest let, ko sem v zavodu tudi študiral, verjetno poleg dolgoletnega rektorja msgr. Maksimilijana Jezernika najbolj poznam Slovenikovo "zgodovino" in na neki način živim in diham z njo. Tako sem npr. v zavodu vsaj nekaj časa preživel skoraj z vsemi generacijami nje-

Slovenik že več kot štirideset let utrjuje našo slovensko prisotnost v Rimu.

vih študentov, med njimi tudi s sedanjima dvema pomembnima škofoma, msgr. Alojzijem Uranom in msgr. Jurijem Bizjakom. Ob msgr. Jezerniku in drugih ustano-

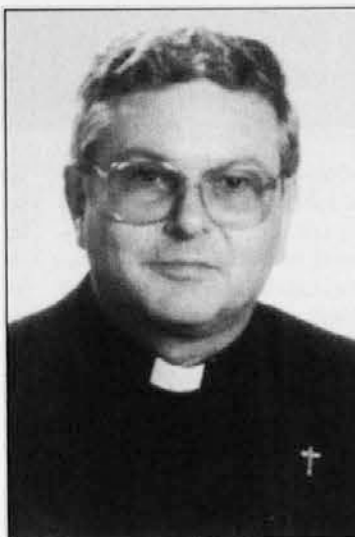
viteljih Slovenika, kot npr. msgr. Janezu Beleju, profesorju dr. Janezu Vodopivcu, vicerektorju dr. Joštu Martellancu, če omenim samo najpomembnejše, sem se dobera uveril o pomembnosti in dragocenosti te papeške slovenske ustanove v Rimu.

Že več kot štirideset let utrjuje našo slovensko prisotnost v Rimu in enakopravnost z drugimi narodi ter gradi povezanost vesoljne Cerkve s slovensko Cerkvijo in njenimi škofi. Ko pomislim na daljnosežnost zamisli Slovenika, na izredno voljo in pogum njegovih ustanoviteljev in dobrotnikov ter na dosežke prehojene poti, me prevzema predvsem živa želja, da bi to bogato dediščino in poslanstvo zvesto ohranjal in skupaj s sodelovalci - to so zlasti vicerektor mag. Igor Luzar in Marijine sestre, ki v zavodu že več kot trideset let za nas skrbijo - posodabljal in naprej razvijal. Na vaše vprašanje bi zato preprosto odgovoril takole: Če sem prej kot vicerektor vse Slovenikovo poslanstvo spremljal in pri delu sodeloval, sem sedaj za vse to v prvi osebi odgovoren. Verjetno se da razumeti, da je v tem kar zadosti velika in nelahka sprememba prejšnjega dela.

Msgr. dr. Jožko Pirc je bil rojen v Idriji, teološko fakulteto končal v Ljubljani in postal duhovnik leta 1972. Po triletni kaplanski službi je nadaljeval s študijem teologije na Papeški lateranski univerzi v Rimu, ki ga je končal z doktoratom iz teologije leta 1982. Leta 1984 se je vrnil v Rim, postal vicerektor Slovenika in profesor za ekleziologijo na papeški misijonski univerzi Urbaniana. Po rektorski službi v Sloveniku jeseni 2001 je v začetku leta 2002 postal tudi odgovorni dušni pastir za slovensko rimsko skupnost.

Znano je, da se prav na tem papeškem zavodu, ki ste ga pred kratkim zelo lepo predelali in posodobili za študijsko in bivanjsko središče, odvija tudi bogata kulturna in znanstvena dejavnost. Kaj bi nam lahko o tem povedali?

Slovenik skuša po svojih močeh, kot piše na spominski plošči pri vhodu, hraniti slovenskemu narodu "plamen evangelija in luč kulture". Obojemu je posvečen najprej poglobljen študij različnih teoloških in drugih strok, ki so povezane s pastoralnim delom naših duhovnikov. Že blizu sto slovenskih duhovnikov je z večjim ali tudi najboljšim uspehom doseglo magistrski ali doktorat, kar pomeni izreden duhovni in kulturni kapital ne

le za slovensko Cerkev, marveč za slovenski narod kot tak. Leta 1978 je bila v zavodu ustanovljena Slovenska teološka akademija, ki povezuje slovenske profesorje na papeških univerzah v Rimu in nekatere druge ugledne profesorje in sodelavce. Akademija skupaj s Slovenikom že dvajset let septembra meseca prireja znanstvene simpozije, od

misijonskega leta 1982 do Ehrlichovega lani in Grivčevega letos. Na teh simpozijih se zbirajo slovenski strokovnjaki iz domovine, zamejstva in zdomstva, da bi osvetlili osebnosti iz naše narodne, verske in kulturne zgodovine. Krona zbornikov, ki je tako nastala, je zelo iskana in predstavlja za nekatere obdelane osebnosti nujni referenčni vir. Akademija skupaj z Inštitutom za zgodovino Cerkve v Sloveniji pri Teološki fakulteti v Ljubljani sodeluje tudi pri raziskovanju vatikanskih in drugih arhivov ter objavljanju najdenega gradiva v zbirki Acta Ecclesiastica Sloveniae.

Do zgraditve slovenskega zavoda v Rimu so prej slovenski duhovniki, ki so študirali na papeških univerzah, stanovali v glavnem v Germaniku in Tevtoniku, iz Italije v Lombardskem zavodu, pa še kje drugje. Tudi Hrvatje imajo svoj zavod sv. Hieronima prav sredi Rima. Ali se vam zdi, da je danes Slovenik tista povezovalna točka, ki veže med seboj slovenske bogoslovne študente in duhovnike?
Vsekakor. Za vse študente imamo v Sloveniku dvoje po-

sebnih srečanj na leto. Pa tudi drugih neformalnih priložnosti za srečavanja in sodelovanje ne manjka. Vsa ta leta so naši bogoslovci in duhovniki še vedno gostje tako Germanika kot Tevtonika. Letos npr. so v Tevtoniku trije duhovniki, v Germaniku pa štirje bogoslovci, medtem ko živijo redovniški bogoslovci in duhovniki v svojih rimskih postojankah. Zelo močno smo Slovenci prisotni v papeškem ruskem zavodu (Russicum), kjer je pet naših rojakov, med njimi rektor, vicerektor in knjižničar. Vsako leto izdaja Slovenik knjižico Seznam slovenskih duhovnikov, redovnikov, redovnic, laikov profesorjev in študentov teologije v Rimu, ki nas nato povezuje skozi tekoče akademsko leto. Verjetno Vas bo presenetilo, da je letos v njej 73 imen, kar predstavlja v primerjavi z drugimi narodi zelo močno slovensko

Slovenik skuša ohraniti slovenskemu narodu "plamen evangelija in luč kulture".

zastopstvo. Med njimi je trinajst univerzitetnih profesorjev, deset v redni službi, trije pa so že v pokoju.

STRAN 7

MSGR. EVGEN RAVIGNANI IN MSGR. DINO DE ANTONI NAŠIM VERNIKOM

VOŠČILA NAŠIH ŠKOFOV

je predstavila zastrašujoče številke o najmlajših (samo za ponazoritev: med letoma 1990 in 2000 je dvesto milijonov otrok izgubilo življenje v pretežno nam nepoznatih vojnah, enajst milijonov otrok pa je umrlo za boleznimi, ki jih danes z lahkoto ozdravimo...).

In tudi prihodnost ni nič kaj rožnata, če pomislimo na vojno vihar na Bližnjem vzhodu, na zastrašujoč položaj v Jezusovi deželi, na velikanstvo in pozabljenost revščino afriških dežel, na današnjo logiko maščevalnosti in povračilnih ukrepov. Prav zato je nujno potrebno, da Kristusova luč ponovno prinese razumnost in razsodnost v srca odgovornih in mogočnih vseh narodov in da tudi razsvetli Cerkev, ki bo tako znala biti pogumno preroška in bo vsemu svetu razglašala nemoralnost vsake vojne, potrebo po uničenju vseh vojaških skladišč smrti (naj se preverijo tudi tista, ki jih imajo najbogatejše države!), zlorabo človeškega življenja od samega spočetja naprej, logiko brezmejnega potrošništva, ki spravlja v lakoto večino prebivalstva na svetu, nezmožnost sprejemanja odločitev mednarodnih arbitraž ter odločitev in same organizacije OZN, ki so danes edina rešitev za mednarodne spore v svetu.

V svoji majhnosti ima tudi naša dežela svojo "votlino": predvsem so to bolečine in trpljenje vseh tistih, ki bodo preživeli Božič bolni in v samotni, ker so nedavno izgubili drago osebo; tu so seveda tudi vsi tisti de-

lavci, ki zaskrbljeni gledajo na težave FIAT-ove industrije, ker vedo, da se bo gospodarska kriza razširila tudi v naše kraje, saj bo tudi pri nas primanjkovalo delovnih mest, nekateri pa bodo poslani v dopolnilno blagajno, če že ne bodo ob delovno mesto.

Prav je, da se spomnimo tudi priseljencev iz drugih držav in iz drugih pokrajin naše države, ki so izbrani od Božje ljubezni ne samo zato, ker so revni, ampak predvsem zato, ker so "tujci" in "gostje", kot Sin Božji, ki je zapustil troedinost skupnosti, da bi sam postal "tujec" v človeški družbi. Tu je še skrivnost težavnih odnosov med ljudmi, družin v stiski, zapornikov, ki zamažajo kličejo, naj se jim priznajo pravice, ostarelih, ki so prevečkrat zapuščeni, mladih, ki so v vrtincu zapletene postmoderne družbe, iz katere kričijo odraslim, naj jim omogočijo kraje srečanja, dialoga, poklicnega oblikovanja, da bi sami ušli porazni samotni.

Tudi Gorica, ki je te dni praznično razsvetljena kot še nikoli doslej, živi v resnici trenutke negotovosti, ker ne ve, kakšna bo njena prihodnost. Evropske perspektive ji odpirajo nova vrata novih in pomembnih možnosti za nova upanja, a so istočasno tudi povod, da se pomisleki in dvomi izražajo s starimi nerazumevanji, za katere smo bili že prepričani, da smo jih prerasli. Debata o soočanju in razdelitvah med različne narode in jezike ter kulture, ki so prisotne na goriškem ozemlju, je doslejla neprijetno in zelo netolerantno raven. Težave, ki jih povzroča inte-

gracija vseh priseljencev, tudi tistih, ki imajo urejene dokumente, kažejo na to, da moramo opraviti še veliko poti, da bi dosegli kulturo sprejemanja drugačnih in solidarnosti.

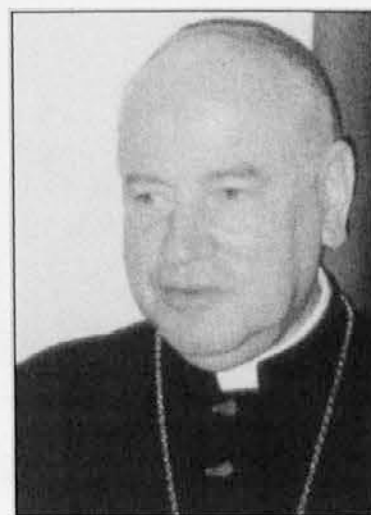
Kajti "Jezus se ne rodi v palačah mogočnih in ne v luči in zvoku trgovskih mest, ampak v temni votlini človeške bolečine in iskanja življenjskega smisla". S seboj prinaša Jezus svojo luč in svoje upanje, ki ni v obliki okostenelega in neizvedljivega optimizma, ampak v odločnem pozivu k trudu in naporu, da bi se vsi mi in v prvi vrsti tisti, ki prepoznavamo v novorjenem detetu Sina Božjega, borili skupaj z njegovo ljubeznijo za bolj resničen, lepši in pravičnejši svet in bolj resnično, bolj pravično in lepšo škofijo!

+ DINO DE ANTONI
GORIŠKI NADŠKOF

Dragi moji bratje in sestre, v knjigi preroka Izaija berem: "Ljudstvo, ki je hodilo v temi, je zagledalo veliko luč" (Iz 9, 1). Iz Janezovega evangelija vem, da je ta "resnična luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na svet" (Jn 1, 9) Jezus, ki se za nas rodi v Betlehemu.

Če ga sprejmemo v srcu in v življenju, nam bo razodel veličino tega, da smo božji otroci in nam bo obraz razsvetlil z radostjo. Vedno on nam bo dal spoznati v vsakem človeku obraz brata, ki ga je treba sprejeti in ljubiti ter z njim živeti dneve radosti in miru.

Zelo cenim vašo iskreno vernost, vaše lepe običaje, ki se razodevajo

v ponižni preprostosti jaslic in ki se izražajo v božičnih pesmih, v katerih se jasnim otroškim glasovom pridružujejo glasovi odraslih v en sam zbor, ki oznanja sladkost, dobroto in veselje.

To je pričevanje krščanske vere, ki jo je treba narediti vedno bolj živo, in zvestobe vaši kulturi, ki jo je treba čuvati in pospeševati, častiti v jeziku, ki je njen dihanje in jo predstavlja v njenem bogastvu umetnosti in zgodovine.

Prihajam v vaše cerkve in molim z vami. Pridem pred vrata vaših hiš in vam na njihovem pragu podajam voščilo milosti in miru.

Skupaj z vašimi duhovniki blagoslovim vaše družine, vaše otroke, ostarele in bolne, vse vas, ki ste mi dragi zaradi ljubezni, ki vam jo prinašam v Gospodu Jezusu.

Vesel Božič in srečno Novo leto.
+ EVGEN RAVIGNANI
TRŽAŠKI ŠKOF

Božič 2002: opazujem na Vzhodu narejeno ikono, ki prikazuje Božič, in vidim votlino v skali: jasli-oltar, v katere je položen Jezus, ožarjajo z lučjo temne sence skalne votline; tu sta še osel in vol, ki sta simbolično pobarvana v nenaravne barve in presenečeno ter istočasno tudi izgubljeno gledata prizor, medtem ko na velikem rdečem plašču ležeca Marija dobesedno vabi k upanju, ki ima svoje korenine v razumnosti starih vprašanj.

Menim, da tudi letos praznujemo Božič, ki je strnjen v oznanilo, v katerem sta skrivnostno združena nebo in zemlja (Beseda je meso postala) in se meri s tesnobo teme, ki tudi danes grozi človeškemu obzorju.

Papež Janez Pavel II. je prav pred dnevi opozoril na tesnobo Boga, ki gleda na človeštvo, na katerega pritiskajo strašna grozodejstva lakote in vojne; organizacija UNICEF nam

3

ČETRTEK,
19. DECEMBER
2002

NAŠI SKAVTJE SO JO PRINESLI Z DUNAJA

BETLEHEMSKA LUČ MED NAMI

Prejšnji konec tedna je za mnoge skavte in skavtinje potekal v znamenju sprejema in razdelitve Luči miru iz Betlehema. Vsako leto avstrijski skavti prinašajo namreč iz Betlehema Luč miru na Dunaj, kamor se odpravijo predstavniki evropskih skavtskih organizacij, da bi jo ponesli po celi Evropi. Letos se je iz zamejstva na Dunaj odpravilo 35 skavtov iz Gorice in Trsta.

NA DUNAJU

V soboto, 14. t.m., je bil ekumenski obred sprejema betlehemske Luči v cerkvi sv. Antona Padovanskega na Dunaju. Obred so vodili in mu prisostvovali predstavniki evangeličanske, anglikanske, romunske-pravoslavne, bolgarsko-pravoslavne, armenske in rimskokatoliške Cerkve. Skavti iz raznih evropskih dežel so temu obredu dali primerno mednarodno obeležje. Med njimi smo seveda bili tudi skavti iz zamejstva, ki smo naslednjega dne Luč prinesli v Gorico. Preostali del dneva smo preživeli na sprejemu po mrzlem Dunaju ter večer in noč na sedežu avstrijskih skavtov skupine Wien 23. Tam smo si, zbrani v refleksiji ob pomenu Luči miru, razdelili doživetja ob tem

srečanju. Pisani občutki, ki so nas prevevali, od evropskosti skavtizma do globoke simbole Luči miru, ki prihaja iz krajev, kjer je mir zapostavljen, so skupino združili v razmišljanje o prihodnosti, kjer moramo sami graditi mir.

V TRSTU

Za tržaške skavte je bil letošnji sprejem nekoliko drugačen kot prejšnja leta: v cerkvi Novega svetega Antona so skavte pričakali tržaški škof Ravignani ter drugi predstavniki tržaških krščanskih skupnosti: grško pravoslavni arhimantrit, voditelj protestantske metodistične in luteranske Cerkve ter predstavnik srbske pravoslavne Cerkve. Srečanja se je letos udeležil tudi tržaški župan Dipiazza. Posebnost letošnjega sprejema je bilo tudi besedno bogoslužje: ob branju beril, misli, petju, zahvalah, prošnjah in evangeliju v petih jezikih (grškem, italijanskem, nemškem, srbskem in slovenskem) so lahko številni prisotni doživeli resnično povezanost vseh veroizpovedi, ki jih povezuje ista Luč sveta, ki je prišla na zemljo, da bi nas odrešila - in to je Kristus. Tržaške skavtske organizacije AGESCI, MASCI, AMIS, SZSO in FSE so

FOTO BUMBACA

svoje srečanje organizirale že v soboto, 14. decembra, saj so Luč miru iz Betlehema prinesli že nekaj dni prej z Dunaja, da bi lahko lažje organizirali prevoz Luči po celi Italiji. Tržaški skavti v sodelovanju s Trenitalia odpotujejo tudi po Italiji in ponudijo Luč miru vsem, ki jo želijo sprejeti. Iz Trsta so tako odpotovali proti Turinu, Livornu, Palermu, Lecceju in celo v Cagliari.

Že ob koncu prejšnjega tedna so skavti ponesli Luč po nekaterih župnijah. Prihodnji teden bodo svoje božično duhovno srečanje pripravile tudi ostale skavtske skupine, ki bodo v nedeljo ali pa pri polnočnicah ponesle po raznih župnijah Luč miru. Vsi so torej vabljeni, da si to Luč miru vzamejo na svoje domove in jo nesejo v druge kraje, da bo njen plamen res postal simbol miru in sreče. Na božično vigilijo pa položite Luč miru na polico ob oknu, tako da bo njena svetloba izžarevala daleč naokrog po svetu.

V GORICI

V nedeljo, 15. decembra, smo udeleženci dunajske odprave popoldne prispeli v Gorico, kjer je mesto sprejelo Luč miru. Najprej so se skavti iz celotnega mesta zbrali pri židovski sinagogi (voditelji in RP) ter v cerkvi sv. Ivana (VV in IV). Skupaj smo nato krenili na pot izpred cerkve v procesiji, ki je nosila Luč miru, ob prisotnosti goriškega nad-

škofa De Antonija. Procesija se je v dveh trenutkih ustavila, da bi skavti štirih mestnih skupin (AGESCI, FSE, SZSO in MASCI) ponudili zbranim svoja razmišljanja o miru, ki naj se iz partikularnosti našega mesta razširi na ves svet.

Procesija je nato prispela do cerkve sv. Ignacija na Travniku, kjer je nadškof skupaj s skavtskimi cerkvenimi asistenti vodil trijezično-italijansko, slovensko in furlansko - somaševanje. Ob srečanju se je zbrala velika množica, ki je svojo prisotnostjo potrdila, da ji je pri srcu bodočnost našega mesta, ki naj postane zgled za evropsko sožitje narodov.

Po doživetju skavtski maši smo se vsi zbrali na vrtu nadškofijskega dvorca, kjer smo skavti delili Luč miru vsem prisotnim, ob kozarcu toplega vina in prigrizku.

Vsi, ki so dobili Luč miru, jo bodo sedaj razdelili med svoje bližnje in ponesli v svoje župnije.

Luč je predvsem znamenje za upanje. Upanje, da se bo mir razširil z isto vnemo, kakor se med ljudmi v Evropi širi plamen, ki prihaja iz tiste votline, kjer je bil rojen Knez miru, in ki doživlja vojne strahote. Naj bo zato Božič predvsem možnost, da vsakdo izmed nas naredi korak naprej v smer miru. Pa čeprav le v svoji družini. Brez miru med nami bo namreč težko graditi mir na svetu.

(JC) in IZNAJDLJIVI GAMS

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

ČE NIMAM ZAUPANJA...

Tu pa tam slišiš reči: "Če je med njima prava zaljubljenost, bo trajalo". In res je! Vendar današnjemu paru preti nevarnost idealizacije zakonskega življenja, s tem da si rad zatiska oči pred senčami, ki so v paru prisotne. Za sence lahko imamo tiste omejenosti, ki označujejo posameznika, saj nihče ne more biti popoln. Srečal sem par z otrokom, ki ni poročen ne civilno ne v Cerkvi. Ona mi je pripovedovala, kako je bila prvič hudo zatreskana v fantu, ki ga je kasneje poročila v Cerkvi. Bila je prepričana, da je njuna zaljubljenost prava, ker med njima ni bilo senc, vse je bilo tako lepo, da je mejilo s pravljicnostjo. Pet let pekla, ko sta si odkrivala druga drugemu tisto, česar prej nista videla, ker sta oba pojmovala zakon kot kraj sanj. Seveda, odkrivanje napak pri drugem je pomenilo za njun odnos prelevitev v obrekovanje, natočevanje vsega tistega, kar ju je razočaralo. Zbežala je in se v razočaranju nad svojim življenjem spet poročila s starejšim. Poroka je tako utemeljila: "Da ne ostanem sama v življenju, se poročim z nekom, da mi bo ob strani, tudi če se dejansko ne bova ljubila". Ni šlo dolgo naprej, saj je padla v globoko potlost. Prepričana, da v življenju ne bo več šlo, se "slučajno" sreča z neporočenim človekom, ki jo sprejme in vzljubi. S takšno zaznamovano preteklostjo ji izkaže vso ljubezen, ki med njima dozoreva - z razliko od prvih njenih zakonskih izkušenj - brez zasranjenosti, v večjem realizmu, ki si ga je ona dobesedno izborila na podlagi prejšnjih življenjskih dogodkov, ki so zanj pomenili pravi življenjski poraz.

Sama mi je zaupala, kako je šele sedaj spoznala, da je bila močno podvržena zasnanosti, brez izkušenj, kako je spoznala, da je njeno življenje temeljilo na puhlosti zu-

nanje privlačnosti. V novi situaciji sobivanja pa - če jo pogledamo z duhovno-krščanskega vidika, ji lahko rečemo neurejeni - se je v svojem iskanju zavedela, da jo ima Bog zelo rad in da je v svojih napakah odkrila, da je možno na novo iti naprej. Po vsej verjetnosti bo cerkveno sodišče izjavilo ničnost prvega zakona in bo tako mogla urediti svoje trenutno stanje. Zaupala mi je: "Ne bi želela, da bi se današnji pari mogli naučiti realnega življenja na tako velikih napakah, kakršne sem storila jaz. Nisem sprejemala naukov Cerkve, nisem ponotranjila duhovne vsebine naukov. Vse mi je bilo preozko, ker je bil moj jaz preširok. Mišlji, da si svoboden, da za svobodo lahko delaš, kar hočeš! Res, bila sem svobodna, toda izven ljubezni. Delala sem, kar se mi je hotelo, nisem pa služila. Zahtevala sem in nisem dajala. Videla sem samo to, kar sem hotela videti. Bog se je zbral v svoji tišini in pustil, da sama delam, kar hočem. Morala sem si skoraj razbiti glavo, da sem prišla do tega spoznanja, da ne morem zaupati v človeka, če nimam zaupanja v božjo ljubezen".

To je zgodba, ki jo lahko večkrat slišimo. Ostale so mi njene besede: "Če nimam zaupanja v božjo ljubezen, ne morem zaupati v človeka". Ko mi je to pripovedovala, je bilo čutiti, da so njene besede izrečene iz srca, ker so vse kakor sad njene "težke" življenjske izkušnje. Vsem zakonskim parom bi rad voščil blagoslovljen Božič, da bi v vašem življenju ne le "tradicionalno" proslavljali Božič, ampak da da bi v življenju izkušali besede tiste žene o zaupanju. Bog vas blagoslovi!

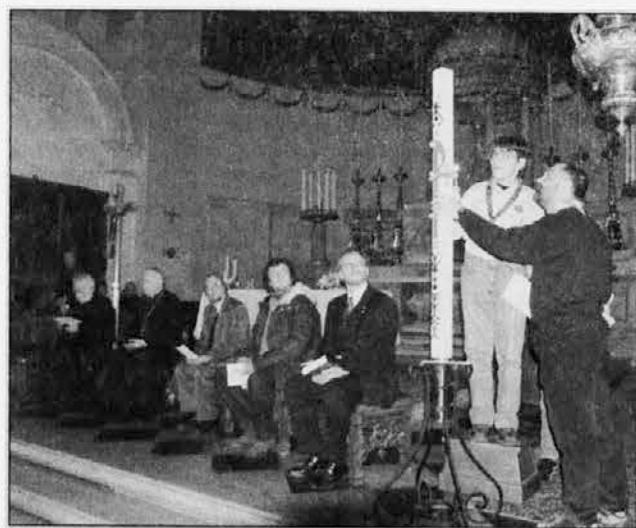

FOTO KROMA

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

4. ADVENTNA NEDELJA

"Jaz mu bom oče in on mi bo sin" (2 Sam 7, 14).

"Tvoj zarod bom utrdila na veke" (Ps 89, 5).

"V skladu z razodetjem skrivnosti, ki je bila za molčana skozi večne čase" (Rim 16, 25).

"Njegovemu kraljestvu ne bo konca" (Lk 1, 33).

Prvo berilo zadnje adventne nedelje je vzeto iz druge Samuelove knjige. Poroča o plemeniti misli kralja Davida, ki jo je razodel preroku Natanu. Šlo je namreč za to, da bi David sezidal Gospodu hišo, tempelj. Natan je pohvalil Davidovo zamisel. Toda še tisto noč je moral Natan sporočiti Davidu Gospodovo misel, da ne bo namreč David zidal Gospodu bivališča, pač pa bo Bog sam sezidal in utrdil na veke njemu in njegovim (2 Sam 7, 1-16).

Gotovo je bil v Davidovi zamisli dobršen del samoljubja. Saj bi se s slavnim templjem hvalil pred drugimi vladarji. Ljudstvo bi ga še bolj cenilo. Podobno ravna tudi drugi oblastniki. Še posebej z ljudmi, ki si jih podjarmijo. Da pa ublažijo odpor proti nasilni zasedbi tuje zemlje, postrežejo ljudem s kako drobtino. Toda v zameno si pričakujejo politično korist, hvalo, mir in bogastvo.

Bog nikakor ni proti zidavi templja po Salomonu, niti ni proti postavljanju sinagog in cerkev. Vendar opominja, da bo enkrat vse to postalo razvalina. In zares Slavni Salomonov tempelj so porušili Babilonci l. 687 pr. K., Herodovega pa Rimljani l. 70 po Kr. Slednjega je bil Jezus napovedal takole okrog stoječim: Vidite vse to? Resnično, povem vam: Tu zagotovo ne bo ostal kamen na kamnu, ki bi ne bil zrušen (Mt 24, 2).

Jezus ljubi tempelj, saj govori, da je hiša njegovega Očeta. A boli ga razdejanje človekovega templja, telesa in duše, Božjega kraljestva v dušah in telesih ljudi. Njegov tempelj bi moral biti čist, ne kraj barantanja in trgovanja. V človeku mora bivati Božja podoba, podoba vstalega telesa od mrtvih (Jn 2, 13-22). Biti mora podoba vstajenja sredi gorja in velike stiske (Mt 24, 3-44). To pa lahko uresniči samo Bog in noben Davidov ali Salomonov telesni potomec. Samo Bog ga bo uresničil v Sinu, saj pravi: "Jaz mu bom Oče in on mi bo sin" (2 Sam 7, 11-16).

Božja obljuba ni torej vezana na človeka, ne na zgradbo iz lesa in kamna. Bog je popolnoma svoboden v vsem svojem ravnanju. Hoče pa biti Oče vsakemu človeku, posebno ubogemu in stiskanemu (1 Tim 2, 4; Mt 5, 3; Iz 40, 1ss). Edino on je zvest do konca, zaradi česar mu pojemo hvalo (Ps 89, 2-5; 2 Tim 2, 13).

Sicer je Cerkev vedno gradila - in bo to delala še naprej - cerkve, hiše molitve, ki naj bodo vidno znamenje Boga med nami in z nami, še posebej za obhajanje sv. evharistije v skupnosti verujočih.

Davidov sin Jezus bo resnično bivališče Boga. To angel napove Mariji v zakotnem kraju Nazaretu. Marija in Jožef komaj kaj razumeta to skrivnost. A Bog deluje po njej, ker

sta ponižna in odprta za Boga, to največjo skrivnost. Verujeta in doživljata pa nemogoče stvari: Rojstvo Janeza Krstnika iz starke, spočetje v devici po Svetem Duhu. Mladi Jožef se zato možato odloči za varovanje mlade zaročenke in njenega sina. Bori se s skrivnostjo, ki jo komaj sluti. Ni zaletav. Ne misli na svojo korist. Podoben je Mojzesu, ki je gledal Nevidnega v vztrajni veri (Heb 11, 27).

Prikazovanja angelov, Božjih poslancev, razodevanje Boga v sanjah so kakor skrivnostna govornica za dogodke, ki jih doživljajo le tisti, ki od nekaj pričakujejo odrešenje, Odrešenika. Ta se bo rodil kot človek. In tako Marija kakor Jožef mu bosta smela dati ime: Jezus kar pomeni Odrešenik (Mt 1, 21; Lk 1, 31).

Angel počasti Marijo s pozdravom veselja. Imenuje jo polno milosti v popolnem prijateljstvu z Gospodom. Hrabri jo: "Ne boj se, kajti našla si milost pri Bogu, spočela boš in rodila sina. Ta bo velik... Sin Najvišjega... kraljeval bo v Jakobovi hiši vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bo konca" (Lk 1, 30 ss).

Strmimo tudi nad skrivnostjo Marijinega devišstva: "Kako se bo to zgodilo, ko ne spoznam moža?" (Lk 1, 34). Ostala bo za vedno Devica in Mati.

Občudujemo Marijino vero, vero odprto za Božjo voljo. Ob zaključku adventa zahrepenimo po skrivnosti Božje ljubezni.

Prosimo z Marijo za globoko božično vero. Priporočimo ji vse ljudi, posebno naše ljudi, da bi namreč živeli srečo vere. Bog nas bo uslišal. Pri njem ni nič nemogoče! (Lk 1, 37).

POGOVOR / P. MARKO IVAN RUPNIK

NEIZMERNNA PRIVLAČNOST SKRIVNOSTI

DANIJELO DEVETAK

Vladimir Truhlar je, žal, premalo poznan. V čem sta - v nekaj besedah - njegova veličina in aktualnost?

Mislim, da je najbolj aktualna njegova integralna vizija življenja, Boga, človeka in zgodovine, celostna vizija spoznanja in izkušnje. Truhlar pomeni živ organizem, organsko spoznavanje, organsko razmišljanje, organsko izražanje. Rušijo se zidovi ter vse abstraktne strukture in teoretične nadgradnje, ki smo si jih postavili v moderni dobi; spet se postavlja vprašanje življenja: ali ga bomo spet odkrili ali pa ga bomo dejansko izgubili in tako izgubili sami sebe. V takem kontekstu prihaja Truhlar na dan z vizijo integritetnega življenja, z neposrednostjo in obenem z refleksijo.

Religiozno izkustvo je temeljno v Truhlarjevi misli. Zakaj je ta pojem današnjemu človeku tako tuj in oddaljen?

Smo na koncu moderne dobe, ki nas je s svojim znanstvenim aparatom in metodologijo nekoliko oddaljila od življenja. Tudi civilizacijski razvoj je šel pač v tako smer, da je ostajalo izkustvo vedno bolj osamljeno, nepomembno, enostransko vezano na čustvo, kar pomeni: neresno in nezanesljivo. Živimo pač v civilizaciji, v kateri je otrok na vprašanje: "Odkod prihaja mleko?" odgovoril: "Iz marketa!" Ni več stika z življenjem, naravo in kozmosom.

Kaj nam lahko poveste o cerkvenih očetih, teh

Tistega, ki je z odprtim srcem spoznal p. Marka Rupnika, sta verjetno očarali njegova strastna ljubezen do Boga in močna misel, ki se uteleša v življenju in izraža v njegovem bogatem delovanju - med drugim - misleca, slikarja in pisca. Eden Rupnikovih "duhovnih očetov" je bil tudi p. Vladimir Truhlar, goriški rojak, teolog in pesnik, ki mu je bil v Gorici 6. in 7. decembra posvečen odmeven simpozij. P. Rupniku se iskreno zahvaljujemo, ker nam je ob tem še marsikaj zanimivega povedal.

FOTO BUMBACA

duhovnih velikanov iz prvih stoletij krščanstva, ki so močno prisotni v Truhlarjevi teološki misli: zakaj so, 40 let po Drugem vatikanskem koncilu, tako malo poznani med verniki?

Zadeva je, kakršna pač je, ker je patrologija po Drugem vatikanskem cerkvenem zboru doživela precej močan zasuk; okrepile so se namreč t.i. pomožne znanosti, kot sta npr. filologija in študij literarnih oblik. V začetku prejšnjega stoletja - v dobi Henrika de Lubaca, Yvesa Congara in ruske emigracije v Parizu - pa je bilo odkritje očetov odkritje nekega novega pristopa k teologiji prav zaradi neposredne izkustvenosti, zaradi svobode ter enotnosti med du-

hovnostjo in teologijo; tedaj je bilo pri očetih vse še poenoteno in omenjeni misleci, ki so očete odkrili, so se zaljubili prav v to! Premik je bil v tem, saj je patrologija po koncilu postala filološko-literarna zvrst, ki pa vernika ne zanima, ker mu ne daje duhovne hrane, mu ne pomaga živeti.

Lahko upamo, da bomo v prihodnosti bolje poznali cerkvene očete?

Truhlar sam ni bil patrolog. Do sozvočja s cerkvenimi očeti je prišel prek modernih mislecev, ki so zelo dobro "uporabljali" očete. Tudi danes je najprimernejša pot do te ogromne zakladnice Cerkve prav srečanje s tistimi, ki znajo zelo dobro "uporabljati" očete v veri, razmišljanju, duhovnosti itd.

Kako doživljate - kot teolog in slikar - poezijo Vladimirja Truhlarja?

Kot študent filozofije sem osebno spoznal Vladimirja Truhlarja in z njim eno leto živel v Dravljah pri Ljubljani. Njegova poezija mi je bila vedno všeč zaradi svoje besedne, pojmovne, vsebinske in simbolične čistosti. V njegovi poeziji sem doživljal osojnost, čistino in neizmerno privlačnost skrivnosti. Zato sem zelo odločno stal za tem, da bi se lotili ponovne objave Truhlarjeve poezije.

Poezija in slikarstvo lahko posreduje

Ljubezen do Boga bolj kot besede...

Simbol sam je po svoji naravi neposreden in se razodeva tako, da človeka pritegne, ga zainteresira, očara, se mu počasi razodeva in človeka povabi, da ga sam poimenuje. Simbol se torej posreduje na dejaven način, od človeka zahteva sodelovanje. In umetnost, tista velika umetnost, kot jo imenuje Vjaceslav Ivanov, je gotovo umetnost, ki govori prek simbolov.

PREDSEDNIK KUČAN ODLIKOVAL P. RUPNIKA

Predsednik Slovenije Milan Kučan je 13. t.m. podelil škofu Vekoslavu Grmiču srebrni častni znak svobode, častni znak svobode pa p. Marku Rupniku in slovenskemu župniku v Berlinu Izidorju Pečovniku-Doriju. Državni poglavar je poudaril, da jih je odlikoval zaradi njihove ustvarjalnosti, privrženosti slovenstvu, skrbi za ohranjanje in uveljavljanje slovenske samobitnosti v svetu in spričo njihove dobrote in človečnosti. P. Rupnik je odlikovanje dobil za svoj prispevek k prepoznavanju slovenske likovne umetnosti v svetu, zlasti za mozaike v kapeli Odršenikove Matere v Vatikanu. Rupnik se slovesnosti ni mogel udeležiti, zato je v njegovem imenu odlikovanje prevzela njegova sestra Ema Rupnik-Lampe.

SVETNIK TEDNA

24. DECEMBRA

SILVESTER ČUK

ADAM IN EVA

Na dan pred božičnim praznikom se Cerkev spominja svetopisemskih prvih staršev človeškega rodu - Adama in Eve. Ime Adam pomeni "zemljan" ali "prebivalec Zemlje", ime Eva pa "tista, ki daje življenje" ali "mati vseh živih". Ob njuni usodi spoznavamo resnico, da je za velik greh (četudi enkrat) treba delati pokoro s trdim delom vse življenje.

Upodabljača umetnost spremlja naše prve starše na vseh postajah njunega življenja: od stvarjenja Adama in Eve preko življenja v raju, kjer je vladalo mirno sožitje med človekom, živalmi in vso naravo, do skušnjave in greha ter izgona iz raja. Prizore iz življenja prvih staršev prikazujejo tudi freske na oboku srednje ladje cerkvice Svete Trojice v Hrastovljah, ki so nastale pred petsto leti. Mojster Janez iz Kastva je za nepismene ljudi tiste dobe naslikal prizore iz Prve Mojzesove knjige: stvarjenje Adama in Eve, prepoved Boga, naj ne jesta sadov od drevesa spoznanja dobrega in hudega, prekršitev te prepovedi na prisepetavanje kače-satana. Grehu je sledila kazen: izgon iz raja. Četrti prizor na teh freskah kaže Adama, ki prekopa zemljo "v potu svojega obraza", kakor je rečeno v napovedi Boga po prvem grehu, Eva pa doji svoja sinova Kajna in Abela in poleg materinskih dolžnosti opravlja še druga družinska dela.

Današnji dan je simboličnega pomena: srečujeta se stari Adam in novi Adam - Kristus, prva Eva in druga Eva - Marija. Njima, ki sta človeštvu nakopala prekletstvo, stojita nasproti Odršeniku in Mariji kot soodrešiteljica. Cerkev v Adamovem grehu vidi "srečno krivdo", ki nam je prinesla Odršenika. Odršeni in od Boga z njegovim lastnim življenjem hranjeni človek stoji višje, kot je stal prvi človek pred grehom.

V Svetem pismu stare in nove zaveze je polno mest, ki se nanašajo na prvi človeški par. Evangelist Luka navaja Kristusa rodovnik od Adama, da bi pokazal, da je Kristus našega rodu. V pismih apostola Pavla je Adam simbol telesnega življenja in krivde, Kristus pa simbol opravičenja in nadnaravnega življenja.

Osebo ime Adam je na Slovenskem razmeroma redko, iz tega imena je izpeljanih več priimkov, na primer Adamič, Adamovič, Adamčič. Tudi ime Eva pri nas ni posebno pogosto; zelo redki sta različici Evica in Evelina. Eva je simbol za žensko sploh. Izraz Evine hčere pomeni ženske, Evini sinovi pa so ljudje.

Poleg spomina Adama in Eve je na koledarju današnji dan tudi ime sv. HERMINE ali IRME, ustanoviteljice samostana benediktin Ekternach v Luksemburgu, ki je umrla leta 710. Ta svetnica je nebeška zavetnica tistih, ki jim je ime Hermina ali Irma.

Sicer pa je današnji dan, zlasti po poldnevu, zaznamovan s pričakovanjem božične skrivnosti. Božični vigilijski ali bedenjski dnevi so naši verni predniki dali lepo ime "sveti večer". Družina ga preživlja skupaj z obredjem blagoslovitve doma ter z molitvijo in s petjem ob jaslicah.

ŠKOFIJSKA GIMNAZIJA VIPAVA / PREDAVANJE

ZA ŽIVLJENJE

Na škofijski gimnaziji Vipava so imeli starši po prvi redovalni konferenci prejšnji teden priložnost prisluhniti predavanju o problemih mladih, ki ga je pripravila psihologinja Antonija Škvarč, profesorica psihologije na SGV, ter nazadnje možnost razgovora na to temo in pogovor s profesorji.

Kot je povedal ravnatelj gimnazije Vladimir Anžel, kaže učni uspeh ob prvi učni konferenci tudi letos napredek v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. Kot lani so tudi letos med učenci zaslužni za to zlasti oddelki prvega in tretjega letnika. Ti imajo povprečni uspeh 92%, drugi letnik 73,5%, povprečje vseh treh letnikov skupaj pa je 82,6%. Četrti letnik to skupno povprečje običajno še dvigne, vendar bo to znano šele ob koncu tega koledarskega leta, ob njihovi prvi redovalni konferenci teh oddelkov, ki imajo po novem le dve redovalni konferenci. Za to gimnazijo zanimanje mladih nenehno

narašča tudi pri rojakih izven Slovenije, vendar, razen izjem, jim sedanja državna oblast v ta namen ni namenila nikakršnih sredstev. Pristojno ministrstvo se ne odziva na prošnje za sredstva, ki jih nujno rabijo za nenehno rast kakovosti šolskih in dopolnilnih dejavnosti. To jesen se jim je za čas avstralskih počitnic priključil tudi dijak (vnuk slovenskih izseljencev) iz te daljne dežele, ki tudi v Avstraliji obiskuje katoliško gimnazijo, kjer imajo pri maturi možnost izbirnega predmeta slovenščine. Tako mu vključevanje v tukajšnji gimnazijski pouk slovenščine omogoča živ stik s knjižno materinščino. Potomca tretje generacije rojakov iz Argentine, ki se je naselil v Sloveniji, pa so zaposlili pri pouku telovadbe, saj je to delo opravljal še tam. Ker je tudi šolan nogometni trener, je SGV še en razlog več za življenjski optimizem, ki žari iz nje v širše okolje vedrega značaja Vipavcev, ki so znani po vernosti.

MM

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

PISMO IZ IZRAELA (15)

TEREZA SREBRNIČ

Ko smo otroke vozili k morju v Ašdad, sem blizu opatije Latrun večkrat opazovala tablo z napisom *Newe Shalom*. Ker sem bolj megleno vedela, za kaj gre, sem nekega dne izrazila s. Suzan željo, da bi vasico поблиže spoznala, saj v njej živijo palestinske in judovske družine. Sestra je obljubila, da se bo pozanimala, ker je v St. Vincentu nekako zadolžena za take pobude. In res je uspešno organizirala obisk tega kraja. Zbrala se nas je skupina dvanajstih prostovoljcev iz Italije, le Kler iz Francije se je pridružila skupaj z Agnes iz Švice. Sestre so obljubile tudi prevoz s kombijem in seveda šoferja.

Med italijanskimi prostovoljci se je o *Newe Shalomu* govorilo nekoliko v negativni luči in omalovaževalno, zato me je res zanimalo, kakšna je vasica.

smo točni. Izlet bo celodnevni in s. Salma, ki je odgovorna za kuhinjo, je poskrbela tudi za kosilo. Okrog devetih že prispemo v slavni *Newe Shalom* ali Wahat as-Salam, kot se kraj imenuje v arabščini in nosi istočasno obe imeni. Vasica leži na griču, ki ga obdajajo porumeljena polja, nasadi na obširni ravnini. Nič posebnega, na prvi pogled: nekaj hiš, sprejemni center, šola, bazen, povsod drevje in cvetje. Kmalu se nam predstavi Anne le Meignen, ki je z dominikanskim redovnikom in duhovnikom Andrejem Hussarjem (na sliki) soustanoviteljica te vasi. Andre' Hussar, ali Bruno, kot so ga vsi imenovali, je bil velika karizmatična osebnost. Njegovo življenje je bilo bogato, pisano in raznoliko. Rodil se je leta 1911 v Kairu, glavnem mestu Egipta, francoski materi in madžarskemu očetu. Oba sta bila juda, a nista sledila svoji veri. Okolje je bilo več-

jezično, saj je bil materin jezik angleščina. Bruno je študiral na italijanskem liceju v Kairu in končno v Franciji, kjer je postal inženir. Kasneje je povedal o svojem poklicu: "... samo tole mi je ostalo, želja, da bi gradil mostove... med ljudmi". Inženirskega poklica ni dolgo opravljal, vedno pa si je prizadeval, da je bil graditelj medsebojnega spoznavanja med različnimi ljudmi in predvsem graditelj miru.

Ni bil sicer versko vzgojen, a v Parizu je spoznal krščanstvo in preko Jezusa Bo-

ga. Dal se je krstiti v katoliški cerkvi. Postal je francoski državljan in med nemško zasedbo se je zavedel svojih korenin, da pač pripada judovskemu narodu. Moral je bežati zaradi preganjanja in doživljal na svoji koži pojav antisemitizma. Po dolgi bolezni, ki ga je za dve leti priklenila na posteljo, se je leta 1945 odločil in vstopil v dominikanski red. Po nadaljnjem študiju je bil leta 1950 posvečen v duhovnika. Njegov sobrat pater Avril si je srčno želel da bi se v Jeruzalemu ustanovil študijski center za hebraizem in Andre' Hussar, pater Bruno, naj bi bil najbolj primerna oseba za tako službo. In res: leta 1953 je že v Izraelu in pravi: "Takoj po svojem prihodu v to deželo sem vedno globlje v sebi čutil: sin Izraela sem! Ta narod, med katerim živim, je moj narod in ta zemlja je moja zemlja".

Tako se začne Brunovo bogato delovanje v Sveti deželi.

DALJE

5

ČETRTEK,
19. DECEMBER
2002

INTERVJU / MIRJAM MUŽENIČ

TIGROVSKA ZGODOVINA JE ŠE VEDNO PREMALO POZNANA

IVAN ŽERJAL

Kako si se približala tematici TIGR-a in predvojnega protifašističnega odpora na Primorskem?

Pri svojem dopisniškem delu iz Furlanije-Juljske krajine, zlasti še v srečanjih z "mojimi zamejci", kot v Sloveniji običajno imenujem pripadnike slovenske narodne skupnosti v Italiji, sem v zadnjih letih velikokrat slišala tudi o bolj ali manj znanih zgodovinskih temah tega prostora in ljudi. Vsakoletno poročanje s spominske slovesnosti na bazoviški gmajni, spremljanje in doživljanje vsega, kar se v sodobni politiki v zvezi s tem dogaja, so opravila svoje. S prijaznim povabilom in prav tako spodbudo nekaterih urednikov, predvsem svoje urednice zunanje politične redakcije gospe Blanke Doberšek, sem se lotila TV dosjaja o Bazovici, ne da bi se prav dobro zavedala, kako obsežno, občutljivo in odgovorno delo je to. Oddaja je bila dobro sprejeta. Nove volje in moči so mi dali tudi odmevi iz zamejskega prostora in dejstvo, da so Bazovico predvajali v slovenskem programu deželnega sedeža RAI v Trstu, kar je, zame osebnostno, pa tudi za TV Slovenija, posebno priznanje. In, tako se je, mimogrede, rodila zamisel o novem, še večjem projektu. Sicer pa sem tudi sama ponosna Primorka in če Primorci ne bomo držali skupaj....

Koliko so trajale raziskave in potem oblikovanje dokumentarcev?

Bazovica je nastajala hitreje kot oddaja o organizaciji TIGR. V njej sem prepleta sodobno dogajanje ob 70-letnici prvega tržaškega procesa in zgodovino. V zadnji oddaji je bilo treba v 50 minut strniti 75-letno odbojbo od prvih tigrovskih korakov do današnjih dni. To smo, skupaj s snemalcem Edom Rihterjem, tonskim mojstrom Edom Kavrečičem in odlično režiserko Magdo Lapajne, naredili v pogovorih z nekdanjimi tigrovci, njihovimi sopotniki in seveda zgodovinarji. Prepovali smo velik del Primorske, nekaj Istre in slovenske kraje za zahodno državno mejo od sredine septembra naprej. Ker sama nisem zgodovinarica, sem ves letošnji dopust in veliko prostih ur namenila branju, izpisovanju, sestavljanju scenarija, vprašanje 18 sogovornikom, ki nastopajo v oddaji. Zahtevna je bila tudi montaža, saj smo se trudili, da bi ob vsaki izjavi pokazali primerno fotografijo, dokument ali predmet.

V teh reportažah je občinstvo imelo tudi priložnost videti nekaj opreme in orožja tigrovcev. Zame osebno

Novinarica Televizije Slovenija Mirjam Muženič, ki že deseto leto spremlja življenjski utrip slovenske narodne skupnosti v Italiji, je tudi avtorica dveh dokumentarcev o primorski polpretekli zgodovini. Zanjega smo si lahko ogledali na prvem programu slovenske nacionalne televizije 10. decembra letos, ta govori o organizaciji TIGR, medtem ko so pred dobrima dvema tednoma v openskem Prosvetnem domu ponovno predvajali dokumentarce o Bazoviških junakih, ki je nastal pred dvema letoma ob 70-letnici njihove ustrelitve. O tej temi smo se s kolegico Mirjam Muženič tudi pogovorili.

pa je bilo še posebno doživetje gledanje starega filma iz zapuščine Ivana Rudolfa o primorskih prostovoljcih. Kako pa si Ti doživljala vse to?

Rudolfov film sem vedno znova doživljala s solzami v očeh! Ne le ob gledanju oddaje, temveč tudi v montaži, ko postopek traja in se večkrat ponavlja. Iskreno sem hvaležna gospodu Saši Rudolfu iz Trsta, da mi je zaupal tako dragoceno zapuščino, in ponosna sem, da smo film v Sloveniji lahko prvič videli prav v "moji" oddaji. Prof. Jože Pirjevec je posodil fotokopije dokumentov iz angleških arhivov, Ivo Godnič dragocena pisma v rokopisu, sogovorniki so prispevali svoje materialne dokaze in spomine - tigrovske pištole, fotografije, knjige in predmete. Vsaka stvar zase ima svojo težo, vrednost in zgodovino, vse skupaj so pripoved še obogatila. Tolikšna pripravljenost ljudi potrjuje njihovo zadovoljstvo, da smo se zgodovinske teme sploh lotili.

V dokumentarcu o TIGR-u, ki je bil predvajan 10. t.m., je prikazan nekdanji negativni odnos slovenske komunistične partije do tega gibanja, slišati pa je tudi trditve, da poteka danes nekakšna mitizacija tigrovcev. Kakšen vtis si si torej ustvarila o odnosu do TIGR-a danes in kako gledaš na delovanje današnjega istoimenskega društva?

Po tej svojevrstni izkušnji lahko z gotovostjo trdim, da je tigrovska zgodovina še vedno premalo poznana in še ne povsem raziskana. Prav ta "praznina" dopušča poskuse mitizacije na eni strani, pa tudi različne interpretacije in vrednotenje na drugi. Že med pripravo oddaje smo bili v ekipi deležni nekaterih nasvetov in

napotkov, predvsem pri izbiri sogovornikov. Slišali smo pripombe o tem, komu bolj zaupati, katero knjigo pokazati, kam se obrniti in podobno. Priznati pa moram, da mi je bilo veliko ljudi v pomoč. Omenim naj gospoda Karla Kocjančiča iz koprškega Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske, ki mi je priskrbel bogato knjižno gradivo, pa še veliko drugih prijaznih ljudi v muzejih, arhivih in knjižnicah po Primorski.

Ali v prihodnje lahko pričakujemo še kak dokumentarce o naši polpretekli zgodovini? Ali pa se boš posvetila bolj aktualnim tematikam, vezanim na našo narodno skupnost v Italiji?

Ne, skoraj gotovo ne! Vsaj tako kmalu ne! Sama nisem zgodovinarica in v oddajo sem vložila veliko dela, časa in moči, pa tudi srca! Z veseljem, morda tudi olajšanjem, se spet vračam k svojim rednim obveznostim radijske in televizijske dopisnice, to je spremljanju življenja in dela slovenskih rojakov v Italiji. Veliko je tem v narodnostni skupnosti, ki dobesedno vabijo, ki bi si zaslužile več medijskega prostora in pozornosti. Sicer pa, nikoli ne reci - nikoli, pravijo v moji družini, ki mi je tudi ob pripravi oddaje o organizaciji TIGR potrpežljivo stala ob strani.

RADIJSKI ODER RAZPISUJE

3. NATEČAJ ZA IZVIRNO RADIJSKO IGRO

Tematiko - iskanje sebe, človeške, nacionalne, kulturne ali drugačne identitete - lahko avtorji oblikujejo kot dramo, komedijo, satiro... Dva tipkana izvoda naj pošljejo do 31. januarja 2003 na Radijski oder, ul. Donizetti 3, 34133 Trst. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom. Točni podatki o avtorju naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom. Prva nagrada znaša 700 €, druga 500 € in tretja 300 €.

NATEČAJ SOFINANSIRA MINISTRSTVO ZA KULTURO R SLOVENIJE.

OB OBLETNICI DRUGEGA TRŽAŠKEGA PROCESA

SPOMINJAMO SE DOGODKOV

PRIMOŽ STURMAN

V nedeljo, 15. decembra, je minilo natanko 61 let, odkar so na openskem strelišču pod svinčenkami ugasnila življenja Pinka Tomažiča, Viktorja Bobka, Simona Kosa, Ivana Ivančiča in Ivana Vadenala, obsojencev na drugem tržaškem procesu. Kot že običajno smo se žrtev fašističnega terorja spomnili s spominsko slovesnostjo ob 15. uri.

Sam se svečanosti udeležujem vsako leto, skrbi pa me predvsem dejstvo, da je na teh proslavah premalo mladih. Mogoče je res, da so tisti, ki so danes starejši, občutili nasilje na lastni koži in je zanje slovesnost veliko bolj občutena. To pa ne opravičuje dejstva, da je na takih proslavah samo peščica mladih, povečini skavtov in tabornikov, ki še gojijo spomin na naše padle.

Zob časa in globalizacija močno načenjata naše zgodovinsko izročilo. Še posebno mu moramo ostati zvesti, saj z zaskrbljenostjo sledimo pojavom neofašizma in nestrpnosti, ki so v teh časih predvsem v naših krajih vedno bolj pogosti.

Vsi govorimo o združenju Evrope kot sanjah mnogih rodov, ki so živeli in žrtvovali svoja življenja za ta ideal. Ne bi hotel biti pesimist, toda zdi se mi, da čas oziroma ljudje nismo še zreli za tako epohalne spremembe. Prijatelj mi je namreč povedal, da je na Andrejevem sejmu v Gorici opazil stojnico, kjer so zbirali podpise proti dvojezičnosti v mestu. Sedaj, ko imamo končno zaščitni zakon, ki pa je še v marsičem po-

manjkljiv, nam hočejo nekateri odreči še tiste minimalne pravice, ki nam jih je zakonodajalec pripravil s karkoli odmeriti.

Kot sem že zapisal, je na svečanostih v spomin padlim in na kulturnih prireditvah nasploh zelo malo mladih. Oglejmo si sliko, ki je priložena članku, posneta pa je bila leta 1945, ob postavitvi spomenika ustreljenim drugega tržaškega procesa: na openskem strelišču so bili takrat povečini sami mladi, ki so osvajali prostor s svojimi zastavami, na katerih so bile rdeče zvezde. Če pa dobro pogledamo, bomo na skrajni levi opazili tudi duhovnika, verjetno msgr. Andreja Zinka, takratnega župnika na Opčinah, ki se je udeležil svečanosti, ker so mu bile vrednote, za katere so naši mladi darovali svoja življenja, pred vsako ideologijo.

Na univerzi študiram zgodovino Rusije. Profesorica nam je povedala, da je ob svojih plovbah po rekah Donu

ali Volgi videla, kako mladi ljudje mečejo cvetje v reko v spomin na pred desetletji preminule branilce Domovine pred nacističnim agresorjem. V Rusiji imajo mladi novoporočenci navado, da ob poroki položijo šopek cvetja pred spomenik padlim, katerih je v Rusiji ogromno. Lahko bi modrovali, da je to posledica režimske indoktrinacije, ki jih je usmerjala dolga desetletja. Zadnje čase pa tudi v Rusiji pod zahodnim vplivom in globalizacijo izginjajo podobne navade. Kot sem že povedal, nas lahko pozaba ali namerno potvarjanje zgodovinske resnice pripeljeta do tega, da ponavljamo stare napake, ki so v preteklosti povzročile toliko nasilja in gorja. Mislim, da si noben uravnotežen človek ne želi znova okusiti vojne in nasilja.

Zato ostanimo zvesti svojim padlim in njihovim vrednotam. Mi pa ustvarjajmo lepšo prihodnost brez vojne in nasilja svojim potomcem.

IZ ZNANEGA ITALIJANSKEGA DNEVNIKA

"ITALIANI CATTIVA GENTE"

ANDREJ BRATUŽ

Bolonjski dnevnik *Il Resto del Carlino* je v številki z dne 20. novembra objavil zanimiv članek pod gornjim naslovom (Italijani, hudobni ljudje).

Naš bralec iz Bologne P.P. nam je prijazno posredoval članek iz emilijanskega dnevnika. V tem članku pisec Gio-

prebivalstvo". Vse to in še marsikaj drugega izhaja iz tega obdobja italijanskega kolonializma v Evropi! O vsem tem je pričal filmski festival narodov (Festival dei popoli), ki je bil pred kratkim v Firencih.

Še kar zadeva Balkan. Tako piše prej omenjeni članek: "V Jugoslavijo so Italijani šli

il Resto del Carlino

vanni Bogani našteva "velike geste" italijanskega kolonializma na Balkanu in še kje drugje. Tu poudarja veliko število žrtev in nasilja, ki ga je fašistična Italija povzročila na tem ozemlju. Med drugim piše takole: "Je dvesto taborišč, ki so jih Italijani organizirali v Jugoslaviji in Albaniji. 150.000 je bilo jugoslovanskih deportirancev v teh taboriščih. Med temi pa je bilo 15.000 pobitih Slovencev, torej popolnoma zdesetkano

'romanizirani'. Osvajalci spreminjajo imena mest, nato vsilijo tisk v italijansčini in to ni vse...", kar smo že prej omenili.

Še en odmev na nekdanje početje fašističnega režima v Italiji, in to predvsem do narodov, kjer se je Mussolini delal osvajač Evrope in Afrike!

Večkrat smo že pisali, da Italija ni imela po vojni svoje ga Nürnberga, in to se še tudi danes na žalost pozna!

S 1. STRANI

IN BESEDA

Pristopimo k iskreni spovedi, najemmo se nebeskega kruha pri sv. obhajilu. Vse to: molitev, spoved in sv. obhajilo, nam bo namreč dalo ljubezen do človeka, zlasti do ubogega in bolnega.

Berimo preroke, ki nam govore o Bogu, ki je postal človek. Premišljajmo cerkvene očete, če le moremo, da bomo postajali vedno bolj pravi ljudje. Sv. Ignacij Antiohijski trdi, da bo šele po preizkušnjah tega življenja postal pravi človek.

Jezus bo s svojim rojstvom v nas vedno bolj reševal naše "meso" tja do vstajenja.

Tako prepevajmo novo pesem, nov psalm Detetu, ki nas ljubi.

S sv. Ignacijem Lojolskim se ustavimo in občudujemo vse tri glavne osebe v betlehemskem hlevčku, sklep Očeta v nebesih, toplino Svetega Duha, mraz, jasli, vola in osliča, pstirje, angele ter vso božično skrivnost.

Vsem, zlasti bolnim in trpečim: Vesel in zdrav Božič!

S 3. STRANI

PLAMEN EVANGELIJA

Znano je, da ste pred leti na Lateranski papeški univerzi doktorirali s tezo o slovenskem filozofu in teologu Alešu Ušeničniku. Iz tega je nato nastala zajetna knjiga, znanstveno opremljena z vsem potrebnim materialom o tem slovenskem mislecu 20. stoletja, ki je med drugim utemeljil slovensko filozofsko izrazoslovje. Kaj bi lahko povedali o vsem tem?

Gotovo spada Aleš Ušeničnik med najpomembnejše slovenske mislece ne samo 20. stoletja, ampak sploh. Njegova pisana zapuščina obsega preko 30 knjig, skoraj 300 člankov ter nekaj manj kot 800 zapisov, poročil, kritik in recenzij. V njih je kot katoliški mislec spremljal in presojal dogajanje v versko-teološkem, filozofskem, socialnem, političnem, umetnostnem in splošno kulturnem življenju na Slovenskem in v svetu. Mnogi ocenjevalci Ušeničnikovega dela soglašajo, da se je neizbrisno zapisal v slovensko filozofijo prav z ustvarjanjem in utemeljevanjem slovenskega filozofskega jezika. Mene pa je pritegnila Ušeničnikova teologija, ali bolje njegovo filozofsko-teološko oz. apologetično razčlenjevanje in presojanje problemov in zahtev njegovega časa, s čimer je postal vodilni usmerjevalec slovenskega katoliškega gibanja od konca 19. do sredine 20. stoletja. To versko, socialno, politično in splošno kulturno prizadevanje slovenskih katoličanov je pomenilo tedaj enega najpomembnejših dejavnikov celotnega narodovega uveljavljanja.

Vaša knjiga o Alešu Ušeničniku (Aleš Ušeničnik in znamenja časov) in njegovi misli oz. vlogi v takratnem slovenskem kulturnem, zlasti teološkem in filozofskem delovanju, prinaša veliko zanimivih tez in objav. Prav gotovo spada po svoji vsebini med temeljna dela o tem slovenskem novosholastiku. Kako bi lahko strnili njegov pomen za slovensko novotomistično filozofijo ali bolje njegovo mesto v okviru evropske nove sholastike? Je le-ta danes še aktualna? Ima Cerkev še vedno svojo uradno filozofijo, kot si jo je zamislil proti koncu 19. stoletja papež Leon XIII. v svoji encikliki Aeterni Patris?

Ušeničnik sam je bil prepričan, da je njegovo temeljno življenjsko poslanstvo filozofa. Večina njegovih sodobnikov je sodila, da je bil sploh največji živeči slovenski filozof, vsaj do nastopa France-

ta Vebra po prvi svetovni vojni. Naš današnji pogled je kritičnejši. Opaža zlasti dvoje. Prvič, da je Ušeničnikovo filozofiranje večinoma bliže katoliški apologetiki kot čisti filozofiji; drugič pa, da v svojih strokovnih filozofskih delih poustvarja novosholastično misel. Z njim je sploh doseglja, kakor pravi Verbinc, neotomistična filozofija na Slovenskem svoj vrhunec. Janez Janžekovič, Ušeničnikov naslednik na ljubljanski teološki fakulteti, zanimivo poudari, da spada Ušeničnik med največje slovenske filozofe, da pa tega, kar je Slovencem dal, ne moremo imenovati "slovensko modroslovje", marveč tomizem. Filozof Vinko Brumen pa dobro zadene, ko pravi, da je Ušeničnik lahko še vedno vzor slovenskega filozofa, kar se tiče jasnosti in prozornosti slovenskega filozofskega govorjenja in pisanja. Ušeničnika vsekakor lahko mirno uvrščamo med vodilne evropske neotomiste oz. novosholastike tedanjega časa. Najvišje mednarodno priznanje za svoje filozofsko ustvarjanje je prejel leta 1936, ko je postal - doslej edini Slovenec - član Rimske papeške akademije sv. Tomaža Akvinskoga, in sicer za svoja dognanja na področju spoznavne teorije (reflexio completa). Sicer pa spada novosholastika, kot jo je želel in izrecno podprl njen razvoj papež Leon XIII. konec 19. stoletja, že v preteklost, saj so se istočasno začele med katoliškimi filozofi razvijati nove smeri, ki so nato določale nadaljnjo pot razvoju teološke

Močno jedro naše slovenske skupnosti je sestavljeno iz duhovnikov, bogoslovcev, redovnikov in redovnic in študentov teologije.

misli ter pripravile idejno osnovo za prenovali. Vatikanškega cerkvenega zbora. Danes bi ne mogli več govoriti o "uradni" filozofiji Cerkev. Po eni strani gre vedno za zvestobo temeljnemu načelnim spoznanjem klasične aristotelso - platonске filozofske šole, zlasti na področju logike in ontologije. Po drugi strani pa je hkrati nujno potrebno preseči to šolo, saj drugače ne bo mogoče odgovoriti na odločilne izzive, ki jih pred krščansko filozofsko in teološko misel postavlja multikulturna globalizacija današnjega sveta.

Bi recimo Ušeničnika (ali kakega njegovega naslednika, kot npr. Janžekoviča) lahko primerjali vodilnemu francoskemu neosholastiku J. Maritainu?

Verjetno takšno primerjanje ni prepovedano. Vendar pa je le treba imeti pred očmi tako drugačne slovenske razmere kot samo osebnost Ušeničnikovo usmerjenost. Slovenske razmere so bile v njegovem času še vedno zana-

movane z ostro idejno konfrontacijo med različnimi skupinami, ki je Ušeničnika nagibala prvenstveno v apologetsko poustvarjanje novosholastične misli. Medtem pa odlikuje Maritaina znotraj neotomistične filozofije v marsičem pre-roško iskanje novih poti. A kot sem rekel, primerjava ni prepovedana, vsaj v smislu, da je bil Ušeničnik, podobno kot Maritain za Francoze, najvidnejši ustvarjalec slovenske katoliške kulture prve polovice 20. stoletja. Sicer bo pa mogoče dati točnejši odgovor morda konec februarja prihodnjega leta po končanem prvem znanstvenem simpoziju o Alešu Ušeničniku v Ljubljani.

Kaj pa rimski Slovenci? Obstaja društvo Slomšek, ki te naše še kar številne rojake v italijanski prestolnici povezuje. Vemo, da je v eni značilnih rimskih cerkev prav sredi mesta (cerkev Loretske Matere Božje na Trajanovem trgu) bila nedeljska maša v slovenščini. Zdaj je ta postala štirinajstidnevna. Jo naši rojaki obiskujejo? Zanimivo za nas Slovence: ta lepa cerkev s kupolo prav ob znanem trgu Venezia, z istoimenske palače pa je svoj čas Mussolini rohnal in navijal oceanske množice za svojo osvajalno politiko...

Nekoliko moram popraviti. Društvo Slomšek se je že pred več kot desetimi leti iz praktičnih razlogov preimenovalo v "Slovensko rimsko skupnost Anton Martin Slomšek". Ker ni bilo novega priliva iz domovine, se je številčno naša skupnost precej skrbila. Mnogi njeni člani so dosegli že tudi častljiva leta, kar pomeni, da se ne morejo redno več udeleževati skupnih maš in prireditev. Z njimi smo povezani predvsem po mesečniku (kolikor je mogoče) Med nami, ki izhaja neprekinjeno 38. leto. Zadnje nedeljo v mesecu se redno zberemo v Sloveniku: po slovesni peti maši je vedno kakšna kulturna prireditev ali pa družabno srečanje, ki vsem veliko pomeni. Že prej sem pa omenil, da je močno jedro naše slovenske skupnosti sestavljeno iz duhovnikov, bogoslovcev, redovnikov in redovnic ter študentov teologije, ki po svojih močeh največ pripomorejo k pozivljanju naše skupnosti. Kot ste omenili, je res zanimivo, da se v neposredni bližini zgodovinsko za nas Slovence tako problematičnih dogodkov iz prve polovice 20. stoletja, ki so vezani na Piazza Venezia, sedaj svobodno zbiramo in izražamo svojo narodno, krščansko in kulturno samobitnost.

Gotovo je dolgoletni rektor msgr. Maksimilijan Jezernik pustil veliko sled v življenju in delovanju slovenskega papeškega zavoda. Ali greste po njegovih poteh?

S hvaležnostjo, zavestno in z veseljem, a z odprtostjo za nove zahteve spremenjenega časa in skupnim iskanjem novih rešitev. Msgr. Jezernik je ostal z nami v Sloveniku kot živa priča več kot polstoletnega pionirskega prizadevanja za večjo razvidnost in prepoznavnost naše slovenske prisotnosti v Rimu tako na cerkveni kot na civilni ravni. Končno je prav Slovenik sam najlepši in najzgovornejši spomenik njegovega življenjskega dela.

Večkrat beremo o položaju slovenskih škofij danes. Znano je, da ima Slovenija danes tri škofije (Ljubljana, Maribor in Koper). Vse te imajo še svoje pomožne škofo (Ljubljana 3, Maribor 2, Koper 1). Pri vsem tem pa vemo, da je Sv. sedež predlagal Slovenski škofovski konferenci povečanje števila škofij na pet ali šest. Govori se o Novem mestu za Ljubljano, o Celju oz. Murski Soboti za Maribor, Novi Gorici za Koper. Kaj vi mislite o vsem tem?

Ko sem pred leti prvič slišal za predlagano delitev obstoječih škofij, se mi je zdelo to popolnoma nerazumljivo: še bolj razdeliti že tako prevečkrat deljene Slovence, ki tako težko najdemo skupen jezik. Kasneje pa sem slišal tudi za tehtne razloge v prid povečanju števila škofij tako s strani Sv. sedeža kot iz vrst domačih uglednih duhovnikov. Predvsem naj bi šlo za utrditev obrobni slovenskih pokrajin, ki so najbolj izpostavljene pritisku od zunaj. In škofijsko središče bi k takšnemu utrjevanju gotovo pripomoglo. Z več škofijami bi se tudi ustvarili pogoji za večjo dinamiko zbornosti znotraj škofovske konference: več glav, več težav, lahko pa tudi več misli, več idej in več moči za skupno reševanje izzivov prisotnosti Cerkev v slovenskem prostoru. Pa še misijonska izkušnja, ki jo ob svojem proforskem delu na papeški univerzi Urbaniana neprestano doživljam, se je pridružila. Namreč izkušnja iz misijonskih dežel, kjer številčna velikost ali ekonomska moč nista odločilni pri ustanavljanju novih škofij, ampak predvsem resnični duhovni in splošni kulturni blagor ljudi. Pa to so le misli. Kako bi se osebno dejansko odločil, če bi bil vprašan, sedaj ne vem, ker v tem trenutku nimam, kot pravimo, potrebne dejanske milosti in luči za takšno odločitev.

Kakšni so odnosi s slovensko ambasado pri Sv. sedežu? Pa z veleposlaništvom pri Republiki Italiji?

Dobri, korektni, ob spoštovanju različne narave naših ustanov. Hkrati pa z iskreno željo, da bi vsaka od teh ustanov na svoj način in tudi z medsebojnim sodelovanjem pripomogla k prepoznavnosti Slovenije in Slovencev v Rimu in v širšem evropskem in svetovnem merilu.

PISMO IN VOŠČILA MISIJONARJA

VSAK DAN JE BOŽIČ!

ERNEST SAKSIDA

Ko so me, petnajstletnega fanta, iztrgali iz maminega objema in poslali v misijone, je mama jokala in ponavljala: "Otrok moj, nikoli več te ne bom videla". Tedaj sem začuden gledal, a se nisem jokal. Nisem se zavedal krute resnice maminih besed: "nikoli več..."

To se je zgodilo v septembru 1935. Nisem jokal, niti ko sem se izkrcal z ostalimi misijonarji z ladje, ki je potem nadaljevala svojo pot proti Argentini. Edino, kar me je ganilo v tistem trenutku, je bila ladja, ki se je oddaljevala.

Meseci so potekali in prišla je božična vigilijska. Čutil sem tesnobo v srcu. Ni se zdelo, da je Božič. Nobenega pravičarja na to praznovanje. Medtem ko so duhovniki šli okrog maševat božične sveče, smo mi šli spat. Moj spomin je takrat poletel v mojo rojstno vas, k moji družini in k moji ljubi mami, ki sem jo zapustil. Nisem mogel spati. Pesem Sveta noč, ki sem jo zapel potihoma, je bilo edino, kar me je vezalo na svet svojega otroštva. Takrat sem šele razumel besede svoje matere: "Nikoli več te ne bom videla" in takrat so se mi zares zalile oči s solzami in... sem jokal kakor otrok... in jokal celo noč. Zaspal sem le eno uro, preden je zazvonila budilka.

Bil je to zadnji Božič, ki sem ga preživel na tak način. A, v zameno, od leta 1951, ko sem prišel med reveže kot du-

hovnik in misijonar, ne praznujem Božiča le enkrat letno, temveč vsak dan. Ko krožim med barakami svojih revežev, pogosto zagledam Jezuščka, prav v jaslicah, v zasilni postelji, položenega na slamnato rogoznico, osamljenega, brez očeta Jožefa, ki je, naveličan svojega lastnega življenja, zapustil sina in družino; brez matere Marije, ki ta-

va okrog in prosjači hrano, da bi preživela svoje otroke. Samo eden ali dva pastirčka (bratca) čuvata bratca; brez koščka kruha potrpežljivo čakata, da ga mati izprosi in ga jima prinese. Namesto ovčic ob žalostnih jaslicah samo pes, ki se približuje otroku in se uleže poleg njega, medtem ko ostali tavajo zunaj med bednimi barakami.

Približam se, porinem za silna vrata, vstopim in zagledam ta prizor. Ponovno doživljam tisti Božič. V trenutku se spomnim maminih besed: "Nikoli več...". Torej, lahko trdim in ponavljam. Med bednimi je vsak dan Božič.

Medtem ko vam izražam najbolj sveta voščila k Božiču in novemu letu, se zahvaljujem za vaše prošnje, za vašo občutljivost in obenem prosim tudi, po možnosti, za kakšno pomoč zato, da bi zmanjšali dneve Božiča, da bi prišlo do enega samega pravega Božiča, tudi med reveži, ker Jezušček, ki ga mi praznujemo v naših družinah, je isti, kot sem ga videl v svoji družini.

Corumba, 12. 12. 2002

OD 22. DO 30. APRILA 2003

Z NOVIM GLASOM V PROVANSO

Prihodnje spomladansko potovanje z *Novim glasom* je namenjeno spoznavanju in odkrivanju lepote ter značilnosti jugovzhodne francoske pokrajine Provanse. Potovanje bo v zadnji polovici aprila prihodnjega leta od 22. do vključno 30. aprila. Potovanje bo z udobnim avtobusom iz Trsta in Gorice preko Ventimiglie v Lancon de Provence. Od tega krajevnega in slikovitega središča si bomo ogledali skoraj vso provinco. V programu so omenjeni obiski številnih spomenikov, utrjenih srednjeveških mest, romanskih spomenikov, srednjeveških cerkva in seveda utrjenega mesta Avignon, kjer so živeli pa-

peži nad 70 let v 14. stoletju. Videli bomo čudovite parke in narodni park v Camargue ob delitvi reke Rone. Povzpeli se bomo na planoto do Andore, ki je majhna država s 465 km² na meji med Francijo in Španijo. Vračali se bomo po Azurni obali, kjer bo tudi veliko zanimivosti in paše za oči. Obeta se zelo zanimivo in relaksno potovanje. Pri vpisu dobite program potovanja in plačate na račun 200 evrov. Vpisovanje se zaključuje do zasedbe mest v avtobusu ali najkasneje do konca februarja. Vse informacije dobite na naši upravi Novega glasa v Gorici ali na uredništvu v Trstu.

7

ČETRTEK,
19. DECEMBER
2002

"MIR JE MOGOČ!"

ERIK DOLHAR

V ponedeljek, 16. decembra, je nekdanji izraelski zunanji minister, Nobelov nagrajenec Shimon Peres v palači deželne vlade v Trstu prejel nagrado Brez meja, ki jo Furlanija-Juljska krajina podeljuje osebnostim z mednarodnega prizorišča. To je bila tudi priložnost, da smo se z vidnim izraelskim politikom pogovorili.

Vest, da bosta predsednik deželne odbora Renzo Tondo in podtajnik na zunanjem ministrstvu Roberto Antonione vročila nagrado Peresu - sodobitniku Nobelove nagrade za mir leta 1994 v družbi z umorjenim izraelskim premierom Yitzhakom Rabinom in palestinskim voditeljem Jaserjem Arafatom -, smo prejeli na predvečer obiska v Trstu s priporočilom, naj novice iz

leta 1923 v Višnjevu v Belorusiji, ko mu je bilo 11 let, pa je zbežal v Izrael, kjer se je začel ukvarjati s politiko v laburistični stranki že pri 16 letih, v študentskih letih je bil tudi pastor, izobrazil se je v ZDA, pri 29 letih ga je tedanji izraelski ministrski predsednik in obrambni minister Ben Gurion imenoval za generalnega direktorja obrambnega ministrstva, tako da je bil leta 1956 glavni strateg vojne na Sinaju. Tri leta pozneje je bil izvoljen v izraelski parlament - Knesset, katerega član je še vedno; po Rabinovem odstopu leta 1977 pa je postal predsednik laburistične vlade in strankarski predsednik do leta 1992, leta 1986 pa je postal vicepremier in zunanji minister. Na volitvah leta 1996 je njegova stranka doživela poraz in bila potisnjena v opozicijo. Oktobra 1997 je ustanovil Center Peres za mir, da bi omogočil ustanovitev

mešanih arabsko-izraelskih podjetij. Leta 1999 je postal častni predsednik socialistične internacionale, lani pa je bil v Sharonovi vladi narodne enotnosti imenovan za zunanjega ministra in namestnika ministrskega

FOTO RAI

varnostnih razlogov ne damo v javnost, da pa bo v prelepi palači Lloyda na Velikem trgu zaželjena prisotnost časnikarjev, katerim bo Peres tudi rade volje odgovarjal na zastavljena vprašanja.

Ko sem se že predčasno sprehajal v bližini prizorišča, sem opazil čokatega in na kratko ostrizenega moškega, ki me je v angleščini vprašal, za koga delam. Takoj sem opazil dve zgovorni zaponki na njegovem diplomatsko sivem suknju in elegantni kravati: na eni v reliefu črna Davidova zvezda, na drugi pa revolver. "Aha, Mossad" (učinkovita izraelska obveščevalna služba, op.pis.), sem takoj razumel. Tiskovni predstavnik deželne uprave mi je takoj pojasnil, da se možakar že tri dni noč in dan sprehaja okrog palače, v kateri je sledilo nagrajevanje Peresa.

Razkošna Velika svetovalska dvorana palače deželnega odbora je bila že skoraj nabit polna političnih in verskih osebnosti, ko so nas tečni deželni uslužbenci kot iz kletke izpustili in smo se lahko usedli tudi mi časnikarji. Prav zanimivo je bilo gledati na desničarske krajevne veljake v družbi levosredinskega poslanca Illyja in predsednika goriške pokrajine Brandolina ob najvišjih predstavnikih vseh veroizpovedi, prisotnih v mestu. Končno je Tondo vročil medaljo Peresu, po priložnostnih besedah predsednika deželnega odbora in njegovega predhodnika Antonioneja pa smo prišli na vrsto mi.

Izognil sem se meni nepotrebni prevajalki in se izraelskemu politiku najprej predstavil kot slovenski časnikar, on pa mi je takoj odvrnil: "Oh, sedaj imate novega predsednika. Jaz sem velik prijatelj Kučana in Drnovška".

Naj povemo nekaj biografskih podatkov. Shimon Peres se je rodil

predsednika. Poročen je z gospo Sonjo, s katero imata hčerko Zvijo in sina Yonathana ter Nehemio.

Gospod Shimon Peres: le pred nekaj meseci me je doletela čast, da sem obiskal Palestino, in moram reči, da sem res užival na poti od Tel Aviva do Jeruzalema in Betlehema, kjer bo čez nekaj dni božična polnočnica. Na lastne oči sem se prepričal, da je sožitje med Palestinci, Judi in kristjani mogoče, zato res ne morem razumeti, zakaj vaša vlada še vedno vztraja, da bi bila prisotnost Arafata - s katerim ste ob Rabinu prejeli Nobelovo nagrado za mir - na polnočnici v Betlehemu "nevarna". Kaj menite o tem ter kaj o možnosti, da bi kriza znotraj desničarske vladne stranke Likud lahko povzročila padec izraelske vlade? Hvala, shalom, salemelekum!

Prejeli smo informacijo, da teroristi v božičnem času načrtujejo atentate. V Arafatovem spremstvu pa je nekaj zločincev, za katere ne moremo zagotoviti, da jih ob prisotnosti v Betlehemu ne bi aretirali. Arafat pa si tega tveganja ne more privoščiti. Arafat je sicer precej izgubil na verodostojnosti v očeh mednarodne javnosti, ker ne uspe preprečiti akcij palestinskih teroristov. Izraelski narod se ne bori proti palestinskemu, temveč proti terorizmu. Mir na Bližnjem vzhodu je mogoč ob ustanovitvi in sočasnem sobivanju dveh suverenih držav: Izraela in Palestine. Arafat pa pounujenih možnosti rešitve na zadnjih pogajanjih ni želel sprejeti.

Glede škandala znotraj Likuda lahko samo upam, da bo povzročil padec sedanje vlade!

OD REBULE DO PRAVLJIC

Tržaška založba Mladika je pred kratkim obogatila slovenski knjižni trg s štirimi novimi izdajami, ki segajo od memoaristike preko znanstvene raziskave do otroških pravljic.

Če gremo po vrsti, moramo tu najprej omeniti novo zbirko dnevnih zapisov pisatelja Alojza Rebulle z naslovom *Iz partiture življenja. Dnevnik 1977-1981*. Knjiga zajema obdobje petih let, ki so bila na svetovni in tudi ožji slovenski ravni zelo razgibana (spomnimo se samo Titove smrti in začetka nemirov na Kosovu), zato je tudi vsebina teh zapiskov zanimiva in žgoča. Časovno sledijo tistim, ki jih je Mladika objavila leta 1996 z naslovom *Previsna leta* in katerih rdeča nit je bila znamenita Kocbekova afera v letu 1975.

Druga knjižna novost, ki v tem primeru sega na znanstveno področje, je delo ruskega jezikoslovca in mitologa prof. Nikolaja Mikhailova (predstojnika katedre za slovenistiko na univerzi v Vidmu) z naslovom *Mythologia slovenica* in podnaslovom *Pokus rekonstrukcije slovenskega poganskega izročila*. Gre za temeljito znanstveno publikacijo s področja širše baltoslovanske in slovenske mitologije, ki pa je zaradi avtorjevega

prijema dostopna tudi širšemu krogu bralcev. Avtor si z objavo tega dela prizadeva, da bo spodbudil nadaljnje raziskave na mitološkem področju, predvsem pa da bo pripomogel k novim pogledom na vlogo slovenskega

narodnega izročila v okviru vseslovenske mitološke tradicije. To je druga knjiga, ki jo je prof. Nikolai Mikhailov izdal pri založbi Mladika, saj je pred nekaj leti izšla njegova študija o starih rokopisih zgodnje slovenščine.

Poleg teh dveh del, ki bosta ne-

dvomno zbudili pozornost pri zahtevnejših bralcih, je založba Mladika poskrbela tudi za objavo dveh zanimivih del, ki sta namenjeni najmlajšim: *Dogodivščine krave Rozine* in *Babičini metuljki*. Gre za skupno delo dveh tržaških umetnic, ki imata bogato izkušnjo na področju otroške literature. Avtorica obeh pravljic je pripovednica Anamarija Volk Zlobec, knjigi pa je skrbno in živo opremila ilustratorica Magda Starec Tavčar. V središču obeh zgodb so otroci, ki se učijo, kako izboljšati svet in da je vredno spoštovati naravo: poučni in prijetni pravljici, ki tudi grafično prevzamejo bralca zaradi bogatih barv in spretno oblikovanih ilustracij.

Anamarija Volk Zlobec: Babičini metuljki

NA REŠETU

STAVKA IN NAPOVEDOVALCI

V sredo, 4. decembra, so sindikati oklicali na tržaškem sedežu RAI celodnevno stavko. O razlogih za stavko je zelo izčrpno, tehtno in stvarno odgovarjala v prejšnji številki Novega glasa članica enotnega sindikalnega predstavništva deželnega sedeža RAI, programistka in režiserka Mirjam Koren. Tudi drugi mediji so se na stavko odzvali, krovni organizaciji sta naslovili pismo predsedniku Ciampiju, upam, da tudi politične stranke iščejo sogo- vornike na krajevni in državni ravni za rešitev nakopičenih problemov tržaške radijske hiše. Pa tudi poslušalci so se oglasili: 5. decembra se je oglasila po telefonu v oddajo Mladi val gospa Jeny in potožila, kako je bila pusta sredi brez radijskih sporedov. Če sem prav razumela, se bavi ona in njena družina s tako obrtjo, da lahko pri delu poslušajo radio Trst A. Verba volant, scripta manent - zato naj po ustnem sporočilu gospe Jeny še pismeno potrdim, da brez slovenskega tržaškega radia res nekaj manjka. Zjutraj ob sedmih avtomatično odpreš radio in si za trenutek kar zbežan, ko zaslišiš lahko glasbo namesto poročil. Nato še večkrat med dnevom poskušaš, če boš zaslišal kak znan glas, ker si misliš, da morda ne stavkajo vsi. Pa so.

V vseh poročilih o stavki je bilo naglašeno pomanjkanje osebja na deželnem sedežu RAI - programistov, časnikarjev... Nihče pa ni omenil postopnega izginevanja za našo postajo zelo značilnih in potrebnih radijskih napovedovalcev in napovedovalk. V knjigi Lide Turk *Glas v etru*, ki govori o 40-letnem delovanju tržaškega radia, sem prebrala: "Napovedovalci so naša vizitka!"

tako pravijo na radiu." Naloga napovedovalcev je namreč, da gojijo najbolj popolno govorno obliko jezika. In to je v preteklosti res veljalo. Danila Silova, Livij Valenčič, Savina Remec, Aleksij Pregarc - ti in vsi drugi so dajali postaji nekaj pečat, skrbeli so za čimboljši jezik, ker so se zavedali, da njihovo govorjeno besedo vsrkavajo poslušalci. Danes je vloga napovedovalcev zmanjšana, bodisi zaradi majhnega števila - menda imajo ta profesionalni profil samo še Ivana Placer, Tamara Stanese in Janez Beličič - bodisi ker so njihovo vlogo prevzeli razni programisti in časnikarji. Morda pa tiči tu vzrok, da se je nivo govorjene slovenščine na Radiu Trst občutno znižal. Zavedam se, da ni lepo govoriti tako na splošno, ker se bodo morda čutili prizadeti nekateri, ki tega ne zaslužijo. Marsikdo med programisti in časnikarji ima namreč lep in pravičen govor, a veliko je tistih, ki kvarijo poslušalca za jezik poslušalcev z napačnimi naglasi, neslovensko melodijo stavka, ki berejo ali govorijo brez premorov, brez poudarkov, brezizrazno, tako da je včasih težko razumeti smisel. Mislim, da bi tisti, katerim veljajo te pripombe, lahko sami odkrili svoje pomanjkljivosti, če bi se le kdaj samokritično poslušali. Ali pa bi jim moral odpreti oči oz. ušesa njihov nadrejeni ali kak strokovnjak za govor. Zdi se mi, da nekateri jemljejo nastop pred mikrofonom kot pravico, pozabljajo pa, da je ta pravica združena z dolžnostjo čim bolj popolno obvladati govorjeno slovenščino. To pa nekateri dosežejo laže, drugi težje, ne eni ne drugi pa ne brez napora.

NLP

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 20.12. DO 26.12.2002)

RADIO SPAZIO 103

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo

103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 20. decembra** (v studiu Anka Černic): - Priluhnimo zborovski glasbi: Priredbe ljudskih pesmi poje komorni zbor Ljubljanski madrigalisti. - Svetnik tedna: sv. Tomaž (21.12.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 21. decembra** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Ponedeljek, 22. decembra** (v studiu Andrej Baucon): - Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 24. decembra** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 25. decembra** (v studiu Danilo Čotar): - Božična voščila.

- **Četrtek, 26. decembra** (v studiu Niko Klanjšček): - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE, ODDAJE V ADVENTNEM ČASU

Dragi bralci, dragi poslušalci.

Bliža se najlepši praznik v letu - Božič. Pripravam na Gospodov prihod smo na naših valovih posvetili štiri adventne oddaje V pričakovanju. O pričakovanju in Božiču pa se bomo v četrtek, 19. decembra, ob 17. uri pogovarjali s koprskim škofom msgr. Metodrom Pirihom. V oddajah *Graditelji - Slovenci za slovenstvo* bomo v nedeljo, 22. decembra, ob 10.30 predstavili skladatelja Ivana Ščeka, ki se je rodil leta 1925 v Vipavi, umrl pa v Kopru leta 1972. Bil je plodovit ustvarjalec sodobne glasbene govornice, učitelj in zborovodja. Zadnje letošnje oddajo pa je Martina Slavec posvetila *Klementu Jugu*, filozofu in mislecu narodnih idej iz Solkana. Z novim letom, ki prihaja, pa "prihajajo" tudi nove oddaje našega in vašega Radia Ognjišče, ki ga lahko poslušate na UKV frekvencah 91,2 MHz (Tinjan) in 107,5 MHz (Sveta Gora). O novih oddajah pa več v prihodnji številki Novega glasa. Naj vas radost božične noči in ljubezen božičnega dne spremljajo skozi vse leto 2003 vam v imenu vseh sodelavcev vošči in želi glavni urednik Alberto Pucer.

Blagoslovljen
in vesel Božič
Vam želi

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

PESTRO DELOVANJE MEŠANEGA ZBORA HRAST IZ DOBERDOBA

ZAVEZANI ODLIČNOSTI!

ANDREJ ČERNIC

Leto 2002 je že skoraj naokoli, na vrsti so seveda tako pričakovane počitnice, na vrsti pa so tudi prvi sezonski obračuni. December je namreč zelo primeren čas za prve preveritve dela, ki ga je vsako društvo opravilo od začetka sezone.

Mešani pevski zbor Hrast iz Dobrdo je v letošnji sezoni v oktobru in novembru sodeloval na dveh koncertih v Furlaniji, na reviji goriških pevskih zborov Cecilijanka in na prvem tekmovanju primorskih pevskih zborov, ki je potekalo v Postojni (na sliki). Doberdobci so se pod taktirko dirigenta Hilarija Lavrenčiča tekmovali na komisiji predstavili s štirimi pesmimi. Najprej so pevcu s skladbo *Psalm 43* Felixa Mendelssohna Bartholdya popeljali publiko v obdobje nemške romantike prve polovice 19. stoletja. Sledili sta izvedbi skladb dveh sodobnih in nam bližnjih skladateljev. Doberdobski pevci so zapeli *Maria mater gratiae*, stvaritev goriškega skladatelja Stanka Jeriča, in Kosovelovo *Balado*, ki jo je impresionistično obarvano uglasbil skladatelj Štefan Mauri. MePZ Hrast se je od postojnske publike in komisije poslovlil z beneško ljudsko *Petelinček je zapieu*, ki jo je za mešani pevski zbor priredil dirigent Lavrenčič. Komisarji so nastop

Doberdobcevi dobro ocenili: MePZ Hrast je z 92 točkami zasedel drugo mesto in si priboril zlato plaketo mesta Postojne. Poleg tega je pevski zbor z goriškega Krasa prejel še pomembno priznanje za najboljšo izvedbo sodobne skladbe, Maurijeve *Balade*.

Doberdobcevi oblikovali še zbor alpincev. Iz Montecavalla (Pordenon), zbor Corocastel iz Conegliana ter furlanski zbor alpincev Latina. Doberdobci so pordenonsko občinstvo seznanili s slovenskim ljudskim petjem v Beneški Sloveniji (pesmi *Tana*

Prvo mesto je z 92,7 točkami dosegel Komorni zbor Ipravka pod vodstvom Matjaža Ščeka, tretje mesto pa ženska vokalna skupina Ipravka, ki jo prav tako vodi Matjaž Šček.

MePZ Hrast je svoje letošnje nastope začel v soboto, 26. oktobra, na reviji ljudskega petja *La piu' bela fameja* v Pordenonu. Večer so poleg

Sarte, Petelinček je zapieu, Rezijanska, Injen čeu a jti gna, v Istri (*Vilota, Pesmi od ljubezni in kafeta*) in Prekmurju (*San se šetao*).

Doberdobci so bili v gosteh tudi 30. novembra, ko so skupaj z zborom G. Tomat iz Spilimberga sooblikovali glasbeni večer v cerkvi Sv. Trojice v Morteglianu. Zbor G. Tomat je pripravil spored, ki

je vključeval evropsko, posebej še italijansko, sakralno glasbo. Pevski zbor iz Spilimberga ima zelo bogato tradicijo, ki vključuje gostovanja v Južni Koreji, Nemčiji, Japonski in Kanadi ter sodelovanje na mednarodnih glasbenih tekmovanjih. Dolga leta je ta zbor dirigiral priznani pokojni dirigent Giorgio Kirschner. Doberdobci so se v Morteglianu predstavili s programom avtorskih skladb, ki zajemajo posamezna zgodovina

vinska obdobja in kulturne tradicije od renesanse do romantike, pravoslavno glasbo, sodobne sakralne in posvetne skladbe ter črnske duhovne pesmi (spirituals). Prisrčno občinstvo je izvajanje obbeh zborov nagradilo z bogatim aplavzom in toplino, ki sta prijetno presenetila vse nastopajoče.

8. ŠTEVILKA MLADIKE

REVIJA JE POLNA ZANIMIVEGA BRANJA

Prišla je 8. številka *Mladike*. Zanimiv intervju s slikarjem naslovnic Livijem Mozinom lahko beremo na 20. strani *Mladike*. Avtor uvodnika primerja tržaško politično situacijo z dogajanjem na Goriškem. Pisec ugotavlja, da je mesto Gorica razumelo, "da bi zgodovinska zmaga leve sredine na nedavnih občinskih volitvah izgubila velik del svojega pomena, če bi slovenska manjšina ne dobila pozitivnega odgovora na dolgoletna pričakovanja". Uvodnemu razmišljanju sledi literarna ponudba revije. V rubriki *Iz arhivov in predalov* Ivo Jevnikar objavlja drugi del *Poročila o opeaciji Livingstone II.*, ki ga je sestavil major Darewski, prvi britanski častnik, ki se je že avgusta 1943 spustil med partizane na Primorskem, leta 1944 pa je izgubil življenje v Piemontu. *Mladiko* zaključuje bogata in skrbno sestavljena *Antena*, ki nudi veliko bero novic iz zamejstva in zdomstva. Priloga *Rast* prinaša intervju z dvema uspešnima zamejskima rolaricima Matejo Bogatec in Matejo Paulino. Uvodnik Staške Cvelbar govori o narodnostnem čutu in o pomenu študija v materinščini. Jadranka Cergol komentira izsledke raziskave, ki jo je Suzana Perot izvedla med maturanti.

LR

4. ŠTEVILKA PASTIRČKA

BOŽIČNI NADIH V PISNIH IN LIKOVNIH PRISPEVKIH

Silovit decembrski veter je pregnal temno novembrsko oblačnost z neba in otožnost iz src ter s seboj prinesel 4. številko dragega prijatelja *Pastirčka*, ki jo preseva drhteče pričakovanje božične noči. Že na platnici pod nežnim angelčkom uredništvo in uprava voščita vsem bralcem in sodelavcem globoko doživljene božične praznike in vesel začetek leta 2003. V isti sapi *Pastirček* naznanja, da bo v kratkem izdal dve novi knjigi: zbirko otroških prizorčkov *Spet na oder* in slikanico *Kdo bo pobarval živalice?*, tako da se bodo njegovi prijatelji lahko preizkusili na odrskih deskah ali se potopili v neskončno čarobnost barv. Leto kar žari iz devetnajstih risbic, ki so jih z bogato domišljijo v vsebinskostjo in barvitostjo odeli mali slikarji. Za njimi ne zaostajajo niti mladi dopisniki, ki so z raznoliko tematiko zapolnili običajnih osem strani *Pastirčkove pošte*, ki se vselej odlikuje po pestrosti prispevkov. *Božič* je naslov dolgega in s fantazijo prepojenega dopisa, s katerim si je Ivana Milič, četrtošolka OS J. Ribičič-K. Širok iz Trsta, prislužila častni naziv *Pastirčkov* časnikar meseca, za kar ji priščno čestitamo. Skorajšnjega božičnega oddiha se veselijo Pacek s svojimi jezikovnimi spakami, pa tudi živalice, učenke *Šole v gozdu*, ki že pripravljajo drevesček. Otroci jim bodo z odbiranjem božičnih besed pomagali pri delu. Najmlajši *Pastirčkovi* bralci bodo dopolnili jaslice in pobarvali adventni venček. Božično vzdušje veje tudi iz dopolnjevanke *Trije sveti večeri* o starih adventnih in božičnih navadah v cerkvi in doma. Na koledovanje se navezuje pesmica Berte Golob *Koledniki*, ki na Svete tri kralje hodijo od hiše do hiše, pojejo in prejemajo darove. Božični satirični prizorček Lučke Susič pa nosi čisto potrošniški naslov *Posebna ponudba* in daje krepko zausnično brezglavemu nakupovanju. O nespametnih ljudeh in njihovem nezadovoljstvu govori zgodica Marize Perat *Dežela brez zime*. Odrski utrinek *Zakaj je smreka tudi pozimi zelena* razkriva skrivnost iglavcev, marljiva čebelica Medka pa tudi v prazničnem ozračju nadaljuje razlago o delu v panju. V bogati decembrski številki so še hudomušni pesmici V. T. Arharja *Serenada*, o mačji podokenci, in Zlate Volarič o mucu Mikiju, pa še marsikaj zgečkljivega, kot sta rubriki *Delavnica* in *Cira čara* Roberta Resmana. Predstavitve avtorice Bine Štampežmavc in njenih liričnih pravljič pa bo lepa spodbuda za branje med prazničnim premorom ali pa dober nasvet za koristno, dragoceno božično darilo.

IK

SZ KANČKEM IRONIJE

Jakec: Ben, taku! Dragi muj! Nazaj smo tle, de kešno rečemo...

Mihec: Ma kaj češ rječ! Šparaj sapo za zadnjo uro! Pesti! Nima smisla!...

Jakec: Ne, ne, glej, ki so rekli, de be radi čuli, kej misleva midva ued stanja tle med nami. Kej praveva ued naše manjšine, kaku se n'm zdi, de gre paritetni odbor in keku napreduje zaščitni zakon, kaj se n'm zdi djelo ued tržaškega žepana in odbora, de pokomentirava djelo ued Pavšiča jen Pahorja... Take reči, pej. So mi rekli, de je prou, de ledjen povemo glih midva, ki na vse tu gledava sz privilegiranega mesta, tle sz tera tržaškega županstva.

Mihec: Ja, kej-pej! Glih nas čakajo! Si lahko misleš!

Jakec: Ne, glej, ki je marsikešen rjeku, de je škoda, de se ne redno oglašava, de se je vidlo, de jememo duober nus, jen de se je do zdej urničlo še vse, kar smo napovedavali, ...de je prou, če na naše stanje gljedemo sz kančkem ironije, de...

Mihec: Oh, ljepa reč. Ni treba bet štrigo, de uganeš, kaj se dogaja tle med nami. Vsak, ki zna malo gledet, bo hitro vido, de gremo Slovenci na Tržaškem jen se mi zdi, de tedi na Goriškem, počasi počasi med folkloriste. Čez kešnih 15-20 let bomo samo

še kešno zapeli, se vsako drugo leto dobili na Kraški ohceti in Glasbena matica bo organizirala Števerjanski festival, zatu ki za glasbeno vzgojo jen koncertno ponudbo u mjesto bo poskrbo konšervatorjo Tartini.

Jakec: Ma ti si zmjeren tisti, ki vide vse črno, ki nima vjere v jutrišnji dan. Glej, ki si samo kvareš jetra. Sej videš, da - magari počasi - ma paritetni odbor dobro djela. Zdej so nardili seznam prvih 27 občin, ki čejo zaščitit Slovence, hmali se jen bojo pr'družle tedi tržaška in ostale občine, jen prejkus si misleš, bomo lepu zaščiteni, taku, kuker čebet, de se bomo lahko po slovensko pogovarjali sez upravitelji, de bo manjšina lahko kot subjekt odločala o svoji usodi!...

Mihec: Buh nas vari! Ma si naiven! Glej, ki bo prej pala taljanska vlada, tedi če jo vodi Berlusconi, kuker de be Trst pristal, da se vključe u seznam občin, ki čejo zaščitit Slovence. Sej se spouneš... je blo leta ... ben ni važno. Ministrski predsednik je bil..., ne vem, eden od tolkih, morda celo Andreotti, ki je ja star lisjak, ... jen odobritev zaščitnega zakona je bla tik pred zdajci. Ma tu je bil tak zaščitni zakon, ki je jemo že sam navedene občine, kjer živi manj-

šina, ki jo je treba zaščitet, tak, ki ni bil vezan na ta nepotrební paritetni odbor, ki je lahko u sramoto tistemu, ki ga je predlagal. Ben, kaj se je zgodilo?! Taljanski Trst je dvigno suj glas jen protestirau, da bi se zgodila strašna krivica Taljanen, da se uvaja obvezna dvojezičnost, da buge taljanske otroci bojo brez služb jen kruha, de... jen kaj se je zgodilo?! Vlada je padla! Seveda so formalno navedli drug tehten politični razlog, ma u resnici je blo samo tu! Taku je blo, dragi muj, jen ne samo enkrat so pali ministrski predsedniki zara di nes.

Jakec: Dej, dej, ne govori take. Nismo teku važni! Magari, dragi muj, magari! Če be blo tu rjes, be se mogli tisti ued Levih demokratov, Oljke jen ostalih opozicijskih strank globoko zamislit. Predvsem pa Levi demokrati sz Spadatom na čelu. Ti be mogli mus vse n'rdit, de bi vztrajali, da se tudi Trst vključe u te sezname občin, v katerih velja zaščita, zatu ki, če je rjes, kar praveš, vlada, ki se zavzame

za pravice Slovencev, gvišno pade, torej če ena in ena je dva, temu sledi, da...

Mihec: Kaj?! Kaj češ, da sledi! Ma, kaj nisi bral, kako je Spadaro komentiral intervju, ki ga je Piccolo uni torej nardu Kučanu. Da ima korajžo, kej tacga reč in - kar je še najbolj žalostno - ti naši buogi Slovenci pr Levih demokratih, polej, ki preberejo te njegove misli in prepričanja, ne rečejo ne bev ne mev.

Jakec: Ma, kaj res?! Ma, kaj je djelo Budin?

Mihec: Ma kaj češ, da je delo..., je pripravljaj popravke za finančni zakon, ne. Sej veš, da država špara in da za prihodnje leto ni predvidenih posebno veliko evrov za kritje zaščitnega zakona. In kuker se ve, malo soudo, malo muzike. Zatu je važno, da se vsaj predstave popravke in zahteva sredstva, ki jih predvideva zakon, če ne bomo bolj tanko čivkali.

Jakec: Češ rječ! Ta odvisnost od subvencij je pej res problem. Še zlasti po krahi bank, smo še precej na prepihu. Be se mogli kej zmislit, da bi dobili kešna dodatna sredstva. Jest be, rečmo, jemo eno idejo. Kaj se ti zdi, kaj ne bi lahko tedi naša manjšina nardila en barvan kole dar sz primerno zanimivimi

OD SV. MIKLAVŽA DO BOŽIČA

NAŠ PASTIRČEK FILIP

SAŠA MARTELANC

Že dolgo vrsto let so moji Božiči lepi, ko jih še ni.

Ko jih šele pričakujem, ko si spet in spet delam utvare, da bodo mirni okoli mene in v meni.

Ko sanjam, da bomo zbrani dragi ljudje, vsi živi in vsi oni, ki jih že ni več, pa nas vedno spremljajo in jih ne moremo pozabiti.

In se potem zares zberemo. Toda še prej se je treba prebijati skozi hrumeče množice v nakupovalnem direndaju, popadljivi smo drug do drugega, ker nas je preveč in ker nimamo ne časa ne potrpljenja ne usmiljenja.

Ko nazadnje po vsem drvenju omahnemo pod sijajno razsvetljena drevesca, za bogato obložene mize in v gore dani, imenujemo to Božič ter si dopovedujemo, da bo naslednjič, ob prihodnjem Božiču, mogoče vendarle drugače in lepše...

Teh pustih misli nisem imel, ko sva z ženo tik pred svetim Miklavžem sedela v prijaznem lokalu nad Trstom in čakala na večerjo. Nobene predbožične nevroze ni bilo v zraku, prijazno je dišalo iz kuhinje, predvsem pa je nekaj ljubeznivega plavalo nad mizami. Bilo je nekaj parov, še več pa mladih družinic. Mirno brez "triestinskega" hrupa, prijetno, domače.

K sosednji mizi, edini še prosti, je prisledla mlada družina. Očka in mamica, deklica in deček: ona kakih pet let, on dve leti mlajši. Veseli in drug do drugega ljubeznivi, živahnega govorjenja, z nasmehi na obrazih: v sekundi si uganil, da je pri njih doma sreča.

Nikoli nisem bil prisluškovalc, ampak bili smo si preblizu, da ne bi ujel kaj iz njihovega pogovora.

Pripovedovali so si drobne stvari, tiste zlate malenkosti, ki povezujejo starše in otroke. V zraku je bilo pričakovanje svetega Miklavža - to sem sklepal iz nekih namigov o zvezdicah in pikah, torej o tistih predšolskih ocenah, s

katerimi starši sporočajo nebeškemu dobrotniku, kako je kaj bilo z vedenjem domačega drobiža in kako naj to vpliva na dokončni sklep o darilih, ki jih bo naklonila skrivnostna Miklavževa noč.

Blago je žuborelo od samih prisrčnih besed, odraslih z otroško prikrojenim navdihom, in otroških, ki so hotele biti že nekoliko naravnane v govorico starejših. Bila jih je ena sama ubranost.

Izstopal je triletni Filip, ime sem ujel iz njihovega pogovora. Pa ne, da bi se važil ali da bi ga ostali spodbujali: kar iz sebe je žuborel, na vse odgovarjal in veliko spraševal, mali možiček brez domišljavosti, četrtinka harmonične družinice, ena od štirih lučk, le malo bolj prižgana od ostalih.

Zena je opazila, da sem čedalje pozornejši na ljubeznivega človečka, ki je suvereno sedel na stolički, prav zanj nameščeni čez gostilniški stol. In ko sem ji rahlo pomežiknil, mi je z nasmeškom razumevajoče pokimala, češ, pa le imej še enkrat tisto svoje malo, obrabljeno, ljubo veselje.

"Filip, ali hočeš, da ti pokažem, kako si odtrgam prst?" Presenečeno in radovedno me je pogledal, pa tudi malo zadržano. Ni zažarel od pričakovanja kot pred njim domala vsi, ko sem jim kdaj ponujal svojo čarovnijo. To bi

mi moralo biti v opozorilo, pa sem ga na žalost prezrl.

"Poglej, Filip, takole se odtrga prst".

In sem ponovil že bogve kolikokrat zaigrani trik, ko s pregibi prstov obeh rok ustvariš videz, da si levi kazalec odtrgaš in ga potem spet pritrdiš na staro mesto.

Zmagoslavno sem čakal na uspeh tega ročnega cirka: na smeh, radovednost, ugibanje na tisti "daj še enkrat".

Toda Filip se je odzval drugače.

Najprej so se vame zagledale široko razprte oči, potem pa so se mu lepe očke ovlažile do solz in mala glavica se je poveznila do roba mize ter tam zaihtela.

Pretreslo me je. Šala, vesela in malce neumna, nešteto krat preizkušena z zagotovljeno zabavnim koncem, se

mi je ponesrečila do otroških solz. Le kaj se je zgodilo? Ga je prestrašil prizor, ki je bil za njegove pojme nena ravno krut? Ali pa sem se mu tako zasmilil, saj me je moralo tisto odtrganje neznanosko zaboliti...

V vsej naglici sem se opravičil staršema, ki sta z nasmeškom razumela fantkovo in tudi mojo stisko. Potem pa sem se obrnil

do dečka in mu dopovedoval:

"Poglej, Filip, to je vse samo hec. Poglej moje prste, vsi so celi, samo takole sem jih zvil in stisnil, takole, le poglej, kako je cel in veselo miga. Samo hec je bil, samo hec!"

Solze so se posušile, žive očke so se prepričale, da je zares vse v redu in da na tisti nenadni strah lahko vsi skupaj kar pozabimo.

Še preden je prišla večerja na obe mizi, sva že bila prijatelja. Povedal mi je dve zelo zelo važni stvari. Najprej to, da je lovec.

"Potem pa zagotovo že imaš zeleni lovski klobuček".

"Kaj še: imam še večjega, enakega kot Kekec".

Ko sem mu z občudovanjem priznal, da je njegov Kekečev klobuk seveda še veliko veljavnejši od navadnega lovskega, mi je pa izpovedal svojo največjo pričakovano srečo:

"Jaz bom imel konja".

Vprašal sem ga, ali mogoče takega iz lesa, ki se guga in ziblje. Kje pa, je bil skoraj pomilovalen odgovor: konj bo pravi, živ. Aha, sem poskušal razumeti, dobil boš tistega malega, ponija. Pa spet nisem zadel.

"Imel bom pravega konja, velikega. Črnega. To bo moj črni konj".

To je povedal s tako naravnostjo, s takim prepričanjem, da je postalo tudi meni v hipu jasno, da bo Filip nekoč zares dobil pravega, lepega, iskrega črnega konja.

Ko smo se po večerji poslavljali, sem mu predlagal, da bi se čez leto dni spet srečala. Jaz sem ti danes pokazal tisti hec s prsti, sem mu rekel, ti mi boš pa prihodnje leto, ko boš še večji, pokazal tudi kaj takega, da mi bo zastala sapa v grlu.

Obljubil mi je, da ja. In z ročico mi je poslal poljubček. Tisti trenutek se mi je zazdelo, da Božič ni več daleč.

Naj še to povem, da bomo tudi letos pri nas postavili jaslvice. Figurice je že pred leti izdelala moja žena in so zelo prisrčne. Med njimi je tudi nosečnica in mož jo ljubeče objema čez ramo.

Imamo pa tudi majhnega pastirčka. Nikomur ni prav jasno, ali se je pojavil zato, ker je šla naši domači umetnici glina že h koncu ali pa zato, ker mora tudi v jaslicah, kot v življenju in celo pri večerjah v lokalih, biti kaj prisrčno drobnega.

Mislil, da bo to drugo. Pa še to menim, da bi tistemu pastirčku lahko dali ime.

Za nas bo Filip.

KO SE STEMNI

BRUNA PERTOT

Božični čas.

Če komu je srce pretežko, naj gre nocoj k pastirjem v vas.

Ob ognjih bodo ves večer bedeli

in gledali

v nebo,

dokler ne bodo angeli

zapeli.

Tedaj bodo ugasnili zublje

in šepetali:

Rečeno je:

skrivnost se malim

v samoti razodeva.

Ugasnimo še besede,

poklekajmo,

da se bo milost src nam dotaknila,

ko bo Devica z Detetom

šla mimo.

SONČNI OBRAT

BRUNA PERTOT

To je glas

in duša zime,

morje

belo se kadi.

Čížek išče

kapljo vode,

led v koritcu

se iskri.

A po bregu,

sem,

od juga,

šla je mimo

že Lucija;

zdaj s svetniško

drobno roko

v leščerbi

že stenj odvija,

skoraj

nam nategne

dan.

Božič,

trikrat sveti

božič

spet in spet

prihaja

k nam.

NAJ SVETO JUTRO NAS ZBUDI

P. IVAN ŠTANTA

Truma revnih bdi

povsod;

kot lačna čreda čaka...

A zanj svet nima dobrot,

s prezirom jo pomaka.

Nezaželjena je doma;

zaprti vrata le pozna.

Če kaj v potrebi prosi,

sramoto s sabo nosi...

Naj sveto jutro nas zbudi,

po dolgem nočnem

spanju

in sveti plamen poži

k ljubečemu dejanju.

Če Večni sijaj nas razsvetli

in Kristov zgled nas

prenovi,

bomo brata spoznali,

s toplino ga obdali...

Vsem svojim
članom, prijateljem
in bralcem voščijo
srečen Božič in
blagoslovljene
praznike ter miru
in uspehov polno
novo leto 2003

SLOVENSKA
PROSVETA

DRUŠTVO
SLOVENSKE
IZOBRAŽENCEV

MLADIKA

...

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA

želi
prijateljem
dobre knjige
blagoslovljen
Božič

Slovenska skupnost

želi ob božičnih praznikih in ob vstopu
v Novo leto vsem svojim članom, somišljenikom,
kandidatom in izvoljenim predstavnikom ter
vsem Slovencem v deželi Fularniji-Juljski
krajini, po vsem svetu in v matični domovini,
veliko lepega, dobrega, predvsem pa veliko
miru in notranjega zadovoljstva.

ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE

želi včlanjenim
društvom, pevskim
zborom in
organizacijam kakor
tudi vsem, ki njeno
delo podpirajo in
spremljajo, duhovno
bogato praznik
Gospodovega rojstva
in božji blagoslov
v novem letu 2003.

ZADRUGA
GORIŠKA
MOHORJEVA

želi blagoslovljen
Božič in veliko
dobrega v letu
2003!

BOŽIČ Z MARIJO
V TUJINI POGANOV

VLADIMIR KOS

Nocoj valovi tlijo v mesečini,
drhté valovi Tihega morja.
Nocoj ne čutim, da živim
v tujini,
božični mir mi pljuska
v breg srcá.

Skoz prste molka jagode drsijo,
z valovi v noč drsijo v svod
odprt.
S čestitkami se srečajo z Marijo,
in njen smehljaj je slajši
kakor strd.

In kakor pred potónjenimi leti
se z ljubljenimi gledamo domá.
Še "Sveto noč" poskušam
z njimi peti -
a čer besede nekam razrahlja...

Marija ve, zakaj smo spet veseli:
njen Božji Sin nas druži v sreče
krog.
Valovi so nocoj srebrno beli:
praznujejo Otroka vseh otrok.

Nocoj ni trdih zlogov
z ust tujine;
ne ve, zakaj zasánjano stoji.
Ti veš, Marija, nama zgodovine:
skrivaš po Božjem Srcu hrepeni.

BOŽIČNI ČAS

BOŽENA KENDA

Prišel božični čas.
Zunaj ledeno
škriplje mraz.

Človek,
ki spešil
svoj korak -
v dišave ves ovit,
prijetno sit -

Zakaj
pogledal stran
si od uboge,
lačne reve,
ki te premražena
zaman
prosila vbogajme?

Prosila,
da bi škodela
polna
in žar peči
pričaral ji
božično noč...

BOŽIČNI UTRINEK

TJAŠA KORELC, 4. B LICEJ PREŠEREN

Posebna noč,
spokojno spi otrok,
ko mamina ga roka boža.
Toplina kar seva iz src,
na oknu ledena je roža.

Smehljaj na otroškem obrazu
(zunaj mirno sneži)
v srca nam vliva novih moči,
(v kleti pripravljene so sani),
sanja otrok, si na sneg želi.

STOPINJE

TJAŠA KORELC

Le še sveča gori
na okenski polici
v varnem zavetju
pred mrzlo burjo.

Kot bi iskala vrata,
da bi vstopila in se
zavlekla v toplo sobo,
se burja zaletava v vogale
in ostro zavija
v neznosnih mukah.

Le še sveča gori,
nemo boljši skozi okno,
proti širni belini sveti,
zunaj pa naletava sneg
in zakriva še zadnje stopinje,
ki sem jih pustila za seboj,
ko sem vstopila v sobo.

KLIC SREDI TESNOB

SPREJMIMO
ŽE BOŽJO
POMOČ...!

Sprejmimo že božjo pomoč, to se
zdi letošnji klic večno živega rojstva.
Sprejmimo jo, božjo pomoč, ker
brez nje ne bomo našli prave poti.
Ne bomo našli srečne poti od tu, kjer
se danes nahajamo.

Sprejmimo že božjo pomoč, kajti
tu, kjer se nahajamo, ni le dobro in
dobro biti ne more. Čez noč smo se
znašli v stiski in vse bolj ugotavlja-
mo, kako nas naše blagostanje vsak
dan bolj izpraznjuje in nam ne
prinaša spokojnosti. Pri tem kot da
se sploh ne zavedamo, kako smo v
resnici prav sredi blagostanja, ki si
ga lahko privoščimo le del sveta, med-
tem ko drugje pustošijo revščina,
bolezni in lakota.

Sprejmimo že božjo pomoč,
sprejmimo vase milino božjega otro-
ka, ki nam edina more zares poma-
gati. Ker smo se znašli sredi zares
velikih tesnob in še sami ne vemo,
kako in zakaj. Sprejeli smo, da
so vsi ljudje, ampak vsi, kar jih na
tej zemlji je, naši bratje in sestre, in
da je njihovo pomanjkanje tudi stvar
nas, saj zadeva našo vest in naše
srce, če se tega zavedamo ali ne, če
si to priznamo ali ne. Da nas njihova
zaostalost in ubogost kličeta in
pričakuje in da smo se temu klicu
vse premalo odzvali.

Sprejmimo že božjo pomoč, ker
smo popolnoma obrnjeni vase in
kljub blagostanju le zase v skrbeh.
In ker smo v tem našem blagostanju
zase v skrbeh, si želimo še večje in
popolnejše blagostanje in potem
smo še bolj zase v skrbeh. Zato smo
vse manj prijazni drug do drugega,
medtem ko v daljavi od lakote umi-
rajo tisoči, umirajo milijoni. Sprejmi-
mo že božjo pomoč, ker bomo si-
cer v vsem svojem bogastvu vedno
bolj nesrečni in vedno bolj obupa-
ni, sami in obupani na smrt.

Sprejmimo že božjo pomoč, da
ne bomo videli v drugačnih, v zao-
stalih, v ubogih svojih sovražnikov,
ki nam strežejo po življenju in mo-
rajo biti za svoj upor desetkratno
kaznovani. Sprejmimo že božjo po-
moč, da bomo stvari gledali drugače
in da se naše armade ne bodo več
zbirale v napad, naše armade, ki
lahko zbršijo z zemlje poslednjo
hišo mest, poslednjo družino tega
ali onega naroda. Sprejmimo že
božjo pomoč in se spomnimo, kako
so se največje katastrofe v zgodovi-
ni človeka zgodile tedaj, kadar se je
dvignilo orožje najmočnejših držav
in najmočnejših narodov in ne tedaj,
kadar so majhni in manj razviti na-
padli večje od sebe.

Sprejmimo že božjo pomoč, in
nemara je to poslednja božična pri-
ložnost, da ne bomo pristajali na voj-
no, da ne bomo pristali na nikakršno
vojno, sproženo z naše strani, pri
tem pa vse tiste med nami, ki se za-
vzemajo za mir, potiskali na ulice,
jih sramotili in proglašali za prijatelje
naših sovražnikov. Sprejmimo že
božjo pomoč, sprejmimo jo že!

Ker Bog nam hoče pomagati in
je dober. Vedno, tudi danes je do-
ber in nam hoče pomagati. In njego-
va pomoč lahko reši vse naše stiske
in tesnobe, njegova pomoč je
močnejša od vsega, daleč močnejša,
ker je tako preprosta, tako vsa iz
srca, ker je srce, je srce: Bodite mir,
kot sem jaz mir, samo to. In poma-
gajte, pomagajte vsem ljudem tega
sveta, vsakomur, vsakomur, samo
to, samo to. In boste rešeni, boste
odrešeni.

JANEZ POVŠE

SSG / "DVA BREGOVA"

JUBILEJ
Z VEČEROM
SONGOV

Slovensko stalno gledališče praz-
nuje 100-letnico ustanovitve Drama-
tičnega društva v Trstu. Zato si je za-
mislilo proslavo in razstavo Gledali-
škega muzeja, v prvi vrsti pa novo
abonmajsko predstavo v obliki več-
era gledaliških songov z naslovom
Dva bregova - V svetu songov.

Od leta 1945 do danes je SSG
uprizorilo 412 predstav. Iz teh sta av-
torja scenarija večera songov Adrijan
Rustja in Filibert Benedetič napravi-
la izbor avtorskih songov skladatelja
Aleksandra Vodopivca, ki je že več
kot 40 let sopotnik tega gledališča in
je s svojo glasbo oplemenitil prene-
katero njegovo predstavo. Dva bre-
gova bo obudila spomin na nekaj
zgodovinskih predstav tega gledali-
šča; ob tej priložnosti je Vodopivec ob-
likoval tudi trio glasbenikov, ki bodo
z njim v živo spremljali nastopajoče.
Večer songov bo režiral Adrijan Ru-
stja, dolgoletni član umetniškega an-
sambla SSG, med drugim Borštnikov
nagrajenec, ki od l. 1952 redno sode-
luje z Radiom Trst A, kjer je nastopil
kar 2.100-krat in 240-krat režiral. Ale-
ksander Vodopivec, dolgoletni stal-
ni sodelavec tržaške operne hiše Ver-
di, je v SSG glasbeno opremil skoraj
sto predstav; tudi on je že prejel Bor-
štnikovo nagrado in druga ugledna
odličja, sodeloval je tudi z vsemi po-
membnejšimi gledališči v Sloveniji,
z Radiotelevizijo Slovenija in Radiom
Trst A. Avtorja scenarija sta Filibert
Benedetič in Adrijan Rustja, sceno-
graf Marjan Kravos. Pojejo Štefan
Bembi, Maja Blagovič, Bogdana Bra-
tuž, Miranda Caharija, Gregor Geč,
Vladimir Jurc, Aleš Kolar, Lučka Poč-
kaj, Nikla Petruška Panizon in Anton
Petje. Glasbeniki: Aleksander Vodo-
pivec, Andrejka Možina, Marino
Maršič, Miran Furlan. Voditelj večera:
Janko Petrovec. **Premiera bo 20. de-
cembra ob 20.30** v Slovenskem stal-
nem gledališču Trst (za Red A in iz-
ven). Ponovitve: sobota, 21. t.m., ob
20.30 (Red B in izven); nedelja, 22.
t.m., ob 16. uri (Red C in izven); po-
nedeljek, 23. t.m., ob 20.30 (Red D
in izven); petek, 27. t.m., ob 20.30
(Red F in izven); sobota, 28. t.m., ob
20.30 (Red T in izven). Cene vstop-
nic: 11 evrov - 24 evrov.

POKRAJINSKI MUZEJ V GORICI

SKULTURA 2001

FOTO BUMBACA

Minulo soboto, 14. t.m., so na
goriškem gradu v Pokrajinskem
muzeju slovesno predstavili katalog
likovne delavnice Skultura 2001 v
Štandrežu. Šlo je za prvovrstni kul-
turni dogodek, ki sta mu s svojo pri-
sotnostjo dala svoj pečat tako
goriška občinska uprava kot goriška
pokrajina, saj sta se predstavitev
lepo oblikovanega kataloga udeležila
odbornika Claudio Cressatti in
Marko Marinič.

Sicer pa je dobro obiskan kulturni
večer v Pokrajinskem muzeju
vedel štandreska vokalna skupina
Sraka pod vodstvom dirigenta Bog-
dana Kralja, ki je ustvarila primerno
vzdušje, da so predstavniki Štan-
dreža lahko predstavili svojo odme-
vno pobudo Skultura 2001.

Likovna delavnica Skultura 2001,
ki je lansko leto za teden dni v Štan-
drež privabila deset kiparjev, da so
v neposrednem stiku z domačini v
Jeremitišču izdelovali v lesu svoje
kipske umetnine, bi seveda osta-
la okrnjena, če ne bi prišlo do izdaje
kataloga, ki ga je zelo sodobno
oblikoval Franko Žerjal, medtem ko
je spremne tekste v katalog zapisal
naš odgovorni urednik Jurij Paljk,
njegova besedila pa so v italijanski,
furlanski in nemški jezik prevedli
Saša Quinzi, Cristina Burcheri, Di-
mitri Brajnik, Tamara Butkovič, Ni-
cole Grigo, Anna Madriz ter Beatrice
Tola Masala. Fotografije so pri-
spevali Franco Dugo, ki je tudi po-
magal pri umetniškem vodstvu de-
lavnice, Damjan Paulin in Vittorio
Selva. Pobudnik odmevne prireditve
je bil Rajonski svet iz Štandreža in
seveda neutrudni Marjan Breščak.

Koordinator prireditve je bil iskri
Dimitri Brajnik, ki se je na goriskem
gradu tudi toplo zahvalil vsem, ki so
kakorkoli sodelovali pri likovni de-
lavnici in katalogu. Pomembno je
tudi to, da se je okrog prireditve li-
kovne delavnice Skultura 2001 strni-
la vsa vas in vsa štandreska kulturna
društva, medtem ko so finančno
podporo prispevali: goriška pokra-
jinska uprava, Krajevna skupnost
Rajonski svet Štandrež, Športno in
kulturno društvo gozdarjev F-Jk ter
Občina Šempeter-Vrtojba in v
največji meri Fundacija Goriske hrani-
lnice.

Johann Čertov, Paolo Figar, Sta-
ne Jarm, Peter Gotthardt, Claudio
Mrakic, Roberto Nanut, Zmago
Posega, Ervin Potočnik, Ivan Zotti
ter Mihaela Žakelj so imena ki-
parjev, ki so Štandrežu podarili svoje
umetniško delo v lesu, vaščani pa
so kipe lepo umestili v vas in jo
polepšali sebi in nam ter seveda za-
namcem.

Na prireditvi v Pokrajinskem mu-
zeju so Saša Quinzi, Marjan Bre-
ščak, Dimitri Brajnik, Damjan Pau-
lin, Tamara Butkovič, Franco Dugo,
Anna Madriz, Jurij Paljk ter odbor-
nika Marko Marinič in Claudio
Cressatti spregovorili o pobudi,
umetnikih in seveda štandreski skup-
nosti, ki je imela imenitno idejo, da
bi kipsarska delavnica postala v pri-
hodnje tradicionalna prireditve.

Nadih svetovljanstva in odraza
naše široke Goriske je večeru dala
štirijezičnost prireditve in seveda
ubrana slovenska pesem, ki je z go-
riškega gradu dolgo odmevala v noč.

MOHORJEVA DRUŽBA CELJE

POBARVANKA WALTERJA
GRUDINE

Piši-Riši je naslov pobarvanke za
mlade raziskovalce, ki jo je za
celjsko Mohorjevo družbo narisal in
napisal goriški oblikovalec in ilustrator
Walter Grudina, ki ga poznamo po
vrsti odličnih slikanic, risb in pred-
vsem ilustracij za otroke, pa čeprav
se je uveljavil tudi na področju gra-
fičnega oblikovanja.

Knjiga, oprostite, pobarvanka za
mlade raziskovalce, je kot nalašč za
božično darilo za naše malčke, ki
bodo ob mehkih in ljubkih Grudi-
novih risbah odkrivali marsikaj, saj
bodo najprej zavili v gozd, nato
bodo odšli na sinje morje, cvetoč
travniki, od koder bodo odšli v viso-
ke gore, se skrivali v jamo, da bi se
nato podali še v peklensko vročo
puščavo, od koder bodo odšli v le-
deno pokrajino polarnega mraza in
končno bodo našli mali junaki pri-
stali na nebu, visoko nad oblaki, kjer

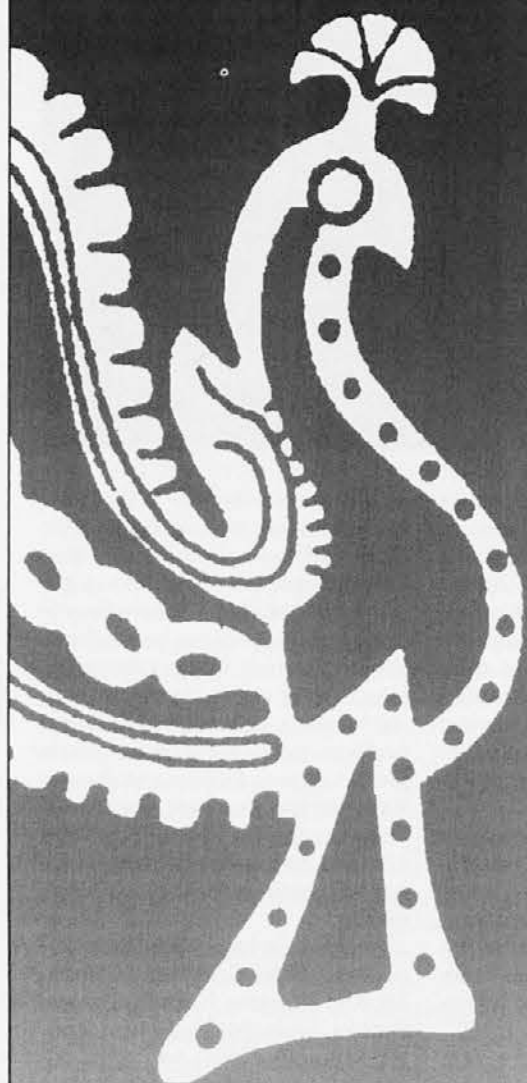
je strašno lepo leteti in seveda tudi
šteti vrabčke med oblaki, saj se, tako
pravi Walter Grudina, "z domišljijo
včasih znajdeš kar v oblakih".

Pobarvanka Riši - Piši je narejena
enostavno, kar pomeni, da je na-
rejena zelo dobro. Enostavno pa
narejena zato, ker bo lahko vsak naš
malček na levi strani pobarvanke
našel isto risbo kot na desni strani,
le v tem je razlika, da je prva v bar-
vah, druga pa črno-bela risba, kate-
ro bo seveda naš junak sam pobar-
val in tudi dopolnil besede, zapisal
črke, ki na črno-beli risbi manjkajo.

Walter Grudina je brez dvoma
naš najbolj izrazit otroški ilustrator
v zamejstvu, saj ima odlično izdelan
likovni svet; njegove risbe spoznaš
takoj, saj odsevajo toplino, umirje-
nost in otroku prijazen svet, zaoblje-
na risba samo še poudarja domač-
nost in ljubezniva občutja. Grudina
riše in slika vrhunsko in zato upa-
mo, da bo pričujoča knjiga-pobar-
vanka za najmlajše samo ena od pr-
vih njegovih pobarvank za otroke.

Prav bi bilo, da bi naše založbe
Walterju Grudini naročile obsežnej-
ša dela, ker si to naš ilustrator goto-
vo zasluži.

Toplo priporočamo!
JUP

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU, KER TI NOVI GLAS VSAK TEDEN GOVORI O ZVESTOBI NAŠIM VREDNOTAM!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE
NANJ IN PRIDOBİ NOVEGA NAROČNIKA!

***Vsi naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2003
do 31. januarja 2003, bodo prejeli v dar eno izmed naslednjih knjig:***

- Diomira Fabjan Bajc, DVE MUHI NA EN MAH-DUE PICCIONI CON UNA FAVA (slovensko italijanski frazeološki slovar)
- DRUŽBA SV. MOHORJA
- Lojzka Bratuž, IZ GORIŠKE PRETEKLOSTI
- Boris Paternu, FRANCE PREŠEREN - POETA SLOVENO 1800-1849
- Majda Artač Sturman, ŽEJNI OLEANDER

***Vsi novi naročniki bodo prejeli v dar knjigo Goriške
Mohorjeve družbe. Izbirali bodo lahko med temi:***

- Stane Stanič, SLOVENIA
- Več avtorjev, UMETNOST 20. STOLETJA NA GORIŠKEM
IN V POSOČJU
- Več avtorjev, L'ARTE SLOVENA DEL XX SECOLO NEL GORIZIANO
- Lojzka Bratuž, GORICA V SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI
- Lojzka Bratuž, GORIZIA NELLA LETTERATURA SLOVENA

***Isti knjižni dar velja tudi za naročnike, ki bodo za leto 2003
pridobili novega naročnika.***

V kolikor bodo knjige na razpolago, lahko naročniki izbirajo tudi med knjigami, ki so bila minula leta v knjižnih zbirkah Goriške Mohorjeve družbe.

Naročniki, ki poravnajo naročnino PO POŠTI, naj na hrbtno stran poštne položnice napišejo naslov knjige, ki jo želijo prejeti.

Naročniki IZ TUJINE naj svojo željo izrazijo po elektronski pošti, po telefonu ali faxu ali v pisni pošiljki na naš naslov. Naročniki lahko poravnajo naročnino tudi OSEBNO na naših uredništvih v Gorici in Trstu, v tem primeru lahko takoj dvignejo knjižni dar.

POSAMEZNA ŠTEVILKA:

1,00 €

LETNA NAROČNINA 2003:

Italija: 45,00 €

Slovenija: 48,00 €

Inozemstvo - navadna pošta: 65,00 €

Inozemstvo - prioriteta pošta: 85,00 €

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 536978 / uprava@noviglas.it

TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it

voščijo vam

ŠKEDENJ / POČASTITEV DUŠANA JAKOMINA OB PREJEMU KOCJANČIČEVE NAGRADE

ISTRSKO NAREČJE, KRUŠARCE TER SLOVENSKA PESEM IN BESEDA

Domače istrsko narečje, škedenjske krušarce, slovenska pesem in slovenska beseda: te so korenine, na katere je trdno vezan slovenski duhovnik g. Dušan Jakomin. V luči teh dragocenih biserov je potekalo nedeljsko popoldne 15. t.m. v Domu Jakoba Ukmarja. Domači društvi Ivan Grbec in Dom Jakoba Ukmarja sta se namreč odločili, da tudi v domačem kraju, med Škedenjci, počastijo svojega dušnega pastirja in mu s slovesnostjo čestitajo za prejeto nagrado Alojza Kocjančiča. Tako so na oder najprej stopili pevci in pevke zbora od Sv. Antona pri Kopru; bogastvo istrske besede se je nadaljevalo s pesnico Alferijo Bržan, ki je prebrala nekaj svojih pesmi v slovenskem istrskem narečju, med katerimi tudi poezijo, posvečeno prav sinu Istre - Du-

FOTO KROMA

šanu Jakominu. Podobe Šavrinke, hiš iz kamenja, preteklih časov, ljubezen matere do sina pa so zaživel v pesmih, ki so jih v istrskem narečju prebrali člani študijskega krožka Beseda. V priložnostni misli pa je Milan Gregorič predstavil življenje in delo g.

Jakomina in ga uokviril v prikaz življenja slovenskega Istrana, ki je bil v preteklosti tesno povezan z mestom Trst. To povezanost je zgodovina nato prekinila in odtrgala mesto od njegovega naravnega zaledja. S prihodom Evrope pa upamo, da bo Trst s svojo

okolico ponovno zaživel in da bo njegovo naravno zaledje spet povezano z njim.

Na oder so nato stopile pevke Ženskega pevskega zbora Ivan Grbec, ki so pod vodstvom Mirjane Gvozdenac zapele štiri pesmi. Besede Dušana Jakomina so nato ponovno zazvenele v dvorani, ko sta Iva Bone in Majla Ozbič prebrali dva odlomka, prvega iz njegove *Skozi vasi do ljudi*, drugega pa iz *Škedenjske krušarce*. Večer je zaključil nastop mešanega pevskega zbora Doma Jakob Ukmar pod vodstvom Iztoka Cergola, ki je zapel dve pesmi. Na koncu pa je moški zbor voščil g. Jakominu še "mnogaja ljeta" in večer zaključil s slovensko himno. Torej, g. Dušan Jakomin - še na mnoga leta.

(JC)

PREDSTAVNIK UNCHR GOST TRŽAŠKE KARITAS

AUGUSTIN MAHIG O PRISELJENIŠTVU

BREDI SUSIČ

Problem priseljenišтва se bo v prihodnjih letih še povečal, zato je nujno, da ga italijanska država kontrolira z ustreznimi zakoni, ki ne bodo obravnavali pojave samo z enega zornega kota, kot zloglasni zakon "Bossi-Fini". Tudi mediji morajo pojav, ki je zelo kompleksen, pravilno prikazovati in uporabljati točne izraze, da ne ustvarijo javnega mnenja, ki bo priseljenice enačilo z nepridipravi ali celo s hudodelci. Sporočilo predstavnikov tržaške Karitas, ki so minuli teden predstavili letno poročilo, to je statistični dosje o priseljenicah v Italiji, in imeli v gosteh delegata urada Združenih narodov za pribežnike UNCHR za Italijo Augustina Mahiga, je bilo nedvoumno. Mahig je poudaril, da je treba ločevati med pojmi priseljenišтва, pribežništva, kategorija zase pa so še prosilci za azil. Večkrat na primer tudi pozabljamo, da priseljenici niso vsi nezakoniti, pač pa da jih veliko ob prihodu uredi svoj položaj.

Po statističnih podatkih je bilo leta 2001 v Italiji prijavi-
ljenih 1.362.000 tujcev. V F-Jk
jih je bilo 41.000, od teh jih
večina prihaja z Balkana. Ma-
hig se je uradno zahvalil
vsem, ki so v letih vojn na Bal-
kanu dobrodušno sprejeli ve-
liko pribežnikov, posebno
Karitas, ki je pri tem odigral
odločilno vlogo. Sploh so se
preprosti ljudje, organizacije
in mali podjetniki iz Italije

odlikovali po svoji radodarnosti, saj so Italijo popeljali med deseterico držav, ki najbolj podpirajo UNCHR.

Ravnatelj tržaške Karitas Mario Ravalico je ob predstavitvi omenjenega letnega poročila podal stanje pribežnikov v Trstu. Za azil je letos zaprosilo že več kot 300 ljudi (lani jih je bilo 831), na Karitas se je za pomoč obrnilo skoraj več kot 250 tujcev, po informacije pa 1.800 ljudi. Ravalico je dejal, da ima Trst premalo struktur za sprejem priseljenic, občinska uprava pa kaže premalo občutljivosti za reševanje tega problema. Kritiziral je tudi zakon Bossi-Fini, saj obravnava priseljenice samo kot delovno silo.

Tako Ravalico kot Mahig pa sta naglasila, da je priseljenec najprej oseba, ki ima svoje človeško dostojanstvo in vrsto socialnih ter družbenih potreb. Zaželela sta si, da bi to upoštevali ne samo mediji pri svojem poročanju, pač pa tudi država pri sprejemanju zakonov.

ROMANA JELINČIČA IN ŠKAMPERLETA

MARTIN ČEMUR IN KRALJEVA HČI

FOTO KROMA

Koprška založba Lipa je pred kratkim izdala novi roman Dušana Jelinčiča *Martin Čemur* in dopolnjeno izdajo romana Igorja Škamperleta *Kraljeva hči*. Deli sta bili že predstavljeni v Tržaški knjigarni v Trstu in v Kopru, Jelinčičev roman pa so predstavili tudi v Društvu slovenskih pisateljev v Ljubljani. Na tržaški predstavitvi je o obeh knjigah spregovorila Loredana Umek.

Martin Čemur je, po priznanju samega avtorja, prvi "zamejski" roman Dušana Jelinčiča, ki prikazuje zgodbo slovenskega zamejskega ideali-

sta in borca proti fašizmu, ki mu po vojni družba obrne hrbet. Gre v bistvu za prikaz univerzalne teme boja med idealizmom in povzpetništvom, ki je tudi v našem zamejskem okolju še kako aktualna. V *Kraljevi hčeri* pa se prepletajo tri teme: literarna (z ljubzensko zgodbo), zgodovinska (prepletanje med sedanostjo in renesančnim obdobjem) in ezoterična (pojav renesančnih alkimistov in iskanja Kamna modrosti). Avtor je k tej drugi izdaji dodal še uvodni razlagalni esej.

PEKARNA

STAREC DARIO

vošči srečen Božič
in Novo leto

PROSEK 138, tel. 040 225257

il negoziello

tkanine

vošči vesel Božič in srečno Novo leto 2003

TRST - Drevored 20. Septembra 16, tel. 040 370914,
e-mail ilnegoziello@xnet.it

TAc

s.a.s.

Gruden Matej in C.

GRADBENI MATERIAL

Ob Božiču in Novem letu vse dobro in lepo!

SESLJAN, 27/a, tel. 040 299259

KMEČKI TURIZEM

GRUDEN ŽBOGAR

vošči mir Božji in veliko sreče v letu 2003.

SAMATORCA 47, Zgonik, tel. 040 229191

Malalan
OTTICA OPTIKAželi vesele
božične praznike
in srečno
Novo leto 2003

OPČINE - Narodna ul. 47, tel. 040 213957

SLAŠČIČARNA

Saint Honore'

parfait, mousse in hladne torte,
čokoladni izdelki vseh vrst,
nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih
decembra odprto: od 8. do 13. ure in
od 15.30 do 19. ure - tudi v ponedeljkih
OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055

JAZBEC

Pekarna - slaščičarna

NABREŽINA 98, tel. 040 200174

Crem
CaffèPetdeset let
kakovosti

Srečno

13

ČETRTEK,
19. DECEMBER
2002

OD 6. DO 11. DECEMBRA

SLOVENSKI ODER JE GOSTOVAL PRI ROJAKIH V PARIZU

NADJA RONCELLI

Pariz je pač Pariz, tako se glasi naslov gledališkega dela, ki so ga v preteklosti uprizorjali na naših zamejskih odrih. Da pa je Pariz nekaj enkratnega, čudovito mesto, ki te prevzame, že ko stopiš v ulični vrvež ljudi, in kjer lahko z vsemi čuti uživaš to, kar ti mesto ponuja - pisarnost človeških figur, ki jih srečaš, živahno razstavljene predmete v izložbah, ostre vonjave, ki prihajo iz prodajaln čajev in začimb, in melodioznost ter sladkost francoskega jezika -, so se kaj kmalu zavedeli mladi člani skupine Slovenskega odra, ki deluje v okviru tržaškega Radijskega odra. Od 6. do 11. decembra se je namreč osemčlanska skupina, ki so jo sestavljali Julija, Aleksij, Daniel, Peter, Helena, Nadia, Morana in Lučka, mudila v Parizu na obisku pri slovenskih rojaki, ki se dobivajo v Slovenskem domu v Chatillonu, v južnem delu mesta. Priložnost za potovanje je bil nastop 8. decembra pri rojaki na miklavževanju, ki ga slovensko društvo prireja že veliko let in katerega se udeležijo slovenski izseljenci v Parizu, raztreseni daleč naokrog po dvomilijonski prestolnici. Na dan nastopa je bila skupina iz Trsta najprej povabljen na bogato kosilo, ki ga je pripravila predsednica Društva Slovencev v Parizu gospa Eva Sutlič, po rodu iz bližine Komna. Ob petih popoldne je bila maša, ki jo je zaradi bolezni slovenskega župnika, ki drugače oskrbuje Slovenski dom, daroval francosko govoreči duhovnik, a na kateri nista manjkala molitev v slovenskem jeziku in zbrano slovensko petje. Zatem so se na odru doma v Chatillonu najprej zvrstili mladi obiskovalci nedeljskega pouka slovenskega jezika, ki so podali nekaj deklamacij slovenskih poezij. Nato so stopili na oder igralci Slovenskega odra s predstavo Ču-

dežna ura, ki jo je napisala in režirala Lučka Susič. Doživeli so res topel sprejem publike, ki je na koncu vsakega prizora navdušeno zaploskala mladim interpretom in jim tudi ob koncu predstave čestitala za uprizoritev. Lepo in prijetno popoldne se je zaključilo s prihodom svetega Miklavža, ki je nagradil vse pridne, majhne in velike. Lepo je bilo tistega dne v družbi toliko slovenskih rojakov, ki trdnost vztrajajo v tujem okolju - Društvo Slovencev v Parizu je leta 2001 praznovalo 40-letnico delovanja - in ohranjajo živo ljubezen do domačega jezika in domače zemlje, čeprav so fizično oddaljeni od domovine in torej brez širšega narodnega zaledja.

Lepo pa je bilo tudi na potepu po Parizu, predvsem za tiste, ki so prvič prišli tja. Vreme je bilo sicer stalno oblačno in dokaj hladno, v Parizu pa te lahko stalno kaj osreči in ogreje. Po obisku v veličastni Notre-Dame je vsakomur zastal dih ob pogledu na žive barve vitrajev magične cerkvice, ki se prav tako kot katedrala nahaja na znamenitem otoku Ile de la Cité v osrčju Pariza, in sicer Sainte-Chapelle. V srednjem veku so menili, da so tu vhodna vrata v paradiz, tolikšna je očarljivost 15 vitrajev, ki se vzpenjajo 15 metrov visoko do zlatimi zvezdami posejanega stropa gotske kapele.

Čisto različno je vzdušje na Montmartru, griču umetnikov v severnem delu mesta. Na znamenitem trgu Place du Tertre je zbirališče francoskih in evropskih slikarjev, ki razstavljajo in prodajajo svoje umetnine. Nekateri ti ponujajo v petih minutah iz papirja izrezljan portret za manjšo vsoto denarja, drugi pa na stojalu slovesno razstavljajo svoje umotvore, katerih cena marsikdaj krepko presega milijon starih lir.

Le enkrat se je tržaška skupina razbila, in sicer takrat ko so nekateri obiskali zabavišni park Disneyland Paris, v katerem so se srečali z junaki iz Disneyevih risank in jih je ob prihodu pravljico pozdravilo celo umetno sneženje. Druga skupina pa je odšla na ogled muzeja d'Orsay, ki obi-

skovalcu nudi čudovit vpogled predvsem v nastanek in razvoj francoskega impresionizma in srečanje z velikani slikarstva, kot so Monet, Renoir in Van Gogh. Težko je izbirati, kaj pisati o Parizu. Še in še je bilo veselih in sproščenih trenutkov. Vsak kotiček mesta te prevzame in preseneči. Zadnji dan pa nam je Pariz pripravil posebno presenečenje: sivi oblaki so zapustili nebo in končno je zasijalo sonce, da smo lahko stopili na Eifflov stolp. Na 324 metrov visoki razgledni točki se nam je tako ponudil prečudovit pogled na s sončnimi žarki razsvetljene spomenike in znamenitosti francoske prestolnice. Verjetno si je takrat vsak izmed nas potihlo rekel: "Au revoir Paris!"

V SOBOTO, 21. T.M., V NOVI CERKVI V ŠTIVANU

KONCERT V POKLON UBALDU VRABCU

Skladatelj Ubald Vrabec je v letih 1961/62 obdelal celo vrsto ljudskih napevov za potrebe Radia Trst A za oddajo *Ljudska opravila in opasila*, ki jo je pripravil dr. Niko Kuret. Te pesmi so nato nekoliko popravljene izšle v zbirki *Ljudske nabožne*, ki jo je izdala ZCPZ leta 1974. Med njimi je daleč naj-

več božičnih, zlasti če jim pristojemo novoletne in trikrakljanske. Slovenski sporedi željnega sedeža RAI za Furlanijo-Julijsko krajino so v počastitev skladatelja ob 10-letnici smrti želeli prirediti poseben koncert, ki bo v soboto, 21. decembra, ob 20.30 v novi cerkvi v Štivanu. Pri organizaciji večera sodelujeta tudi župnija sv. Janeza Krstnika in SSKD Timava iz Štivanja in Medje vasi. Priložnostni komorni zbor, ki ga vodi Matjaž Šček, bo izvedel prav pesmi za božični čas, ki so izšle v omenjeni zbirki *Ljudske nabožne*. Koncert bodo radijsko in televizijsko snemali, da bi ga oddajali med bližnjimi prazniki.

TK TRŽAŠKA KNJIGARNA
LIBRERIA TRIESTINA

VAM VOŠČI VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO.
PRIČAKUJEMO VAS
Z BOGATO IZBIRO
BOŽIČNIH OKRASKOV IN
UMETNIŠKIH IZDELKOV.

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, e-mail: tklibris@tin.it

potovalna agencija
AURORA

Ulica Milano, 20 - 34122 Trst
tel. 040 631300 - 040 630261

POHIŠTVO

Korsic

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
vesele božične praznike

TRST - Ul. S. Cilino 38/B, tel. 040 54390

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR

finančni posrednik

tel. 040 3220283, GSM 3484440474 spahor@xnet.it,

TRST - Trg Venezia 1 www.unipolbanca.it

nuova
Tecnoutensili SAS
di Norma Tretjak & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. - fax 040 212397

DANEV

praznjenje greznic in čistilnih
naprav, čiščenje odtočnih
kanalov z vodnim pritiskom,
pregledi s tv kamero,
zidarska dela

OBRTNA CONA ZGONIK,
STAZIONE DI PROSECCO
29/C, 34017 TRST
tel. 040 2328113; fax 040 2528124

GOSTILNA
Sardoč

vošči gostom in
prijateljem vesele
božične praznike
in srečno Novo
leto 2003

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871

**Sklad Mitja Čuk in Vzgojno zaposlitveno
središče Mitja Čuk**

voščita vsem svojim prijateljem

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 2003!

ŽELEZNINA TERČON

Vse za hišo in vrt, stroji
za domačo in poklicno
uporabo, barve in barvila,
vse za vodne in plinske
inštalacije.

ODPRTO OD PONEDELJKA
DO PETKANABREŽINA 124,
tel. - fax 040 200122

draguljarna

malalan

vošči vesel Božič in srečno Novo leto!

Opčine - Narodna ulica 28 - tel. 040 211465

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE V TRSTU
ob obletnici učlovečenja Božjega Sina
**ŽELI VSEM SVOJIM ROJAKOM
BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN
VSE DOBRO V NOVO LETU 2003**

ter vabi vse vernike k skupnemu obhajanju božične
skrivnosti, ki bo v cerkvi Novega sv. Antona
v četrtek, 26. decembra, ob 16. uri.
Vodil bo koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak.

ŽELEZNINA IN
DROGERIJA

TERČON

vošči srečen Božič
in Novo leto

SESLJAN, 27/A, tel. 040 299220

SODELOVANJE DIJAKOV IN SKLADA MITJA ČUK

FOTOPROJEKT, ZDRUŽEN S PESNIŠKO BESEDO

Z veseljem se spominjam, kako je nekega dne v lanskem šolskem letu prof. Grgič stopil v razred in nam predlagal, da bi se namesto tradicionalnega pouka zmešali za alternativno obliko pouka. Takoj smo začeli razmišljati, kako bi lahko popestrili naše ure risanja, na dan je prišlo veliko idej in vse so bile zanimive in privlačne. Nekateri so predlagali obdelovanje glin, drugi snemanje krajšega filma z videokamero ali celo izdelavo manjšega kipa. Nazadnje se je oglasila sošolka s predlogom o kalendarju s fotografijami. Vsi smo navdušeno privolili njeni zamisli. Kaj pa tematika? Odločili smo se za prikaz odnosov med mlajšo in starejšo generacijo.

Tako se je začelo naše delo. Najprej smo si na razstavi v Milanu ogledali razne tehnike fotografiranja, v Benetkah pa smo si ogledali razstavo *Ashed and snow*. Tu smo tudi izkoristili priložnost in se s trajektom odpeljali do Lida, kjer smo plažo spremenili v pravi fotografski set.

FOTO KROMA

Postali smo pravi fotografi in celo manekeni, saj smo se kar sami med seboj fotografirali. Z nami je bil tudi prof. Kodrič, ki nam je kar v živo pokazal, kako poteka razvijanje fotografij.

Med poletjem pa smo marsikaj pomislili na to, da bi lahko naše fotografije prikazali tudi v javnosti in si tako zamislili kako razstavo. Ko smo se v začetku letošnjega šolskega leta ponovno srečali v šolskih klopih, smo svojo željo izrazili tudi prof. Doljakovi, ki letos nadomešča prof. Grgiča. Rade volje in z

veliko razpoložljivostjo je pristala na nadaljevanje našega projekta. Tako je zadnji del projekta potekal v Miramarskem parku, kjer smo zbrali kar precej gradiva. Tu je bila na vrsti podoba človeka: obraz, roke, noge...skratka človek v stiku z naravo. Fotografskih posnetkov je bilo torej dovolj, zato smo sedli za računalnik in jih z računalniškim programom obdelali. Da bi bil naš fotoprojekt še bolj izpopolnjen, smo se poslužili tudi besedne umetnosti in tako s profesoricama italijanščine in slovenščine

prebirali dela avtorjev letošnjega šolskega programa ter pri teh iskali odlomke oziroma verzov, ki bi bogatili naše fotografije. Ob tem delu smo se tudi sami želeli preizkusiti v pisanju verzov in tako je izpod našega peresa nastalo tudi nekaj priložnostnih verzov. Ko je bilo naše delo zaključeno, smo stopili v stik s Skladom "Mitja Čuk" in skupaj pripravili razstveni prostor na sedežu Zadrugne kraške banke. Tu smo izobesili naše fotografije različnih formatov, skice in poezije, gojenci Sklada "Mitja Čuk" pa svoja ročna dela. Na odprtju razstave, ki je bila prejšnji teden, je sodeloval tudi mladinski zbor GM, zaključni del te pobude pa je bil v ponedeljek, 16. decembra, ko smo lahko prisluhnili tudi branju poezij.

Ob tej priložnosti se v imenu razreda zahvaljujem vsem profesorjem, ki so nam pomagali, da je projekt uspel. Skladu "Mitja Čuk" pa za prijazno sodelovanje in razumevanje.

JASNA KOŠUTA, IV. A,
LICEJ PREŠEREN

Cenjene bralce, naročnike in odjemalce obveščamo, da bodo zaradi zaprtja TRGOVINE FORTUNATO z novim letom odslej lahko dvignili Novi glas v

TRŽAŠKI KNJIGARNI

Ulica Sv. Frančiška 20

Ob tej priložnosti naj gre upravi trgovine Fortunato naša zahvala za dolgoletno plodno sodelovanje.

OBVESTILA

SKD LIPA in župnija s. M. Magdalene iz Bazovice, v sodelovanju z Rajonskim svetom za Vzhodni Kras vabita na prireditev *V pričakovanju Božiča*, v nedeljo, 22. decembra, ob 18. uri v cerkvi v Bazovici. Sodelujejo OPZ Slomšek, MVS Lipa in MePZ Lipa.

ZGONIŠKA ŽUPNIJA vabi na božični koncert, ki bo v nedeljo, 22. t.m., ob 17. uri v župnijski cerkvi v Zgoniku. Nastopili bodo domači cerkveni pevski zbor, ŽPZ Devin, ŽPZ Vesna in Združeni zbor Devin-Rdeča zvezda. Peli bodo nekaj adventnih, predvsem pa božične pesmi. Lepo vabljeni ljubitelji božičnih pesmi!

VOŠČILA G. škofu bo mogoče izraziti v ponedeljek, 23. decembra, v prostorih tržaškega škofijskega dvorca. Ob 11. uri so predvidena voščila redovnih sester, ob 12. uri pa voščila duhovnikov.

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev vabi v ponedeljek, 23. decembra, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano v Donizettijevi ulici 3 na glasbeno-duhovni večer, ki bo tudi zadnje srečanje v letu 2002. Oblikovali ga bodo mladi goriški duhovnik Mirko Pelicon, Otroški zbor Glasbene matice in Tržaški mestni zbor pod vodstvom Dine Slama ter glasbeniki. Vljudo vabljeni!

SLOVENSKO DOBRODELNO društvo v Trstu razpisuje svojo šestnajsto študijsko pod-

poro iz sklada "Mihael Flajban". Podrobnejša pojasnila in razpis dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Mazzini 46, prvo nadstropje, telefon 040 631203, ob četrtkih od 16. do 18. ure. Rok zapade 20. decembra 2002.

ODBORNIKI SLOVENSKE Vincencijeve konference bodo v uradu v 4. nadstropju v ulici Donizetti 3 v ponedeljek, 13. januarja, od 15. do 17. ure na razpolago tistim, ki so pripravljeni pomagati pri njenem udeleževanju kot tistim, ki iščejo pomoči.

DAROVİ

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na dolgoletno zvesto cerkveno pevko (70 let) pri Sv. Ivanu Alice Venutti daruje M.N. 15 €.

ZA CERKEV v Gropadi: namesto cvetja na grob pokojne Marije Pečar daruje Zofka Kalc 20 €; v isti namen darujeta Delka in Marijan 20 €.

ZA CERKEV v Bazovici: v spomin na pokojno Amalijo Zagar vd. Čufar darujejo sosedje 40 €.

FANTJE IZPOD GRMADE IN OSTALI DEVINSKI ZBORI

vabijo na

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

Nova cerkev v Štivanu, Štefanovo, ob 17. uri.

MARIJINA DRUŽBA

V MARIJINEM DOMU V UL. RISORTA SO PRAZNOVALI BREZMADEŽNO

Družba Marije milostljive, ki ima svoj sedež v ul. Risorta v Trstu, ima svoj vsakoletni praznik 8. decembra, na dan Marijinega brezmadežnega spočetja. Letos pa je bilo praznovanje preneseno na nedeljo kasneje, točneje na 15. december.

Srečanje se je najprej začelo z verskim obredom v kapelici Marijinega doma, kjer je molitve in litanije v čast Materi božji s petjem obogatil še zbor ZCPZ. Nato pa so vsi udeleženci prisostvovali krajši slovesnosti v dvorani, med katero je prof. Marija Češcut s spontano stjo in občutljivostjo podala kratek zgodovinski prikaz in pomen Mohorjeve družbe na slovenskih tleh nekoč in danes. Pri svojem posegu se je posebej osredotočila na sestrsko povezovanje vseh treh družb, Celovške, Celjske in Goriške, in na nenadomestljivo vlogo, ki jo družba ima od svoje ustanovitve leta 1851 dalje, saj je njeno delovanje obrodilo bogate in za slovenski narod življenjsko pomembne plodove.

Češcutova je ob koncu predstavila še letošnjo zbirko Goriške Mohorjeve družbe, večer pa je zaključil zbor ZCPZ s petjem Marijinih pesmi.

(JC)

POLNOČNICE NA TRŽAŠKEM

Ob 20. uri: Novi sv. Anton; ob 22. uri: Rojan, sv. Vincencij, Škedenj; ob 22.15: Sv. Jakob; ob 24. uri: Sv. Ivan ter vse okoliške župnije.

Radio Trst A bo prenašal polnočnico iz župnijske cerkve v Štandrežu pri Gorici.

VOŠČILO SVK

Glavni odbor Slovenske Vincencijeve konference se ob zaključku leta v imenu centra in Vincencijevih konferenc po župnijah iskreno zahvaljuje vsem sodelavcem in dobrotnikom ter vošči njim in bralcem blagoslovljene božične praznike in mnogo dobrega v novem letu!

ZNAMKE VSEH VRST IN ODRABLJENE TELEFONSKE KARTICE!

Dragi prijatelji misijonov, iskreno se Vam zahvaljujem za pomoč, ki ste mi jo izkazali pri moji akciji, katera se še nadaljuje. Znamke in telefonske kartice še naprej lahko pošljete na moj naslov: Saksida Franc, ulica Biasoletto 125 Trst-Trieste, Italija. Obenem pa Vam voščim in želim srečen Božič ter obilo blagoslova in božjega varstva v novem letu 2003.

POBUDA DRUŠTVA ROJANSKI KRPA

SREČANJE Z IVANOM TAVČARJEM

FOTO KROMA

Društvo Rojanski Krpan je minulo sredo priredilo zadnje srečanje v tem sončnem letu. Potekalo je v znamenju poezije domačega pesnika Ivana Tavčarja, ki ga je predstavil časnikar in pesnik Jurij Paljk. Ta je pri Tavčarjevi poeziji izpostavil predvsem preprostost in plemenitost misli ter sposobnost, da spregovori vsakemu človeku o lepotah sveta, narave, vsakdanjega življenja ter o duhovnih vrednotah. Tavčar je v sproščenem pogovoru predstavil svoje poglede na poezijo, ki po njegovem nima funkcije reševanja človeka, pač pa pomaga, da člo-

vek z njeno pomočjo presega svoje meje in pogleda v transcendenco.

Ivan Tavčar je prejel že vrsto priznanj za svoje poezije v italijanščini, razočarano pa je ugotovil, da se slovenske založbe ne zanimajo za zametne pesnike. Izjema je tržaška založba Mladika, ki je izdala njegovo prvo zbirko v slovenščini.

Predsednik KSD Rojanski Krpan Peter Verč je napovedal, da bo društvo tudi v naslednjem sončnem letu vsak mesec priredilo kako srečanje ali kulturni večer.

(AČ)

ZVEZA CERKVENIH PEVSkih ZBOROV

želi pevovodjem, organistom, pevkam in pevcem ter njihovim družinam blagoslovljen Božič in srečno Novo leto.

KMETIJSKA ZADRUGA V TRSTU

vošči vsem članom in strankam

Vesel Božič in srečno Novo leto

Ob praznikih priporoča letošnjo ekstredeviško oljčno olje naše proizvodnje

Naš naslov je: Ul. Travnik 10 - Ind. Cona Domjo, tel. 040 8990111

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

OB STOLETNICI USTANOVITVE DRAMATIČNEGA DRUŠTVA V TRSTU

DVA BREGOVA

V SVETU SONGOV

Režija Adrijan Rustja

petek, 20. decembra, ob 20.30 **Red A**
sobota, 21. decembra, ob 20.30 **Red B**
nedelja, 22. decembra, ob 16. uri **Red C**
ponedeljek, 23. decembra, ob 20.30 **Red D**
petek, 27. decembra, ob 20.30 **Red F**
sobota, 28. decembra, ob 20.30 **Red T**

V petek, 20., soboto, 21., nedeljo, 22. in soboto, 28. decembra, bo odprto parkirišče na trgu Peruginu.

Za vse informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800 214302 ali 0039 040 362542.

Kinemax

TRADICIONALNA BOŽIČNA RAZSTAVA

v župnijski dvorani v Nabrežini tudi z novimi deli: domače in mednarodne jaslice ter motivi, pa tudi slikarska razstava **Franka Žerjale**.

URNIK: 25., 26. in 29. decembra ter 1., 5. in 6. januarja 2003 od 15. do 18. ure.

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

bo 12. januarja 2003 ob 16. uri.

Nastopal bo mešani zbor iz Ljubljane. Vabljeni!

GORIŠKA DELEGACIJA PRI PRODIJU

V Bruslju se je pri predsedniku Evropske komisije Romanu Prodiu v torek, 17. t.m., mudila delegacija goriške občinske uprave, ki jo je vodil Vittorio Brancati. Poleg njega so bili še slovenska odbornika za obmejno sodelovanje Damijan Terpin in Marko Marinič, župan občine Šempeter-Vrtojba Dragan Valenčič in podžupan Mestne

občine Nova Gorica Andrej Miška. Prodi je tudi tokrat obljubil potrebno pomoč pri čezmejnem sodelovanju med tremi občinami.

Goriška delegacija je dobila zeleno luč za realizacijo t.i. Projekta Tolomej - spoznajmo se, da bi rasli. Gre za načrt tesnega čezmejnega sodelovanja na področju šolstva. Načrt pred-

videva tudi učenje slovenskega jezika v Gorici in italijanskega v Novi Gorici. Na srečanju so spregovorili tudi o gospodarskem sodelovanju, ekoloških in urbanističnih rešitvah za mesti ob meji ter o spominski svečanosti-obeležju, ki naj bi ob vstopu Slovenije v EU spominjal prihodnje rodove na državno mejo.

LUČO FAJT

Sredi prejšnjega tedna je na svojem domu v Sovodnjah, v družinskem krogu, umrl Lucijan Fajt. V 66. letu starosti ga je težka bolezen odtrgala svojcem, ki so mu ves čas skrbno in ljubeče stali ob strani.

Lučo Fajt je bil na vasi zelo priljubljen zaradi svojega sončnega in prijaznega značaja, pa tudi kot športni in prosvetni delavec. Rodil se je l. 1936 v Štandrežu; kmalu se je z družino preselil v Sovodnje. Že mlad se je zaposlil v goriški tovarni Vouk in leta 1963 stopil na pot zakonskega življenja z Olgo Černic. Rodili so se jima Andrej, Aleš in Marko.

Pokojnik se je rad posvečal domačemu športu, veliko je naredil za domače športno društvo še zlasti kot organizator, saj je bil med drugim njegov predsednik. Imel je tudi veliko veselje do petja; pel je v Sovodnjanskem nonetu in v zboru Skala.

Pri pogrebni maši v petek, 13. t.m., se je ogromna množica ljudi zbrala v sovodnjski cerkvi in na cesti pred njo. Šest duhovnikov je somaševalo z župnikom g. Marjanom Markežičem, ki je lepo povedal, da so svojci lepo pospremili dragega Lučota prav do zadnjega trenutka. Umrli je spravljen z vsemi, z molitvijo na ustih, potem ko je prejel zakrament, z veliko žal neuresničeno željo, da bi še zadnjič poromal do njemu drage Svetogorske Marije. Ta ga je gotovo lepo sprejela in predstavila obličju Najvišjega. Gospod naj mu da večni pokoj, svojcem pa v veri trdno prepričanje, da sin, mož, oče in nono Lučo še vedno bdi nad njimi.

jezičnega liceja, ki bi po zgledu Kugyjeve šole v Celovcu lahko začel delovati v prihodnosti kot paralelka slovenskih višjih šol in tako morda dal nadaljnega zagona našim šolskim ponudbam. Govor je bil tudi o prihodnjih deželni volitvah, kjer se Slovenski skupnosti znova ponuja možnost nastopa z lastnim simbolom in izvolitve slovenskega kandidata v deželni svet v primeru, da zbere vsaj 1,3% vseh deželni glasov, t.j. približno 8000 glasov. V preteklosti je bila SSK tega zmožna, kako bi bilo danes, pa je vprašljivo.

UMETNIŠKE JASLICE NA SOLKANSKEM POLJU

Kdor si želi ogledati prečudnega kolesarja iz recikliranega materiala z naočniki, a brez oči, in s čepico na glavi, ki vztrajno, držeč v desni roki lučko miru, poganja pedale kolesa - po zadnjem klockota voda - in hiti proti lepim jaslcam, v katerih tradicionalne kipce nadomeščajo rogovile korenin, kakor jih je izoblikovala mati narava, naj se odpravi v ulico Scogli na hišno številko 53. Tam jih bo našel prislonjene ob hišni zid. S svojo bujno domišljijo in domiselnostjo ter ročno spretnostjo jih je postavil Anton Podveršič, samouki umetnik, o katerem smo že večkrat pisali prav v božičnem času.

TEHTEN RAZMISLEK

Na strankinem sedežu v Gorici so se 13. t.m. sestali člani tajništva SSK in nekateri izvoljeni predstavniki. Ob prisotnosti deželnega tajnika in goriškega občinskega odbornika Damijana Terpina so najprej ocenili kot najboljši možen rezultat dokument, ki ga je podpisala levsosredinska večina na goriški občini glede podpore zaščiti slovenske manjšine na celotnem mestnem ozemlju. Glede dvojezičnih oznak ulic in drugih mestnih simbolov pa je prevladalo mnenje, da vsaj do deželni volitev nima smisla dodajati olja na ogenj razjarjene desnice.

Stranka je na predlog Bernarda Špacapana osvojila namero, da se po zgledu nekdanjega gesla "svoji k svojim" izvede akcija proti trgovinam, ki izpostavljajo hranilnik za zbiranje denarja "za italijanstvo Gorice", v smislu, da se sestavi seznam tistih prodajal, ki so pristopile v protislovensko gonjo, ter se vsem slovenskim ljudem tu in onstran meje svetuje, da začeni z božičnimi prazniki v teh trgovinah ne nakupujejo. Tako bi Slovenci na očiten način dokazali someščanom, kako Gorica ne more živeti brez sodelovanja in mirnega sožitja med tu živčima skupnostima,

ma, obenem pa ne dajali potuhe takim, ki se delajo prijatelji, v resnici pa rovarijo proti slovenskemu prebivalstvu.

Akcija "Proti šparovcem za italijansko Gorico - Svoji k svojim" bo zedinila Slovence v obrambi lastnega trgovskega potenciala in ekonomske rasti tistih podjetij, ki delajo za mednarodno in večkulturno Gorico, ob spoštovanju njenih zgodovinskih in kulturnih značilnosti. SSK bo podrobneje sledila zadevi vrnitve bivšega Trgovskega doma, kjer bi morale najti prostor slovenske, furlanske in italijanske ustanove mednarodnega značaja. V poslopu bi lahko dobil svoj sedež na primer SCGV Emil Komel, ki danes predstavlja vrtnico v gumbnici glasbenega ustvarjanja v našem mestu, Mohorjeva Družba in druge slovenske ustanove. Pravilno bi bilo, da bi v stavbi v središču mesta bila predstavništva važnejših slovenskih zavodov, infopoint, razstavniki prostori, pa še možnosti za prenočišča in prehrano za gostujoča društva in osebnosti. Solški odbor pri SSK pa je dobil zadolžitve, da se v naslednjih mesecih izjasni s šolskimi organi glede prihodnje nastanitve srednje šole Ivan Trinko ter o predlogu mednarodnega več-

hudin
TISKARNA

GORICA
Ul. Gregorčič 23
tel. 0481 522907
fax 0481 524447

KATOLIŠKA KNJIGARNA

■ knjige in revije ■ vse za šolo in pisarno
■ razne vrste papirja ■ sakralni predmeti,
sveče ■ darila ■ plošče, kasete ■ igrače

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

Draguljarna - urarna - zlatarna

VIRGILIO BRATINA s.n.c

dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost,
strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.
Vesel Božič in srečno Novo leto 2003!

TRŽIČ, Corso del Popolo 28, tel. 0481 410674

Urnarna - zlatarna

Od leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

GRAFICA GORIZIANA S.N.C.

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 0481 22116 - fax 0481 22079

HUMAR

IZBRANA BRIŠKA VINA

kmetija HUMAR
Marcello in Marino s.s.

ŠTEVERJAN, Valerišče 2,
tel. in fax 0481 884094

BAR

PRINCIPE

Vošči vesel Božič in
srečno Novo leto

GORICA - Corso Verdi 1

KONFEKCIJE

DARIA PODVERŠIČ

vošči vesel Božič in srečno Novo leto!

V PRENOVLJENIH IN RAZŠIRJENIH PROSTORIH DOBITE, POLEG
OBIČAJNE PONUDBE, TUDI VELIKO IZBIRO ELEGANTNEJŠE KONFEKCIJE
GORICA - Ul. Seminario 10, tel. 0481 533592

TRGOVINA JESTVIN

**Maraž
Škarabot**

GORICA - Placuta 13
Tel. 0481 531777

Pekarna - Slaščičarna

Viatori

GORICA - tel. 0481 520905

iDi
ITALIJANSKI
DISKONT

Semolič Silvano

GORICA - Ul. Kugy 28, pri mejnem prehodu Rožna Dolina
tel. 0481 550589 / delovni čas: non stop 8.30 19.30

ERRE TRE

Romanut Maurizio

SOVODNJE OB SOČI - Ul. N. Sauro 2/G, tel. 0336 526199

e-mail: erretr23@libero.it

OPRAVLJAMO
VSA
ZIDARSKA
DELA
Z LASTNIMI
STROJI

Maxi
SUPERMERCATO

Specializirana veletrgovina
... z odličnimi mesečnimi
ponudbami.
Velika izbira
biološke hrane.
Pričakujemo vas
v Mošu pri Gorici!

OB PONEDELJKIH ODPRTO DOPOLDNE

DESPAR

KOMALI S.r.l.

VOŠČI VSEM KLIENTOM VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO 2003

GORICA, Ul. Don Bosco 169, tel. 0481 533093

DESPAR

voščijo vam

**Gostilna
«FRANC»****Pri Francetu**

Pristna domača kuhinja

Zaprto ob nedeljah

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

GOSTILNA

KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

HOTEL - RESTAVRACIJA**NANUT**

Hotel vedno odprt, restavracija zaprta ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. 0481 21168

Gostilna

“Pri Mirotu” (Da Miro)

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 0481 882017

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

PRI PAVLINU

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 0481 82117

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

BOŽIČNO SREČANJE V JEREMITIŠČU

**PRAZNIČNO USTVARJALNO
VZDUŠJE**

Po lanskoletni zelo posrečeni in uspeli pobudi so Jeremitarji spet priredili božično srečanje v dobrodelne namene v svojem lepem zaselku, ki je po viharjih oblakov končno dočkal nekoliko vedrine v svojem kljubujočem boju za obstoj. Veliko obiskovalcev, radovednežev in vedoželjnejšev se je na tretjo adventno nedeljo, 15. t. m., mudilo v deževnih popoldanskih urah v prijetno ogrevanih prostorih Zorno-

pave drevesne skorje. Samouka umetnica Vilma Cotič, Rumitarka po rodu, je za svoje ikebane uporabila celo bambus. Domača ustvarjalka Sonja Maligoy je razstavila svoje božične motive, naslikane na notranji gladki del drevesne skorje ali na gladko površino lesenih plošev. K rumitarski dobrodelni prodaji so pristopili tudi šolarji OŠ Fran Erjavca iz Štandreza, ki so narisali voščilnice, izdelali papirnate

FOTO BUMBACA

ve domačije. V pritlični sobi, ki jo je z veselo plapolajočimi zublji ogreval kamin, sta učiteljica Majda Zavadlav in vzgojiteljica Majda Makuc z malimi in večjimi ustvarjalci izdelovali zvončke iz glinastih vaz za rože, na katere sta lepili z božičnimi motivi okrašene papirnate prtičke in jim za kembije pridajali na vrhico pripete lesene kroglice. V nekdanji kapelici, po kateri se je širila toplota iz starinske železne peči, pa je vse dišalo po smrečju in raznovrstnem okrasnem in samoraslem zelenju. Izpod izkušnih in hitrih rok izdelovalk, med njimi je prednjačila vrtnarica Mirjam Paulin, so nastajale raznolike z okusom izdelane rastlinske kompozicije, pritrjene na koreninaste rogovile, sprane od dežja ali soške vode, na kose debel ali na hra-

okraske za božično drevesce, obeske z božičnimi motivi iz keramičnega prahu, glin ali dasha, in okrašene steklene kozarčke. Tudi malčki iz štandreškega vrtca so postavili na prodaj svoje lepe izdelke. Rumitarske gospe, nadarjene v peki raznovrstnih sladkarij, so ponujale svoje vabljive dobrote, ki jih obiskovalec ni mogel ravnodušno obiti. Ob vhodu so gostoljubni prireditelji popoldneva postregli gostom s sladkim pecivom in pijačo.

Pohvale vredna dobrodelna nabirka, pri kateri je sodeloval tudi štandreški OpZ Oton Župančič, se bo nadaljevala v nedeljo, 22. t. m., po maši na trgu pred cerkvijo. Vsota bo izročena UNICEF-u za lačne in vsega potrebne otroke po svetu.

IK

GALERIJA ARS / VLADIMIR KLANJŠČEK

V RDEČI PROSOJNOSTI

FOTO BUMBACA

V sredo se je številna publika udeležila otvoritve razstave slikarja Vladimira Klanjščka, ki se je po dolgi letih na povabilo društva Ars zopet samostojno predstavil. Večer likovne umetnosti je z zvoki harmonike z Albenizevo *Asturias* uvedel Mirko Ferlan, profesor na Centru za glasbeno vzgojo Emil Komel, dela pa je predstavil dolgoletni slikarjev sopotnik prof. Joško Vetrh.

Na ogled je razstavljenih dvajset akrilnih platen, umirjeno razmeščenih po stenah galerije na Travniku, tako da obiskovalca vabijo - in od njega zahtevajo - miren, ne bežen postanek. Samo tako bodo na prvi pogled skoraj monokromatične slike zaživele v vsej barvni pestrosti in razodele neslutene nianse pretežno toplih barv, ne manjka pa niti bolj hladnih, komplementarnih vijoličastih, modrih, zelenih, ki dajejo kompozicijam pravo uravnoteženost in dovršenost. Ravno tako bomo v prosojnosti tankih barvnih

nanosov prepoznali Klanjščkove najljubše motive, ki se venomer navezujejo "na zemljo, iz katere se je rodil" in h katerim se vedno vrača: mehke obline gričev, razpokla granatna jabolka. In vse to se utaplja oz. pronica na površje iz rdeče prosojnosti in včasih zaživi v odločnejših rdečevijoličnih potezah ali v madežih, ki se zdijo, kot da bi se vpili v platno samo. Kot je v svojem uvodu opozoril prof. Vetrh, pravilno vrednotimo Klanjščkova dela le, "če jih razumemo kot barvne 'spomine' ali 'vtise'", kot odmev slikarjevega "čutenja in razpoloženja", ki jih je slikar uspel v ustvarjalnem naporu prečistiti, tako da lahko postanejo izpovedni za širši krog ljudi.

Razstava bo po urniku uradov na ogled vse do konca tega leta, obiskovalcem pa je na voljo tudi mapa grafičnih listov, ki priča o Klanjščkovem obnovljenem ustvarjalnem zanosu.

SQ

POLNOČNICE NA GORIŠKEM

Na sv. večer bo Radio Trst A letos snemal polnočnico v Štandrežu; pel bo cerkveni zbor pod vodstvom Tiziane Zavadlav, pri orglah bo Silvan Zavadlav. V Števerjanu bo slovesna božična maša ob 24. uri, na Jazbinah ob 21. uri, v Doberdolu ob 24. uri, v Jamljah pa ob 20.30; v Sovodnjah ob 24. uri, v Gabrjah ob 24. uri za vernike iz Gabrij, Rupe, s Peči in z Vrha sv. Mihaela. Pri sv. Ivanu v Gorici ob 24. uri, v Zavodu sv. Družine ob 22. uri, v Podgori ob 24. uri, v Pevni ob 22. uri, v Štavrju ob 24. uri.

**PHOTO
LABORATORIO**PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Sciauzero34170 GORICA - Ul. Locchi 2
tel. 0481 535165

AGRARIA SEMENARNA

**CUSSIGH
BAUCON**

GORICA - Ul. Corsica 7/a

Mešanični pribor

Daniela Puia

GORICA - Ul. Trieste 271, tel. in fax 0481 520250

**Tutti
MARKET**

Emilio Povšič

GORICA - Tržaška ul. 261,
tel. 0481 21193IZDELKI IZ KOVANEGA
ŽELEZA IN ALUMINIJA**Tabaj F.lli s.n.c.**

Miloš in Raimondo Tabaj

GORICA, ul. Gregorčič 24
tel. 0481 21514
fax 0481 21987**Trattoria Gostilna**
1870 - 1990
Devetak
di Devetak Agostino & C. s.n.c.

Zaprto v ponedeljek in torek

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 0481 882005

*Želimo vam
vesel Božič in
srečno 2003!***NARDIN VOJKO**

ZASTOPNIK

FORST

ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 324, tel. 0481 21065, fax 0481 522410

MARKET S. ANDREAVOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM BOŽIČNEGA
VESELJA POLNE PRAZNIKE

ŠTANDREŽ, Ul. San Michele 184

Vesel Božič in srečno
Novo leto želi

TRGOVINA

Meri KosičVelika izbira torbic,
dežnikov in raznovrstnih
kvalitetnih izdelkov

GORICA - Raštel 23, tel. 0481 33790

**GOSTILNA
PAOLA**

Sonja Ščukovt

želi vesele božične in
novoletne praznike!ŠTANDREŽ - Ul. Monte
Sabotino 20, tel. 0481 523134

OBVESTILA

UPRAVA NOVEGA glasa v Gorici bo zaprta v torek, 24. t.m., v petek, 27. t.m., in v torek, 31. t.m.

PREDBOŽIČNO SREČANJE za upokojence, ostarele, bolehe bo v Zavodu sv. Družine v sredo, 18. t.m., s pričetkom ob 15. uri. Vabljeni!

KRAJEVNA SKUPNOST Pevma-Štmaver-Oslavje in KD Sabotin vabita na Božično srečanje, ki bo v soboto, 21. decembra 2002, ob 20.30 na sedežu društva v Štmavru. Nastopili bodo: mladinski pevski zbor Štmaver, kabaretist Boris Piciga (društvo Dekani), moški pevski zbor Štmaver.

MLADINSKI ZBOR in cerkveni zbor Vrh sv. Mihaela prireja 26. t.m. v vaški cerkvi božičnico. Po maši ob 10.30 bodo mladi uprizorili igrice Babica vse ve.

DRUŠTVO SLOVENSKEH upokojencev za Goriško obvešča prijavljene za silvestrovanje v Gagljanu v soboto, 28. t.m., da bo avtobus odpeljal ob 17. uri iz Sovodenj izpred cerkve in lekarne ter s postanki v Štandrežu pri cerkvi, v Gorici pred gostilno Primožič in v Podgori.

SLOVENSKO PLANINSKO društvo v Gorici bo v januarju priredilo tradicionalni nedeljski tečaj smučanja in deskanja (tečaji za začetnike in nadaljevalni tečaji). Prevoz z avtobusom. Prijave na sedežu društva, Križna ulica 3, in pri odbornikih društva. Na sedežu bodo sprejemali prijave 7. in 8. januarja 2003 od 19. do 20. ure.

VOŠČILA

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vošči članom in prijateljem srečen Božič ter vesele novoletne praznike.

Župnijski pastoralni svet Rupa-Peč in Gabrje-Vrh skupaj z voditeljico Vereno ter župnikom voščijo vsem župljanom in ljudem dobre volje, zlasti bolnikom, vse božične milosti ter zdravja in veselja v Novem letu!

V sredo, 18. decembra, je praznoval 96 let

JOŽE ČOTAR,

organist in kulturni delavec. Nazdravljamo Vam z "Bog vas živi!" Bogomila, sorodniki in prijatelji.

DAROV

ZA NOVI glas: N.N. 5,00 €. **ZA CERKEV** v Gabrju: druž. Brankota Černica namesto cvetja na grob Lucija Fajta 100,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: L.O. 50,00; A.F. 20,00 ter za lačne 20,00; N.N. za cvetje 5,00 €.

ZA CERKEV na Peči: Š.K.M. 50,00; M.Č.O. za cvetje; A.K. za cvetje 20,00 €.

ZA CERKEV v Števerjanu: N.N. v spomin na Božo Maraž Gruden 25,00; N.N. v spomin na Angelo Nardini 25,00; N.N. 20,00; N.N. v zahvalo za srečno opravljeno trgatv 50,00; ob krstu vnuka Ivana druž. Corsi 200,00; v spomin na teto Alojzijo Korsič-Čuk druž. Corsi 150,00; v spomin na Vito Fanelli druž. Aleša Komjanca 25,00; Marta Nikolavčič vd. Juretič 20,00; N.N. v spomin na Ivana Keteja 25,00; N.N. iz ZDA 50,00; N.N. v spomin na Avgusto Rožič 20,00; namesto cvetja pok. Avguštni Rožič sestra za ogrevanje 50,00; N.N. 20,00; N.N. 20,00; baronica Tacco 40,00; Zdenko Terčič 50,00; druž. Remigij Ciglič za novi kip Jezusovega krsta 50,00; Mimi Znidarčič 10,00 €.

ZA CERKEV na Jazbinah: Marta Komjanc Zuri 40,00 €.

ZA PEVSKI zbor F.B. Sedej: N.N. v spomin na Božo Maraž Gruden 25,00; N.N. v spomin na Ivana Keteja 25,00 €.

ZA MISIJONE na Slonokoščeni obali: prvoobhajanci iz Števerjana ter ena družina 110,00 €.

ZA MISIJONARJA Danila Lisjaka: N.N. 50,00 €.

ZA VZDRŽEVANJE Marijine kapelice na Bukovju: lovska družina Števerjan v spomin na Božo Maraž Gruden 100,00 €.

SOŽALJA

Dragi Andrej! V tem težkem trenutku ti stojimo ob strani učenci, učitelji in starši OŠ J. Abram v Pevmi.

Ob težki izgubi moža, očeta in sina **Lucijana** izreka Društvo krvodajalcev iz Sovodenj iskreno sožalje ženi Olgi, otrokom Andreju, Alešu, Marku ter mami Jelki.

Sekcija Slovenske skupnosti iz Sovodenj izreka globoko sožalje gospe Olgi, sinovom in njihovim družinam, mami Jelki ter vsem sorodnikom ob izgubi dragega soproga, očeta, nonota in sina **Lucijana**.

Ob izgubi dragega očeta izreka Kulturni center Lojze Bratuž Andreju Fajtu in vsem domačim iskreno sožalje.

Svet slovenskih organizacij izreka Andreju Fajtu in družini globoko in občuteno sožalje ob smrti dragega očeta **Lucijana**.

Dragi Andrej, v teh trenutkih preizkušnje smo s teboj povezani v molitvi. Iskreno sožalje ti izražajo odborniki Sončnice.

Ob prerani izgubi očeta **Lucijana** izreka Katoliško ti-

skovno društvo svojemu odborniku Andreju Fajtu in družini iskreno sožalje.

Kulturno društvo Sabotin in mešani pevski zbor Štmaver izrekata iskreno sožalje Andreju Fajtu in sorodnikom ob prerani izgubi očeta **Lucija**.

Iskreno sožalje Andreju in svojcem izražajo prijatelji s centra Emil Komel.

ZAHVALA Svojci pokojnega LUCIJANA FAJTA

ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, se prisrčno zahvalujemo domačemu župniku in ostalim duhovnikom za pogrebni obred; nonetovcem, cerkvenemu zboru, moškemu zboru Skala in Sovodenjskim dekletom za ganljivo petje; govorniku, dr. Marjanu Cijanju za vso skrb na domu, dr. Simonu Špacapanu, osebju bolnišnice in "Via di Natale" v Avianu ter vsem, prav vsem, ki so nam stali ob strani, in vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Hvala, iskrena hvala!

Sovodnje, 19. decembra 2002

DEKANIJSKA MLADINSKA PASTORALA

Priprava na Božič s priložnostjo za spoved

V VAS JE VSA PRIHODNOST

NAGOVOR: g. Peter Žakelj

Nedelja, 22. decembra, ob 20. uri

v župnijski cerkvi sv. Martina v Sovodnjah.

VABLJENI VSI MLADI IZ ŠTANDREŠKE DEKANIJE!

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih skupin Štandrež 2002

SKPD F.B. SEDEJ

Agatha Christie

ZLOČIN NA OTOKU

kriminalka

Nedelja, 29. decembra 2002, ob 17. uri

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV GORICA

Božični koncert

NASTOPAJO: OPZ F.B. Sedej, MePZ F.B. Sedej, MoPZ M. Filej, MePZ Štandrež in MePZ Podgora

NAGOVOR Janez Povše

Stolna cerkev, sredo, 26. decembra 2002, ob 15. uri

voščijo vam

restavracija Vogrič

vošči svojim obiskovalcem v zamejstvu in matični domovini veseli Božič in srečno Novo leto 2003!

ŠTEVERJAN
Klanec 23
tel. 0481 884095

Zaprto ob torkih
in sredo

GOSTILNA

PODVERŠIČ

GORICA, ul. Brigata Pavia 61,
tel. 0481 530518

ROMAN BAR

Robert in Nadja Cotič

vošči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travniki, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

Gradbeno podjetje

Hlede Alojz Ivan

ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. 0481 884015

tecnotherm S.n.c.

ogrevanje / hlajenje / električna napeljava / vodoinštalaterstvo

MOŠ - Ul. Camposanto 12, tel. 0481 80076 - 0481 80050
GRADEŽ (SKLADIŠČE) - Ul. Carducci 42, tel. in fax 0431 80750

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV

LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481 531941

PRODAJA IN POPRAVILA KOLES

ELIA ČUK S.N.C.

CEFARIN R. & SAKSIDA A.

GORICA - Trg Cavour 9
tel. 0481 535019

ELEKTROMATERIALI, SVETILA,
MAJHNI KUHINJSKI
PRIPOMOČKI

terpin

GORICA, Ul. Mameli 2/D
tel. in fax 0481 537326

PNEUSERVICE

**DUŠAN
MARAŽ**

GORICA - Ul. Montesanto 120, tel. 0481 533672 in fax 0481 533752

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA

Iz srca vam želimo, naj bosta vam in najdražjim prijazen Božič ter srečno in naklonjeno Novo leto 2003

GOSERVIS d.o.o. - s.r.l.

GORICA - Ul. Roma 20, tel. 0481 537386, 0481 537020, fax 0481 536667

Il bottone

Nadja Sošol

velika izbira spodnjega perila, nogavic in pižam

GORICA - Travniki 26, tel. 0481 33587

**PAOLO
TOSELLI
& C. s.n.c.**

računalniki, prenosni in hišni
telefoni, analogni in digitalni
kopirni stroji

tehnični servis - tel. 0481 32772
GORICA - Korzo Verdi 81,
tel. 0481 531621 r.a.,
fax 0481 534959

www.tosellinet.it - e-mail info@toselli.it

URARNA IN DRAGULJARNA

Lo Scigno

GORICA Ul. Arcivescovado 3 in 7,
tel. 0481 534633

DEVIN-NABREŽINA (prodajalna in
laboratorij), Sesljan 45/E,
tel. 040 2907016, fax 040 2908057

TRŽIČ (prodajalna) - Trg Cavour 7,
tel. in fax 0481 411289

voščijo vam

H O M E

**ZAVESE IN
POSTELJNINA**

Branko Ambrosi

GORICA - PIAZZA MUNICIPIO 4,
tel. 0481 31890

**TUŠ
DAMBER Market**

žeti blagoslovljene praznike!

5000 NOVA GORICA, Vinka Vodopivca 24, tel. 00386 5 3331146,
fax 00386 5 3021850, e-mail: info@dambermarket-vf.si

KOSIČ

OBUTVE
Raštel 7
tel. 0481 535162
Ul. Oberdan 7
tel. 0481 535520

K2SPORT
Raštel 19
tel. 0481 531884

K2 SPORT OBUTVE
Raštel 8

K2 SPORT OUTLET
Raštel 12

KIDS

OTROŠKA OBUTEV
IN OBLAČILA
Ul. Oberdan 9
tel. 0481 30248

VELIKA IZBIRA • KAKOVOST • PROFESIONALNOST
• PRIJAZNOST • MODA • UGODNE CENE •

GORICA **KOSIČ** GORICA

IOT

INTERCONTINENTALE
ORGANIZZAZIONE
TURISMO

VIAGGI e TURISMO

Turistična agencija IOT, ki že vrsto let sodeluje
z Novim glasom pri organizaciji potovanj,
vam želi

VESELE PRAZNIKE IN DOBER ZAČETEK
NOVEGA LETA.

Hkrati vas obveščamo, da smo pri agenciji IOT
vedno na razpolago za katerokoli željo ali potrebo.

AGENCIJA IOT - GORICA
TURISTIČNI URAD: ul. Oberdan 16, tel. 0481 533838,
fax 0481 531780
URAD ZA SKUPINSKA POTOVANJA: Corso Verdi 22, tel.
0481 530900, fax 0481 530169.

VOŠČILO TREM SLOVENIJAM:

Naj Kristusovo rojstvo ob pomoči slovenske Cerkve in
ljudi dobre volje z novim letom 2003 prinese vsem trem
Slovenijam doma, zamejstvu in svetu zaslužen blaginjo.
Naj duhovne, moralne in narodne vrednote zopet zaživijo
v slovenskih srcih. To so moje želje in voščila rojakom
Slovincem.

Vinko Levstik

DIPLOMAT Hotel ***

in

EURO Restaurant

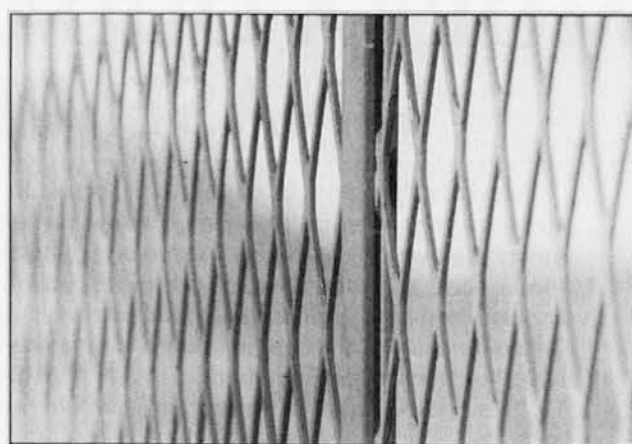
GORICA - Corso Italia 63, tel. 0481 82166, fax 0481 31658,
e-mail: levstik.vinko@eurodiplomahotel.it

ZALOŠČE / PRIMORSKA SREČANJA

IDENTITETA OB MEJI

Pod tem naslovom je društvo Primorska srečanja, ki izdaja istoimensko revijo, v petek, 13. decembra, priredilo na turistični kmetiji Gregorič v Zaloščah večer, na katero so povabili pripadnike naše manjšine, da bi pod naslovom Identiteta ob meji spregovorili o tem, kako sami čutijo svojo narodno ogroženost, a tudi to, kako si predstavljajo same sebe ob vstopu Slovenije v EU.

Odgovorna urednica Primorskih srečanj Vida Gorjup Posinkovič je večer uvedla z obrazložitvijo, da so se pri Primorskih srečanjih odločili za tematsko številko Primorskih srečanj na temo Identiteta ob meji predvsem zato, ker je ta tematika še kako živo prisotna v našem prostoru. Vstop Slovenije v EU bo seveda vnesel novosti v odnose med večinskim narodom in našo manjšino v Italiji, kot bo prinesel tudi nove odnose med slovenskim in italijanskim prebivalstvom ob meji. O tem so skušali na večeru dati nekaj iztočnic in iznesli nekaj mnenj pobudnik Društva narodnostno mešanih zakonov Michele Di Donato,

predsednik Kinoateljaja Aleš Doktorič ter odgovorni urednik Novega glasa Jurij Paljk.

Di Donato je opozoril, da so prav ljudje iz narodnostno mešanih zakonov tisti, ki lahko svojo identiteto doživljajo večplastno, saj nosijo v sebi tako pripadnost enemu kot tudi drugemu narodu. Opozoril je, da je v narodnostno mešanem zakonu izjemno pomembno, da ena kultura in en jezik ne prevladata nad drugima dvema.

Aleš Doktorič je med svojim izvajanjem podčrtal predvsem pomen tako imenovane popularne kulture, tiste, ki

je pri nas v zamejstvu mladi ljudje ne poznajo dosti, vsaj slovenske ne. Povedal je, da je identiteta večplastna, kot je tudi izpostavljen potrebo po življenjski kulturi, ki naj bo odraz potrebe današnjega človeka, predvsem pa naj bo taka, da se bo današnji človek v njej prijetno počutil.

Jurij Paljk je izpostavil predvsem vprašanje sobivanja slovenske in italijanske narodne identitete ob meji, ker se zaveda pritiska večinskega italijanskega naroda na našo manjšino, pa čeprav tudi sam čuti, da je predvsem v narodnostno mešanih zakonih po-

trebna zvrhana mera medsebojnega spoštovanja, da ne bi eden od dveh življenjskih partnerjev in predvsem pa ne otroci zaradi močnejše prisotnosti ene kulture in enega jezika trpeli. O identiteti ob meji je dejal, da se sam predvsem na Goriškem nagiba k temu, da smo pravzaprav različni tu živeči narodi vsi pripadniki iste kulture, ki jo izražamo v različnih jezikih, pa čeprav imajo tako slovenski kot italijanski in furlanski narod seveda svoje posebnosti. Zavzel se je za tako identiteto in samobitnost, ki sloni na sprejemanju drugega in drugačnosti ob seveda trdnem zavedanju lastnih korenin.

Na večeru o identiteti ob meji je prišlo seveda do izraza še veliko drugih vidikov. Večera se je udeležil novogoriški župan Mirko Brulc, ki se zaveda pomena besed, ki jih je bil na večeru izrekel predsednik SSG Filibert Benedičič, ko je dejal, da moramo Slovenci sami paziti na svojo identiteto in kulturo, ker bomo samo tako lahko na omikan način veliko prispevali v večkulturni prostor in v svo obmejno družbo.

ZUT

GLOSA JURIJ PALJK

O MAHU

du pred Božičem, vedno našel čas, da je zbral okrog sebe svoje otroke in odšel v bližnji gozd, kjer so skupno nabirali mah, istočasno pa je tudi našel brin, morda okrasno borovo vejo, nabral še "bodičje", kakor se je nakoč reklo okoli rasti in živo rdečimi kroglicami.

Za nas otroke je bilo nabiranje maha izjemno doživetje, saj smo smeli z očetom v kraje, kamor se je sicer hodi ponavadi le delat, običajno samo grabit in nabirat listje, ki je služilo za postiljanje domačim živalim, žagat drevesa in drva sekati.

Pred Božičem pa je bilo drugače. Oče si je ponavadi oprtal iz vrbja doma spleteni oprtni koš, ki smo mu rekli po domače kar "oprtnjak", v katero je položil majhno sekilo, pravzaprav po domače kar "rančelico ali fečulo", včasih je vzel tudi majhno žago, v žepu pa je imel že itak vedno priročno rezilo, ki ga Primorci poznamo pod imenom "fouč". Otroci smo na ta dan ponavadi smeli vzeti s seboj majhna rezila, majhne "fouče", ki nam jih je bil na trgu kupil stari oče in nam bil seveda pri podarjanju tudi povedal, kako so nevarni. Včasih smo v žep fantje vzeli tudi frače, a običajno zelo na skrivaj, da tata ni videl, pa čeprav nas je bil prav tata naučil izdelovati imenitne frače!

Doživetje zase je bilo, ko smo končno v hladnem vremenu krenili proti Gmajni, v gozd ali na Opoko, kot smo rekli kraškemu, kamnitemu svetu. Med potjo smo fantiči na skrivaj streljali s tračo v veje,

a nikdar ne ptic, ker bi sicer bili ob fračo, in tudi vedeli smo, da se na pričke ne strelja nikdar, "ker tisti, ki nima rad živalic, tudi ljudi ne mara!" Šli smo čez potoke, po ozki in strmi stezi, po kateri ponavadi nismo smeli nikdar sami hoditi, poslušali smo pripovedi očeta, ki je znal povedati tako lepe in zanimive stvari, da smo prav sveto poslušali. Pripovedoval je o navadah ptic, ki smo jih med potjo videli, kot je tudi na dolgo pripovedoval o lisicah, jazbecu, divji mački, srnah in jelenu. Če smo imeli srečo, smo lisice ali smo tudi od blizu videli, obenem tudi ugibali, katera je lisičja in katera jazbecova luknja, da o polhu niti ne govorimo, ker je bil naš stari znanec. Videli smo veliko gnezda, rjave in temne, skorajda črne veverice in še kaj. Bilo je živo in živahno, lepo, saj je gozd že sam po sebi za otroka doživetje. Končno smo prišli do kraja, kjer smo začeli nabirati mah. Najlepšega si nabral na skalah, s katerih si ga moral počasi oluščiti, tako da se "plahta" ni strgala.

Seveda oče ni nikdar bil slabe volje in tudi kregal ni nikogar, ko se mu je lep kos maha utrgal, sčefral na majhne in zato neuporabne kosčke. Mimo lepih majhnih smrek nas je peljal do brina ali bora, ki ga je pred nami usekal za Božič. Niti spraševali nismo, zakaj se ne sme usekati majhne smreke, ker smo vedeli, da je dragoceno drevo. Kmet je imel odnos do zemlje in narave in vpijali smo ga tudi mi otroci; iz njegovega vedenja in ne v šoli, kjer so nas učili o

zaščitene vrste rastlin, ki smo jih mi poznali iz prve roke. Iz tistih časov nosimo v sebi imena dreves, saj smo pri nas redke in pravljico lep macesen v gozdu prvič videli v očetovi družbi, kot smo seveda tudi izvedeli za razliko med gabrovim in hrastovim lesom.

Brest z naše gmajne nas je s svojo prelesto belino lesa spremljal v svet, kjer smo ga dokončno izgubili, kot smo izgubili tudi bohoten in močan vonj mahu, ki smo ga vsako leto nabirali za domače jaslice. Zato smo še danes med tistimi, ki se pred Božičem vedno znova podajamo v gozd nabirat mah za jaslice, pa čeprav se danes umetni in naravni mah prodaja pred Božičem prav v vsaki cvetličarni. Jasno je, da si spominov in občutij iz preteklosti ne moremo odkupiti v cvetličarni, kot najbrž tudi ne podoživljamo več na enak način božičnega pričakovanja, ki smo ga bili deležni ob nabiranju maha za jaslice.

Premrazeni smo ponavadi z očetom prišli domov, v očetovem oprtnem košu je kraljeval brin, pod njim je bil mah in nekateri otroci smo sami v majhnih oprtnih koših nosili svojo nabirko mahu; ponavadi ga je bilo nekaj tudi za jaslice v cerkvi.

Doma nas je čakala naloga, da smo mah lepo položili na časopisni papir v shrambi, kjer se je posušil, včasih smo ga celo ob štedilniku posušili in je po gozdu prijetno dišalo po vsej hiši.

Božiča brez nabiranja mahu za jaslice ni, vsaj našega Božiča ne, in tudi zato bomo z otroki odšli tudi letos v gozd...

19

ČETRTEK,
19. DECEMBER
2002

TV PRIMORKA ODDAJA TUDI ZA GLEDALCE V NAŠEM PROSTORU

MARJAN DROBEŽ

Gospod Vencelj, televizijo Primorka ste ustanovili pred okoli devetimi leti. Kakšen je bil vaš namen, glede na to, da so na Goriškem že tedaj delovale tudi druge televizije?

Nacionalna televizija ima svoje gledalce in gledalke, lokalna televizija pa mora svoje okolje obveščati o manjših, drobnih zadevah, ki pa so tudi pomembne za ljudi na posameznih območjih. Krajna televizija je le neko okno, prek katerega se lahko soseda vidita, dogovarjata in slišita. Do tega spoznanja sem prišel tedaj, ko sem kot dopisnik državne televizije obiskoval hribe in ljudi v Posočju in drugod, ter zvedel marsikaj o njihovem življenju, težnjah in pričakovanjih. Sprva je imela nacionalna televizija še razumevanje do tega t.i. malega človeka, pozneje pa se je preveč spolitizirala in za omenjene drobne probleme ni imela več poslušalca. Zato sem sklenil, da bi morali mi ustanoviti svojo lokalno televizijo.

Imeli ste najrazličnejše težave, domnevam, organizacijske, tehnične, finančne. To je bil namreč povsem nov pojem v tem informativnem prostoru.

Mi smo Tv Primorko ustanovili in razvijali povsem drugače, kot pa je bila razvojna pot kakšne druge televizije, denimo, državne ali pa komercialne POP TV. Nastajali smo tako rekoč iz nič. Bili smo samo polni zanosa. Tv Primorko smo lahko ustanovili tudi zato, ker smo že imeli arhiv za podlaganje oz. opremljanje prispevkov.

Koliko pa imate gledalcev na obširnem območju?

Ne moremo natančno vedeti, koliko gledalcev ima Tv Primorka. Na osnovi izračunov, ki jih pripravljajo v TV oddajniški mreži, domnevamo, da imamo od 150 tisoč do 200 tisoč gledalcev.

V svoji programski usmeritvi posvečate pozornost ne samo Slovincem, temveč tudi italijanski javnosti na obmejnih območjih v Italiji. Zdaj imate za to specifično javnost dve oddaji. Kakšne so, denimo, značilnosti oddaje, ki se imenuje Med Sočo in Nadižo in je na TV Primorka na sporedu vsak teden?

Predvsem poudarjam, da Tv signal ne pozna državnih in drugih meja. Že v prvem letu delovanja naše televizije smo začeli snovati oddajo Med Sočo in Nadižo. To je, mislim, zelo primeren in posrečen naslov, ki kaže na našo informativno prisotnost tudi v Beneški Sloveniji. Oddaja Med Sočo in Nadižo je na sporedu enkrat na teden in traja pol ure. Naj dodam pomembno podrobnost, da omenjeno oddajo pripravljajo kolegi z one strani meje.

Politična in ideološka pripadnost rojakov v Italiji sta različni, čeprav v prizadevanjih za narodnostne pravice in zaščito nastopata enotno, strnjeno. Mnogi so po svojem prepričanju in usmeritvi katoličani, spet drugi pa so pretežno laiki oz. levičarji. Kako pa v omenjeni oddaji Med Sočo in Nadižo zagotavljate pluralnost mnenj?

Televizija Primorka je ena najbolj uspešnih organizacij tega elektronskega medija, ki delujejo zunaj javnega oz. državnega omrežja slovenske televizije. Njen tvorec in ustanovitelj je bil Anton Vencelj, ki je zdaj direktor, odgovorni urednik in občasno tudi režiser. Pred tem je bil snemalec državne televizije na Goriškem in tedaj si je pridobil tudi pomembne in dragocene izkušnje za delo v omenjenem elektronskem mediju, ki jih je pozneje, po ustanovitvi TV Primorke, obogatil z novimi spoznanji in potrebami.

Po ustanovitvi TV Primorke so se pojavile bojazni, da bo to neka televizija levičarskega značaja in usmeritve. Takrat so me takšna naziranja vznemirila in navdala z bolečino, saj sem bil prepričan, in to ostajam tudi sedaj, da naša televizija ne sme biti ne leva ne desna ne namenjena rdečim, belim ali črnim, temveč mora biti naš medij za ljudi. Kolegom, ki pripravljajo oddajo Med Sočo in Nadižo, vedno polagam na srce, da morajo biti v njej prisotne vse ustanove, organizacije in društva naše narodne skupnosti v Italiji ter ljudje vseh prepričanj. Mislim, da je TV Primorka tudi v tej oddaji ohranila in utrdila svojo usmeritev.

Boste torej oddajo ohranili?

Obvezno. Ponavljam, da Tv Primorka mora nadaljevati svojo vlogo, poslanstvo na obeh straneh še obstoječe slovensko-italijanske meje. Naš program razširjamo tudi v Rezijo. Pri tem smo v zadnjem času pričeli sodelovati s prijateljsko televizijo Telefriuli, za katero vsak teden pripravljamo polurne informativne oddaje v slovenskem jeziku, ki jih je mogoče videti do skrajnega roba slovenskega etničnega in narodnega ozemlja na zahodu. Nekaterim krogom v Italiji ta oddaja v začetku sicer ni bila všeč, toda je niso uspeli ukiniti. Vodstvo ustanove Telefriuli je zadovoljno s sodelovanjem, saj tudi oni pripravljajo vsak teden polurno oddajo o dogodkih v Furlaniji (videmski pokrajini) in v deželi Veneto, ki jo na Tv Primorka predvajamo.

V zadnjem času pa ste začeli na TV Primorka predvajati novo oddajo, ki je namenjena gledalcem v Gorici.

Nova oddaja je namenjena slovenskim in italijanskim gledalcem. Dali smo ji ime GO&GO - Utrip Goriške, s čimer smo hoteli poudariti in simbolizirati poslanstvo obeh mest, Nove Gorice in Gorice v našem obmejnem prostoru. Novo oddajo smo si omislili zato, ker smo prepričani, da morata imeti obe Gorici svojo televizijo. Prispevala naj bi predvsem k poglobljanju sodelovanja in ustvarjanju resničnega sožitja med Slovenci, Furlani, Italijani na tem našem skupnem prostoru.

Kdaj pa je omenjena nova oddaja na sporedu. Koliko časa traja in kdo so sogovorniki TV Primorke v Gorici?

Oddaja je dvakrat na mesec, v večernem času, in traja do trideset minut. Vse oddaje bodo naslovljene v slovenskem oz. italijanskem jeziku, odvisno pač od narodnosti sodelujočega ali sodelujočih. Prizadevamo si zlasti za posredovanje informacij o življenju in razmerah v Novi Gorici, da bi tako Italijani v Gorici bolje spoznali in poskušali razumeti stvarnost v sosednjem mestu. Glavni namen nove oddaje je predvsem ta, da bi se oba naroda, ki živita v Novi Gorici in Gorici, bolje spoznala med seboj.

Pri pripravljanju oddaj iz sosednjega obmejnega prostora v Italiji sem kolega Livija Semoliča iz Gorice preveč obremenil, saj ima on tudi svojo službo. Zaradi tega je dobrodošel vsak morebitni nov sodelavec iz Gorice ali drugod v sosednjem zamejstvu, ki bi lahko kaj pomagal pri pripravljanju omenjenih oddaj na TV Primorka. Lahko bi v Gorici sestavili ekipo sodelavcev, ki bi pripravljali oddaje, v našem TV studiu pa bi jih samo predvajali. Morda bi pri tem lahko sodelovala tudi Primorski dnevnik in Novi glas.

Ustanovitelj TV Primorka ter njen direktor in odgovorni urednik Anton Vencelj je v pogovoru za naš teden obravnaval in utemeljil še nekatere druge vidike in podrobnosti o vlogi in delovanju tega elektronskega medija.

Mi nismo komercialna postaja, marveč predvsem regionalna televizija. Status regionalne TV zahteva, da imamo določeno število ur programa z raznoliko vsebino. Pripadamo tretji slovenski televizijski mreži, ki pokriva dober del Slovenije, od Nove Gorice, čez Nanos do Ljubljane, do Štajerske, v Prekmurje, pa na Dolenjsko, od koder naš program sega celo do Zagreba. Skupaj je v omenjeni tretji slovenski televizijski mreži pet regionalnih postaj, ki so med seboj povezane z linkovsko mrežo, kar omogoča nemoteno izmenjavo ali neposredno vključevanje v programe posameznih regionalnih televizij.

Koliko pa vas je zdaj vseh sodelavcev, ki pripravljate in zagotavljate program na TV Primorka?

Nas je sedaj deset zaposlenih, imamo 35 pogodbenih sodelavcev, ki živijo samo od TV Primorke, pa še nekaj deset občasnih sodelavcev. To je veliko število, kar se občuti zlasti okrog petnajstega v mesecu, ko naši sodelavci prejmejo plače oziroma izplačujemo honorarje.

Vi dobro sodelujete z lokalno TV postajo VI-TEL v Dornberku. Nedavno je zašla v težave in ste ji v kritičnem obdobju velikodušno pomagali. Kakšna pa je po vašem mnenju prihodnost obeh televizij, ki delujeta na Goriškem?

Ne bi govoril o težavah, ki jih je imel VI-TEL v Dornberku, ker bi jih kdaj lahko imeli tudi na TV Primorka. Z direktorjem omenjene televizije Ivom Saksidom sva prijatelja od nekdaj, oba sva začela kot snemalca in oba živiva za televizijo. Vendar pravim, da na našem območju ni prostora za dve televiziji. Tako ali drugače se bo treba nekako povezati, da bi lahko razvili močno regionalno televizijo.

Vi ste ustanovili TV Primorko, zdaj ste njen direktor, odgovorni urednik in po potrebi tudi režiser. Na delovnem mestu vas lahko srečamo, poiščemo skoraj od jutra pa do pozne noči.

Na vseh položajih, ki ste jih omenili, sem bil. V Novem glasu prvič sporočam, da bom s 1. januarjem leta 2003 funkcije predal in se upokojil. Sicer bom s televizijo občasno, delal bi zgolj ljubiteljsko, še sodeloval. Nastopilo bo novo vodstvo TV Primorke. Direktorsko mesto bo prevzel kolega Jure Škerlep, ki je sodeloval že pri ustanavljanju naše televizije. Pričakujemo vse najboljše.

POGOVOR / VINKO LEVSTIK

“NA NOVO SEM ZAŽIVEL!”

Gotovo je pred časom veliko prahu dvignila vest, da je bil znani goriški hotelir Vinko Levstik (na sliki) v Sloveniji najprej obsojen na dvajset let zapora zaradi zločinov, ki naj bi jih bil storil med drugo svetovno vojno. Pred kratkim pa je sodišče Vinka Levstika dokončno oprostilo. Gospoda Levstika smo naprosili za krajši pogovor, na katerega je rad pristal.

Gospod Levstik, bo torej vaš letošnji Božič bolj vesel in sproščen?

Brez dvoma, da bo zame letošnji Božič eden najlepših v življenju. Škoda le, da do tega ni prišlo že mnogo let prej, ko sem bil še bolj pri življenjski moči, kot pa sem danes. Preganjanje in zasledovanje OZNE in kasneje UDBE vse od leta 1946 naprej je na meni pustilo mnogo negativnih posledic, tako zdravstvenih kot tudi duševnih. V teh letih se je zvrstilo več kot 30 agentov OZNE oz. UDBE, ki so me zasledovali oz. opazovali in poročali svojim nadrejenim o vsakem mojem gibu. Da sem bil pod nadzorom, sem vedel, da pa sem bil tako strogo nadzorovan, sem izvedel šele pred kratkim, ko sem v roke dobil svoj tajni osebni dosje, ki ga hranijo v Arhivu Republike Slovenije in ki obsega nič manj kot 2486 strani. Ugotovil sem, da je malo manjkalo, da me niso v Gorici likvidirali. Trikrat so me poskušali ugrabiti. Leta 1988 so pod vodstvom iz Nove Gorice v hotelu, tu v Gorici, takrat je bil Palace Hotel, namestili tudi prisluškovalne

aparate. Posneli so vse moje pogovore, tako poslovne kot tudi zasebne, npr. pogovore s prof. Žebotom, s predsednikom Narodnega odbora g. Rudijem Smersujem, z dr. Urbancem itd.

Zanima nas, kako je sodišče utemeljilo najprej obsodbo in nato dokončno oprostitev?

Prva obsodba na 12 let zapora je temeljila na zapiskih udbovskih preiskav v letih 1981/82 in na pričevanjih njim prodanih prič. Zaslišali so 118 oseb brez moje prisotnosti in leta 1984 policijsko sodno preiskavo arhivirali z utemeljitvijo, da sem nedosegljiv, čeprav sem bil tu v Gorici. Preko odv. Kozinca sem zahteval obnovitev postopka, ki so ga obnovili šele po osamosvojitvi Slovenije. Kar pa se tiče oprostilne sodbje, sem pričakoval razveljavitev prvostopenjske obsodbe in vrnitev v ponovno sojenje, s čimer bi mi sodišče omogočilo, da dokažem svojo ne-

dolžnost. Vendar pa je vsije sodišče izdalo oprostilno sodbo na podlagi raznih pravnih predpisov, ki jih razume le izkušen pravnik, in ne na podlagi popolne resnice. Hkrati pa je z mojo oprostitvijo zaščitilo resnične komunistične teroriste slovenskega naroda. Tako je kljub veselju, da se je končala moja dolgoletna kalvarija, ostal grenak priokus, da v Sloveniji še ni popolne demokracije.

Kako se sedaj počutite, saj se je po svoje za vas začelo neko novo obdobje, skorajda bi rekli novo življenje?

Ne bi rekel ravno novo življenje, temveč lep konec mojega življenja. Upam, da ga bom užil še kakšno leto, kajti stres in trpljenje 21-letnega policijsko-sodnega preganjanja so temeljito načeli moje zdravje, kot sem že prej omenil. Posledice so tu in tudi oprostilna sodba Višjega sodišča Republike Slovenije mi ne more povrniti zdravja. Poleg tega sem bil v življenju v marsičem prikrajšan zaradi krivega in protipravnega preganjanja. Obsojenec je zaznamovan: kriv ali nedolžen! Kakšen politični duh veje v slovenskem sodnem aparatu, pa je dokaz, da mi leta 1984 komunistično sodstvo ni hotelo soditi; sodstvo pod dežnikom parlamentarne demokracije pa me je obsodilo. V slabem položaju sem sedaj, kot seveda sem bil tudi takrat. No, končno je Višje sodišče to popravilo. Bil sem in sem še danes pošten slovenski domobranec in tak bom tudi ostal.

JUP

Z VSTOPOM V EU BO SLOVENIJA ZAČELA POVSEM NOVO POT POLNO VELIKIH MOŽNOSTI

MARJAN DROBEŽ

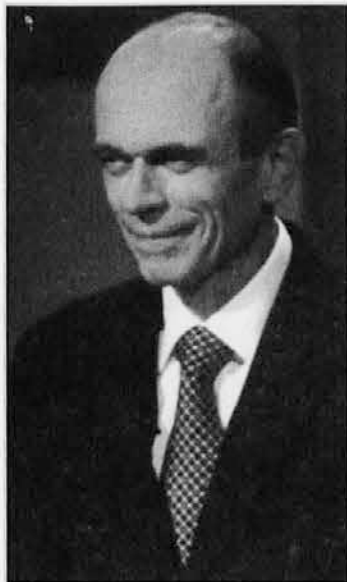
V Sloveniji razne dogodke radi označujejo, da so zgodovinskega pomena za državo, vendar takšna opredelitev zagotovo velja za dva desetletja v letu 2002. Slovenija je bila povabljen članstvo vojaške in politične organizacije, zveze NATO, v petek, 13. t.m., pa je uspešno končala pogajanja z EU o vstopu v to veliko povezavo. Vse politične stranke, razen SNS Zmaga Jelinčiča-Plemenitega, so z zadoščenjem in komaj prikritim navdušenjem poudarile, da je še en cilj, ki si ga je Slovenija zadala ob osamosvojitvi, namreč vključitev v evroatlantske povezave, uresničen. To je zgodovinska odločitev za Slovence, sta zaključek pogajanj v Københavnu ocenila predsednika desnorsredinskih političnih strank, SDS in Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, Janez Janša in dr. Andrej Bajuk. Slovenski pogajalci so dosegli, da bo Slovenija po vstopu v povezavo leta 2004 in za obdobje do leta 2006 iz bruselske blagajne prejela 250 milijonov evrov več sredstev, kot pa bo vanjo vplačala. Znatne pomoči bo deležno kmetijstvo. Premier v odstopu (in bodoči državni poglavar) dr. Janez Drnovšek (na sliki) pravi, da so v danški prestolnici "premetavali" milijone evrov, zato se je zdelo, da so se zaključna pogajanja sukala le okoli denarja. "Res pa je, da gre za veliko več. Slovenija bo začela povsem novo pot v Evropsko zvezo, kjer poleg neposrednih gospodarskih in finančnih koristi pričakujemo še vrsto drugih. Navsezadnje bomo postali evropski državljani in s tem dobili več maneverskega prostora za življenje na vseh področjih". Vo-

dja ožje pogajalske skupine Slovenije dr. Janez Potočnik pa je poudaril, "da v EU ne vstopamo z grenkim priokusom, vemo, za kaj gre in kaj povezava za Slovenijo dolgo-ročno pomeni." Zunanji ministar dr. Dimitrij Rupel pa je tako kole razmišljal: "Za seboj smo končno pustili zgodovino, ki je bila za Slovenijo nevarna, siromašna, omejena. Gre za velikanski premik in vseh njegovih razsežnosti še sploh nismo uspeli izmeriti." Predstavnik Slovenije bodo pogodbo o vstopu v EU podpisali v sredo, 16. aprila 2003, v Hefajstovem templju pod Akropolo v Atenah, pred tem pa bo o včlanitvi v povezavo, morda hkrati tudi o vstopu v zvezo NATO, izveden referendum. V EU bo Slovenija skupaj z drugimi devetimi državami sprejeta 1. maja 2004.

Slovenija pa v teh dneh pred božičnimi in novoletnimi prazniki doživlja pomembne dogodke in spremembe tudi na domačem političnem odru. Bivši finančni minister Anton Rop bo nemara prav danes, v četrtek, 19. decembra, v državnem zboru predstavil novo slovensko vlado, ki jo je bilo treba oblikovati sprčo odstopa bivšega premiera, dr. Janeza Drnovškega, ki je bil izvoljen za novega predsednika države. Zamenjala se

bosta ministra dveh pomembnih resorjev, ustanovljeno pa je novo ministrstvo brez listnice. Novi finančni minister je postal dr. Dušan Mramor, ki je bil doslej profesor na ekonomski fakulteti v Ljubljani. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport dr. Lucija Čok, bo nasledil Slavko Gaber, ki sicer sodi v najožji krog voditeljev LDS. Zatrjujejo, da naj bi dr. Lucija Čok postala rektorica nove univerze na Primorskem. Za ministrstvo brez listnice za področje regionalnega razvoja pa je bila imenovana Zdenka Kovač, ki bo v vladi zastopala Demokratično stranko upokojencev Slovenije. Anton Rop je bil za novega predsednika vlade izvoljen z večino glasov, saj se je zanj izreklo 63 poslancev, proti pa jih je bilo 24. Vendar je bil med parlamentarno razpravo deležen tudi kritik, češ da je najbolj odgovoren za naraščanje inflacije in javnega dolga v državi. Predsednik Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, dr. Andrej Bajuk je, denimo, menil "da se je Rop izkazal kot uspešen izvajalec projekta delitve Slovencev na manjšino novih bogatašev in pozabljeno tiho večino."

Predsednik Slovenije Milan Kučan, ki mu mineva drugi petletni mandat, je darila, ki jih je dobil med predsed-

nikovanjem, izročil v varstvo muzeju novejšo zgodovino v Tivoliju v Ljubljani. Darovalci v Sloveniji in v tujini so Kučanu največkrat podarili šatulje, vaze, krožnike in svečnike. Darila sedaj prikazujejo na razstavi, ki ima naslov *Od brezove metle do srebrnega krožnika*.

Na slavnostni seji državnega zbora, ki bo do konca tega tedna, se bo Kučan poslovlil od poslancev, nagovoril pa jih bo tudi novi predsednik Slovenije dr. Janez Drnovšek. Svoj mandat bo začel v noči med 22. in 23. decembrom. Iz kleti predsedniške palače so pred nekaj dnevi odpeljali za tovarnjak arhivov, ki so nastali v petnajstih letih, ko je Milan Kučan krojil slovensko politično zgodovino. Vodilna osebnost je bil od leta 1986, ko je postal predsednik Zveze komunistov Slovenije, potem pa je doživljal različna obdobja. Zagotovo pa je bilo tudi zanj najpomembnejše obdobje osamosvajanja Slovenije. Božo Repe, redni profesor na filozofski fakulteti v Ljubljani, raziskovalec polpreteklega zgodovine Slovenije in avtor knjige o njenem osamosvajanju, *Jutri je nov dan*, je slovensko javnost presenetil z osupljivo novico. V intervjuju za časnik *Dnevnik* v Ljubljani, ki je bil objavljen v soboto, 14. decembra, je namreč povedal, "da pozna še eno zgodbo, ki jo je težko preveriti, ampak misli, da je resnična. V vrhu Demosa je obstajal načrt, kako Kučana za nekaj dni odstraniti, če v času vojaškega osamosvajanja Slovenije ne bi odigral pričakovane vloge." To domnevo oz. trditve uglednega slovenskega zgodovinarja je časnik objavil tudi v svojem zaglavju na prvi strani.

DRŽAVA PREMALO SOCIALNO USMERJENA

V Sloveniji je v pričakovanju božičnih in novoletnih praznikov vzdušje kot običajno mrzlično, javna občila pa obširno in podrobno poročajo o tem, kako in kje bodo ljudje proslavljali prehod iz tega koledarskega obdobja v novo. V podjetjih, ki so uspešna, javnih in zasebnih, bodo zaposlenim izplačali t.m. "božičnico" ali trinajsto plačo, kar bo za marsikoga dragocen dodatek pri premagovanju finančnih stisk.

Na splošno zunanji blišč, ki se kaže v praznično okrašenih ulicah, izložbah in nakupih v trgovinah, skoraj povsem zakriva težavne razmere in pomanjkanje, v katerih živi veliko Slovencev. Zdi se, da oblast o revščini, ki se širi hitreje, kot narašča število dobro situiranih oz. gmotno prekrbljenih državljanov, sramežljivo molči. Z njimi, torej revnimi, se predvsem ukvarjajo dobrodelne organizacije, kot sta zlasti Rdeči križ in Karitas.

Po merilih, ki jih upoštevajo statistične službe v državah članicah EU, je v Sloveniji 265.000 ljudi revnih, leti pa žive v 100.000 gospodinjstvih. Ugotovili so, da v Sloveniji živi vsak četrty otrok živi v revni družini. Veliko je družin, kjer so vsi družinski člani brezposelni: oče in sin, mati in hči.

Razlogov za tako obsežno revščino je veliko in so med seboj tesno povezani. Največji krivec je država, ki vodi negotovo in mlačno socialno politiko, čeprav naj bi bila Slovenija glede na ustavno določila socialno naravnana in usmerjena. Propadanja podjetij in dejavnosti, na primer v tekstilni, usnjarski in obutveni industriji, zagotovo ni bilo moč preprečiti, toda za tisoče delavk in delavcev, ki so nenadoma ostali brez zaposlitve in življenjskih per-

spektiv, bi bilo potrebno boljše poskrbeti. Zdaj se preživljajo s pomočjo, ki jo dajejo zavodi za zaposlovanje, novo zaposlitev pa lahko dobe le redki srečneži. Najvišja denarna pomoč brezposelnemu dosega 36.500 tolarjev, a to ni dovolj niti za osnovne življenjske potrebe. Omenjamo, da samo najemnina za t.i. socialno stanovanje, ki ga štiričlanska družina dodeli Mestna občina v Ljubljani, znaša 50.000 tolarjev. K sreči v takih primerih za plačilo položnic prispevata humanitarni organizaciji Rdeči križ in Karitas. Država je v omejenih in drugih primerih očitno preveč ozkosrčna, zaradi česar se revščina ohranja in kvečjemu spreminja svoje oblike.

Na drugi strani pa si posamezni t.i. poslovneži, ki se uvrščajo v družbeno elito, brez sramu ali predsodkov povečujejo plače in druge prejemke. Gre za tokove v okviru t.i. turbokapitalizma, kjer ni poslušna za socialno stanje in razmere v državi. V Sloveniji se dogaja, da so plače vodilnih uslužbencev lahko do petindvajsetkrat višje od plač delavcev na dnu kvalifikacijske lestvice. V državnem zboru je nekaj dni potekala razprava o primeru petih vodilnih uslužbencev tovarne smuči in športne opreme ELAN v Begunjah na Gorenjskem, ki so si hoteli izplačati nagrade v skupnem znesku okoli milijardo 200 milijonov tolarjev, z utemeljitvijo, da so najbolj zaslužni za premostitev težav in uspešno poslovanje omenjene tovarne v Begunjah. Primer je še zdaj sporen oziroma nerešen, ker se vanj vlada domnevno ne more vmešavati. Razburjenje v slovenski javnosti je vzbudil tudi sklep vodstva osrednje slovenske zavarovalnice TRIGLAV, da prejšnji direktorici Nadi Klemenčič, ki je morala odstopiti s svojega položaja, izplačajo kar sto milijonov tolarjev "odpravnine".

Revni in socialno odrinjeni prebivalci Slovenije bodo novo leto 2003 pričakali v skromnih razmerah, daleč od blišča, razkošja in veseljačenja tistih, ki živijo bolje, toda v upanju, da se bo nova vlada odločnejše lotila socialnih problemov in potreb v državi.

M.

GLEDALIŠČE NA VRVICI / PREMIERA ŽALOSTNE KRALJICE

PREPROSTA PIŠČALKÀ PREGNALA MRKI DOLGČAS

IVA KORŠIČ

V Zvezi kulturnih društev Nova Gorica že nekaj let deluje Gledališče na vrhici, kulturno društvo, ki vabi pod svoja s sanjsko in pravljico domišljijo prepojena krila šolarje iz višjih razredov osemletke, take, ki kažejo zanimanje za gledališko čudo in nagnjenje do te očarljive umetnosti. Mlade igralce - nekateri so se že preselili v AMO pod okrilje PDG - od prve premiere preizkušnje, ki je bila leta 2000, spremlja na tej naporni, strmi, a vznemirljivi poti režiser Emil Aberšek, ki večji del svoje gledališke ustvarjalnosti posveča mladim. Prav te najstniške gledališke navdušence, od katerih so štirje bili

prvič na odrskih deskah, je z dolgotrajnim ploskanjem pristrčno pozdravila polna velika dvorana Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici v torek, 10. t. m., ko so se ji v že praznično osvetljenem Talijinem svetišču

poklonili ob koncu nove odrske uprizoritve. Aberšek jih je spet popeljal v brezmejni pravljici svet in ga z njimi oživil v igrici *Žalostna princeza*, ki jo je dramaturgiral oz. odrsko priredil po literarni predlogi novogoriškega prav-

ljicarja Milana Petka. Pravljica je žlahtna rožica iz Petkove knjige Iz pravljicega vrta, ki je izšla pri založbi Obzorja l. 1998. Pri predelavi je Aberšek pravljico spretno osvobodil papirnate ujetosti, jo prečistil in ji odvzel množico protagonistov, ki bi onemogočili odrsko izvedbo, ter jasno poudaril ključno srčiko, kraljico (Lea Kovačič) z dolgočasnost. Dolgčas ji ne morejo zbrisati z obraza niti dvorna vseveda zdravica (Ana Žbona), načitana učiteljica (Nika Melink), gospodovalna kraljica (Ajda Miska), omahljivi kralj (Nejc Cijan), živahni dvorni norček (Aja Komel), vse bogastvo in niti vražje video igrice. To se posreči le fantiču (Vito Koršič), ki zna iz svoje piščalke zva-bititi take melodije, da razja-snijo lice mali dami in srečno razvijajo pravljico nit. Po že uspešno preizkušeni odrski shemi je Aberšek pravljici

co obogatil z izvirno glasbo Mateja Petejana, ki se lepo usklajuje s celoto, s songi in pozivljajočimi plesnimi koraki ter giba že nekajkratne dragocene sodelavke, koreografinje Tine Lozej. Ker si je sam zamislil zelo asketsko scensko sliko, na njej so le trije prestoli, ki pa učinkovito ponazarjajo kraljestvo Pri treh brezah, in maloštevilne, a izrazite rekvizite, je pravljico razkošje čudovito prikazala kostumografka Nevenka Tomašević, vodja šiviljskega oddelka PDG, z bogatimi, marljivo sešitimi kostumi v živahnih barvah, ki so v lepem kontrastu z golo scen-sko podobo.

Aberšek je s pretanjeno in režijsko čisto roko premišljeno vodil igralce, ki so odlično karakterizirali vloge in vanje kanili, po režiserjevi želji, pravšnjo mero smeh vzbujajoče ironije.

ZARADI GOSPODARSKE KRIZE

KLJUB TRINAJSTI PLAČI POTROŠNIŠTVO V KRIZI

EVROPSKA BANKA ZNIŽALA URADNO DISKONTNO MERO

Pred nekaj tedni je Evropska centralna banka prvič po trinajstih mesecih znižala uradno diskontno mero, in sicer za 0,50%. Trenutno znaša uradna diskontna mera 2,75%. Razlogov za tako znižanje je bilo veliko, v prvi vrsti pa so se zanj odločili zaradi vedno bolj zaskrbljujoče gospodarske slike v Evropi. V zadnjih mesecih so namreč v vseh državah Evropske monetarne unije zabeležili vse manjšo gospodarsko rast, istočasno pa so ugotovili padanje inflacije, kar je tudi povod za znižanje uradne diskontne mere. Guverner Evropske centralne banke poudarja, da v naslednjih mesecih ne nameravajo še naprej zniževati obrestnih mer.

Ekonomisti ugotavljajo, da so uradno diskontno mero v Evropi znižali zelo pozno, skoraj prepozno. V zadnjih trinajstih mesecih je evropsko gospodarstvo bolj in bolj nazadovalo. Pred enim letom so ekonomisti za dveletje 2002-2003 napovedovali vsaj 4% gospodarsko rast, dejansko pa so v tem letu zabeležili šele 2,6% rast. Ker se ta manjša gospodarska rast ni pojavila kar čez noč, pač pa je to sad daljšega procesa, menijo ekonomisti, da je ukrep Evropske centralne banke v veliki zamudi. Gospodarstvo je bilo že več mesecev potrebno take monetarne politike, ki bi spodbudila razvoj in rast gospodarstva. Izvedenci Evropske centralne banke niso hoteli do sedaj znižati uradne diskontne mere, saj so se bali, da bi s takim ukrepom spodbudili rast cen in s tem višjo inflacijo. Znano je namreč, da se potrošniki pri nižjih obrestnih merah raje odločajo za porabe kot za varčevanje, pri višjih obrestnih merah pa je nagnjenje k varčevanju znatno večje. Če je povpraševanje veliko, pa se proizvajalci in prodajalci radi odločijo za povišanje

cen, kar spodbuja inflacijo. Znano je namreč, da je eden izmed ciljev izvedencev pri Evropski centralni banki skrb za stabilnost cen. V tem letu pa se je sicer pojavila višja inflacija, ki pa je ni povzročilo večje povpraševanje, temveč nepravilno pretvarjanje cen iz državnih valut na skupno evropsko valuto. Čeprav je bila inflacija višja, bi lahko uradno diskontno mero znižali že pred časom. Na tak način bi po eni strani spodbudili gospodarsko rast, po drugi pa bi bil vpliv na rast cen skoraj neopazen. Nižja uradna diskontna mera bo po vsej verjetnosti le delno vplivala na večje povpraševanje, saj se potrošniki odločajo za morebitne nakupe predvsem v primeru, da zaupajo v bodočnost. Če je političnogospodarsko stanje negotovo, je zaupanje potrošnikov zelo majhno in posledično je tudi povpraševanje po raznoraznih dobrinah, ki niso ravno življenjskega pomena, zelo majhno. Inflacija naj bi se srednjeročno ustalila na predvidenih 2%, kratkoročno pa se bodo morali izvedenci pri Evropski centralni banki sprijazniti z dejstvom, da bo nekoliko višja. K temu so nedvomno botrovali tudi nekateri ukrepi davčnih uprav posameznih držav, ki so povišali dajatve na določenih proizvodih, in posamezne države, ki so povišale prodajne cene svojih storitev.

Trenutna gospodarska slika je zelo negotova. Po predvidevanjih naj bi do prvih znakov gospodarske rasti prišlo v letu 2003, zaradi negotove političnogospodarske slike pa si ekonomisti ne upajo postavljati kako hipotezo. Če se bo nadaljevala majhna gospodarska rast, bo potrebno ponovno znižanje uradne diskontne mere, čeprav je sedanja vrednost zelo nizka.

MP

SE EKONOMIJA VRTI Z NAMI?

MARA PETAROS

Dejansko pa je bil tak oglas potreben, saj so se v zadnjih mesecih drastično zmanjšale prodaje po trgovinah. Največji padec so v septembru zabeležili pri prodajah usnjenih izdelkov, predvsem čevljev in usnjene galanterije, oblek, pohištva in električnih aparatov, namenjenih široki potrošnji. V istem obdobju pa so zabeležili manjšo rast prodaj prehranbenih izdelkov, zvezkov, knjig in pisarniških potrebščin, kar je seveda običajno v mesecu septembru, ko se ponovno obprejo šolska vrata, ter zdravil. Velik padec prodaj so zabeležili v skoraj vseh vrstah trgovin. Največji padec prodaj so zabeležili v drobnoprodajnih trgovinah, ki imajo navadno manjše dimenzije in so navadno v družinski upravi. V takih trgovinah so se prodaje v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta močno zmanjšale. Nekoliko bolje gre velikim veleblagovnicam, kjer so zabeležili celo majhno porast prodaj. Prodajalci pa se že bojijo bližajočih se praznikov, saj so predvidevanja zelo nespodbudna. Navadno so se v tem obdobju prodaje močno povečale, za sedaj pa ne kaže, da bi se to zgodilo tudi letos. Psihologi, ki se tudi radi večkrat ukvarjajo z obnašanjem potrošnikov, so namreč ugotovili, da se bo marsikdo odločil za nakup daril, vendar iz neke moralne dolžnosti. Ekonomisti pa so istočasno ugotovili, da se bo povprečna poraba za nakup daril zmanjšala za skoraj 1% na potrošnika.

Razlogov za vedno manjše porabe je veliko. V prvi vrsti so za manjše nakupe krive vse višje cene, ki so se v zadnjem letu precej povečale. Čeprav je inflacijska stopnja, ki jo mesečno izračunava italijanski urad za statistiko ISTAT, zmeroma nizka, so

V zadnjih dneh vidimo po televiziji reklamne oglase, s katerimi skušajo potrošnike prepričati, naj kupujejo več. Ta reklamni oglas se zaključuje s trditvijo, da se ekonomija vrti z nami in da smo potrošniki bistven element v celotnem gospodarskem sistemu.

cene, ki jih potrošniki plačujemo precej višje kot tiste, ki smo jih plačevali lani. Iz analize, ki so jo pred kratkim izdelali v vseh državah Evropske monetarne unije, izhaja, da so se drobnoprodajne ce-

stema, zato se marsikateri potrošnik raje odloči za varčevanje, ne pa za nakup stvari, ki niso neobhodno potrebne. Posebno težavo predstavljajo nadaljnje investiranje pri varčevanega denarja. Glede

ne v Italiji povečale za približno 10%, če pa preverjamo samo cene prehranbenih izdelkov, ugotovimo, da so se povečale za približno 5%. Istočasno so ugotovili, da so se cene spremenile v skoraj vseh državah Evropske monetarne unije. Največjo rast cen so zabeležili na Irskem in v Španiji, Italija pa je na nezavidljivem 3. mestu te lestvice. V Belgiji in v Avstriji pa so celo utogovili, da so se cene najbolj razširjenih proizvodov široke potrošnje z uvedbo evra celo zmanjšale. Iz analize lahko ugotovimo, da je tudi skupna evropska valuta kriva, da so se cene tako povečale, vendar se je rast cen zaradi evra še veliko pred njegovo materialno uvedbo, saj so nekateri trgovci v pričakovanju nove valute povišali prodajne cene.

Poleg tega pa se številni potrošniki bojijo bodočnosti. Ker ne vedo, kaj se bo v bližnji bodočnosti, še manj pa v daljni bodočnosti, zgodilo, se raje odločijo za varčevanje. Veliko uganko predstavlja tudi že večkrat napovedana reforma pokojninskega si-

stema, da doživljajo vse svetovne borze težke trenutke, imajo potrošniki izredno velike težave, saj ne vedo, kako bi primerno investirali svoj denar. Denar, ki ga ne investiramo in niti ne porabimo, ostane za ekonomski sistem neproduktiven in ni več motor gospodarstva.

Z makroekonomskega vidika je padec prodaj zelo negativen dejavnik. V tem primeru industrijska podjetja ne morejo prodati svojih proizvodov, proizvedeno blago os-

taja na zalogi, zaradi manjših prodaj in vse večjih zalog pa se počasi zmanjšuje proizvodov. Pri vedno manjši proizvodnji pa začnejo industrijska podjetja odpuščati svoje uslužbenke, saj so za podjetje samo predragi. Ravno tako se manjša delo trgovin in vseh drugih elementov, ki sodelujejo pri distribuciji blaga: od prevoznikov pa do drobnoprodajnih trgovin. In tudi tu se že poznajo negativni vplivi manjših prodaj, saj prodajalci postopno zapirajo svoje trgovine. Posebno na Tržaškem se ta pojav zelo močno čuti. S tem rase nezaposlenost, kar seveda ponovno negativno vpliva na povpraševanje s strani potrošnikov in na prodaje. Da bi se to ne zgodilo, so že pred kakim mesecem začeli spodbujati potrošnike k nakupom, saj se bo ekonomski razcvet ponovno začel z naraščanjem dejanskega povpraševanja.

Združenje prodajalcev je že naslovilo na vlado prošnjo, naj bi s posebnimi davčnimi olajšavami spodbujali porabe. V prvi vrsti se zavzemajo za zmanjšanje davčnega pritiska na družine in podjetja. Istočasno pa naj bi tudi država končno začela z gradnjo obljubljenih infrastruktur, saj bi v tem primeru država bistveno pripomogla k rasti povpraševanja po določenih dobrinah.

S 2. STRANI

VPRAŠANJE SPRAVE

O takšni širši razsežnosti sprave je spregovoril predsednik Kučan v intervjuju, ki ga je 10. t.m. objavil tržaški italijanski dnevnik Il Piccolo. V njem pravi, da pred polaganjem vencev gre izpolniti dva politična pogoja: uradno predstaviti poročilo slovensko-italijanske komisije zgodovinarjev in dvigniti de-

nar, ki ga je Slovenija izplačala Italiji v izvršitev rimske pogodbe iz leta 1983. Ne zadoštuje zgolj simbolno polaganje vencev, če se ne spremeni "zavest o dogodkih in politično ravnanje."

Iz odmevov na navedeni intervju pa je razvidno, da Kučanove besede mnogim krajevnim politikom ne gredo preveč v račun. Še vedno prevladuje odpor priznati objektivna zgodovinska dejstva. Zgled sprave med Nemčijo in Češko pri nas očitno še ni prodl.

ČEZMEJNO SODELOVANJE SIP-TERPIN

SKLENJEN POMEMBEN DOGOVOR

Pred dnevi so v tovarni kmetijske mehanizacije SIP Strojna industrija d.d. v Šempetru v Savinjski dolini podpisali nov dogovor v sodelovanju zastopniki tovarne SIP Strojna industrija d.d. in znanega slovenskega podjetja Terpin Import-Export S.p.A. iz Gorice.

Podjetji sicer sodelujeta že več let, vendar je bilo to sodelovanje nedorečeno. V okviru svoje reorganizacije pa je podjetje Terpin povsem obnovilo svojo prodajno strategijo in organiziralo kapilarno pro-

dajno mrežo po vsej Italiji, ki že daje prve ugodne rezultate. Za tovarno je pogodbo podpisal generalni direktor Bojan Voh ob sodelovanju komercialnega direktorja Andreja Korosca in področne vodje za angleško govoreči trg Bojane Krenšnik. Za zamejska podjetja pa je pogodbo podpisal upravnik Marjan Terpin ob sodelovanju Simona Terpina, odgovornega za prodajo teh strojev po Italiji, in sodelavca Marka Terčiča. Pogodba se vključuje v širši okvir sodelovanja med

Slovenci, ki živijo izven meja slovenske države, ki pa doslej še ni dobilo pravega zagona tudi zaradi določene skepse, ki je vladala na obeh straneh meje. Menimo pa, da bi prav tako tesno sodelovanje lahko odločilno vplivalo na boljše počutje zamejskih Slovencev, ker bi gotovo vzpodbudilo večjo samozavest naših ljudi in bi slovensko državo morda razbremenilo dajatev, ki jih namenja zamejstvu. Z dobrim in poštenim delom bi si lahko zamejci opomogli od hudih gospodarskih udarcev, ki so jih doživeli z žalostno usodo slovenskih bank in ob neuspehih nekdanjih "družbenih" podjetij.

terpin
import - export S.p.A.

Ulica III. Armata 179, 34170 GORICA
tel. 0481 521951, fax 0481 522601
www.terpin.it / e-mail: info@terpin.it

- OD LETA 1927 -

želi vsem
odjemalcem,
sodelavcem in
prijateljem
vesel Božič in
uspešno 2003!

TANZQUARTIER NA DUNAJU / IZZIVALNA PLESNA PREDSTAVA

9X9: KJE SO MEJE UMETNOSTI?

RAFFAELLA PETRONIO

V kulturnih krogih - pa ne samo tam - se že nekaj časa zelo pogosto pojavlja vprašanje, kaj lahko sploh umetnost še pove v 21. stoletju. Je še možno povedati kaj novega ali je bilo že vse izrečeno? Odgovori na to vprašanje pogosto trdijo, da je danes možno le ponavljanje in posnemanje. In da to ni umetnost. Ali torej umetnost ne obstaja več?

Pred časom je bila na Dunaju zanimiva plesna predstava v okviru plesne sezone, ki jo organizira TanzQuartier. Ta nudi veliko kvalitetnih predstav in pripelje v avstrijsko prestolnico mednarodna imena sodobne plesne scene. Mislim, da je v svoji originalnosti predstava "9x9" (na sliki) odgovorila na marsikatero vprašanje, ki na Tržaškem žal večkrat ne najde odgovora zaradi skoraj neobstoječih kvalitetnih ponudb na področju sodobne plesne scene kot tudi eksperimentalnega gledališča, ki bi publiki razvilo kritično mišljenje o določenem delu.

"9x9" je zadnja stvaritev priznane belgijske plesne skupine "Les Ballets C. de la B." in je nastala po ideji koreografinje Christine De Smedt. Predstavo, ki traja okrog 70 minut, je skupina plesalcev ponesla že po vsem svetu. Scenografija temelji na zelo preprostih elementih, ampak vsakič z drugačnimi, nepričakovanimi rezultati. Gre za prikaz pojma

mase in individuuma, za tematiko vsakdana, gre za vsakdanje gibe in za vprašanje gledališkega prostora. Vsi ti elementi pripeljejo do rezultata, ki dvigne predstavo nad povprečne plesne stvaritve in ki daje plesu na odru čisto nove smernice, publiki pa nove izzive.

"9x9" je kaleidoskop tako imenovanega matematičnega gledališča mase ljudi in odpira nove horizonte odrskega prizorišča. Na kateri bazi se razvije delo? 9x9 = 81. To je število nastopajočih na odru. Gre za navadne ljudi s ceste, ne profesionalne plesalce, niti ne gledališke igralce. Belgijjska skupina je na Dunaju zbrala to število ljudi, s katerimi je speljala projekt, a skupina kroži že nekaj časa po svetu in ponavlja predstavo v raznih krajih, vsakič z drugimi nastopajočimi. Tako se vsakič ustvari čisto nov rezultat.

Predstava se začne v temi s tematičnimi zvočnimi efekti, ki preidejo kmalu v ponavljajočo monotono glasbeno temo. Iz vrst občinstva vstanejo posamezniki, ki se v te-

mi premaknejo na oder, kjer se začnejo gibati. Luč na odru se počasi dvigne in publiki se pokaže oder poln ljudi v vsakdanjih oblekah. Vsak se premika po svoje, s čisto naključnimi gibi: eden hodi, drugi ponavlja sekvenco pre-

prostih gibov, tretji leži na tleh. Prizorišče se ne spreminja, vse sloni na premikanju mase po odru. Publika gleda to maso, kot če bi bila na cesti, kjer si vsak utre svojo pot skozi množico. Če izvzamemo nekaj skupnih trenutkov, ko vsi ponovijo istočasno isti gib, predstavlja drugače vsak nastopajoči svet zase. Do konca predstave.

Publika je bila osupla, šokirana. Običajnih plesnih kombinacij in koreografij ni bilo.

Ni bilo ne zgodbe, ne čustev, pa niti kake tematske niti, ki bi peljala publiko do kakega sporočila, zaključka. Morda je bil smisel tokrat kje drugje... Marsikdo je zapustil dvorano med predstavo, sama sem s težavo zdržala do konca. Publika ni navajena na take predstave. Kasneje sem imela priložnost, da sem izmenjala vtise z drugimi iz občinstva in marsikdo je rekel, da bi bil rad zakričal, ali zbežal iz dvorane, ker so bili gibi ponavljajoči, počasni in nepovezani. Stopila sem tudi do nastopajočih, ki so mi razložili strukturo dela. Imeli so vaje s plesno skupino. Prvo srečanje je bila plesna improvizacija, iz katere je kasneje vsakdo moral izbrati samo 2 minuti gibanja, kar je zelo malo. Ti dve minuti plesa so morali raztegniti na 20 minut. Gibi, ki so prvič trajali 2 minuti, so torej potem ponavljali 20 minut. Tako so ustvarili pojem počasnosti. Predstava je imela tri sklope po 20 minut in še 10 minut zaključka. Vse je bilo zelo preračunano, matematično. Vsi nastopajoči, s katerimi sem govorila, so mi zagotovili, da je bilo izredno težko izvesti kratko plesno sekvenco tako počasi in to trikrat zaporedoma. To je seveda razumljivo, tudi ker nastopajoči niso bili profesionalni plesalci.

Toda predstava je bila precej utrujajoča tudi za publiko. Po njej je bila debata, pri kateri so sodelovali koreografinja projekta in njena

skupina. Vzdušje je bilo kar razgreto, saj je marsikdo imel kaj pripomniti. Marsikdo je izrazil misel, da je bila predstava le neokusna šala, in poudaril, da pravzaprav to ni bila niti prava predstava, pač pa poizkus neke ideje. Odprlo se je torej več vprašanj: kako daleč je dovoljeno iti, ko se lahko postavi neko delo na oder, kje je meja, ali se umetnik - v tem primeru koreograf - sploh zaveda, da ima odgovornost pred publiko, da pove nekaj s svojim delom? Ljudje na odru morajo vedeti, kaj sporočajo, kakšen pomen ima beseda ali gib. Nekdo je ocenil, da je "9x9" zanimiv eksperiment, a da ni za oder. Na tak način je sprožil vprašanje, zakaj je tak projekt sploh prišel v gledališče. Odgovor je bil jasn: samo v gledališču točno veš, kaj lahko komuniciraš, ker oder v gledališču daje jasno sliko tistega, kar se želi povedati z delom. Tu pa so spet prišla na dan nova vprašanja: kaj pomeni priti v gledališče? Zakaj grem v gledališče? Kaj pričakujem, da bom tam dobil? Kakšno vlogo ima gledališki prostor v današnji družbi? Ali ima gledališko ustvarjanje še kak smisel? Ko govorimo o eksperimentalni in avantgardni plesni gledališki sceni, je dopustno tudi vprašanje, če v umetnosti obstaja kaka meja, kaj je, kaj pa ni več umetnost, ali koliko smo odprti za novosti in kako jih sprejemamo.

Predstava "9x9" deluje na podlagi koncepta mase in hoče spodbuditi publiko k razmišljanju; kdo sem jaz, ki sem prišel v gledališče, sem

del mase tudi jaz? Kaj je masa? V tistih 70 minutah počasnih gibov in ponavljajoče se glasbe je gledalec prisiljen, da začne razmišljati, in to je tudi smisel take odrske postavitve. Sama koreografinja je na debati rekla, da je bilo delo pravzaprav živa slika, saj je vsebovala prave ljudi in, ko bo predstava konec, bo delo ostalo še naprej na Dunaju. To pa po zaslugi tistih živih ljudi, ki so bili na odru, kot živ del slike.

Sodelujoči na debati so prišli do zaključka, da ustvarjati v 21. stoletju - ko je vse lahko umetnost ali pa nič, ko je meja med umetnostjo in ostalim tako tanka, da jo je včasih težko zaznati - ni lahko, a da je mogoče. Treba je imeti točno določen cilj, natančno vedeti, kaj se želi povedati, imeti jasno idejo. Mislim, da je predstava "9x9" vse to imela, saj je stresla in presenetila ljudi, jih prebudila in porinila iz varnih kotičkov navade in povprečnih del ter jih je ob vrnitvi domov prisilila k razmišljanju.

Vprašanj in izzivov je torej še in še. Tudi ta članek želi biti izziv in startna točka za razmišljanje. Seveda je o tej temi veliko nasprotujočih si teorij, ki so lahko vse tehtne. Tako vidimo na marsikaterem odru tudi veliko neumnosti, ki jih predstavijo kot ne vem kakšno umetnost in jo prodajajo za drag denar. Skušajmo slediti zdravi pameti in sledimo lastnemu naravnemu občutku za lepo in popolno. Po tem bomo lažje prepoznali pravo umetniško delo.

POTOPIS

OD NOVE GORICE DO SANTIAGA (8)

CAMINO FRANCES

NACE NOVAK

Za prvo silo sem se zadovoljil s kletom v pokritem delu pred vhodom v stavbo, kjer se nas je zbralo kar nekaj mlajših. Na novo sem spoznal Belgijca Jana in Avstralko Scotta, ves čas pa so prihajali novi in novi pohodniki. Mlad nemški par je pripešal v spremstvu večjega psa, podobnega nemškemu ovčarju. Sprva sem mislil, da je njihov, in sem si še belil glavo s tem, kje ga bodo, reveža, pustili čez noč, saj je psom vstop v zavetišča prepovedan, potem pa sta povedala, da sta nanj naletela v vasi deset kilometrov stran. Od tam jih je zvesto spremljal, kot bi skupaj živeli že leta, tako da jima ni bilo čisto jasno, kaj in kako. Se kar tako, na en dva tri posloviti od tako zvestega spremljevalca, ali kaj?

Medtem ko smo izmenično božali premočnega pripenca in sta Nema se naprej glasno razmišljala o tem, kaj naj naredita, se nam je pridružila debelejša ženska,

domačinka, ki je bila v zavetišču zadolžena za čiščenje. Prišla je na čik pavzo in takoj, ko je videla, kako se skrivamo pred dežjem, je pogledala v sivo nebo, potem pa rekla: "Kaže, da bo deževalo do večera, celo noč in najverjetneje tudi jutri zjutraj". To je rekla, potem pa je v tišini do konca pokadila cigareto in se umaknila prav tako neslišno, kot je prišla.

Zaradi slabega vremena je bila skupinska soba zvečer polna. Največja atrakcija v njej je bil prav gotovo ogromen kamin, ki je skrbel, da nas ni zeblo. Zraven njega smo postavili dva raztegljiva sušilca za perilo, ker pa sta bila kmalu polna, je marsikdo oblačila sušil kar ročno. Tako da je nekaj minut stal čim bliže kaminu in majico, hlače, nogavice ali karkoli že vrtel na podoben način, kot se v gostilnah nad ognjem vrtilo nič krivi janciki ali prašički.

Eni smo se pogovarjali, brali ali pisali, drugi so peli, tretji so igrali karte. Bilo je

prijetno in čas je hitro bežal. Ko sem se odpravil v posteljo, je zunaj še vedno deževalo.

Čistilnikina napoved se je uresničevala, kar me ni veselilo.

8. V Kraljestvu blata

Ko sem se zjutraj zbudil in pogledal skozi okno, je z neba še naprej kapljalo. Zavetišče sem zapustil med zadnjimi in že kmalu potem, ko sem pustil Puente la Reina za sabo, se je izkazalo, da bom vsako minutko poležavanja drago plačal. Zakaj? Zato, ker se je pot ob izhodu iz mesta spremenila v blatno brljuzgo. Vsak, ki je stopil nanjo oziroma vanjo, je stanje samo še poslabšal, tako da sem imel pred seboj nekaj kilometrov terena, ki je bil potacano-pocast, zahrbtno zdrsljiv in globoko udirajoč se. Res enkratno. Brez pohodniških palic bi bil pečen, saj je bila spolzka brljuzga med vzponi in spusti še posebej nevarna.

Zdrizasta pot se je slabe tri kilometre vzpenjala do vasiice Cirauqui (na sliki), po-

dobne našemu Štanjelu. Zapomnil si jo bom predvsem po imenu, ki v izvirnem, baskovskem jeziku pomeni "kaže gnezdo". Sredi vasi sem si privoščil kratek odmor. Prepričan sem bil, da je najhuje mimo, a sem se krep-

meril vsega skupaj nekaj deset kvadratnih metrov, so bili umazani kot prašiči. Blatni do kolen, pa tudi višje, saj je marsikoga od njih spodneslo na spolzki podlagi, večina pa s seboj ni imela pohodniških palic, na katere bi se lahko

vanje pa je bilo počasno in vse prej kot prijetno.

Dež me je spremljal vse do Estelle. Čeprav sem hodil počasneje kot sicer, sem do Estelle prehitel večino romarjev, ki so zjutraj štartali v Puente la Reina. Pred vstopom v mesto sem ujel tudi Belgijca Jana, ki me je že prejšnji večer pričeval, naj grem z njim še devet kilometrov naprej, do vasiice Villamayor, kjer naj bi bilo odlično zavetišče, ki ga vodi nizozemski par.

Še enkrat je vprašal, ali se mu pridružim, a sem vidno utrujen od borbe z blatom

odgovoril, da me je današnji teren preveč izmučil in da se bom ustavil kar v Estelli. "O.K." je rekel in z odločnim korakom nadaljeval mimo zavetišča, pred katerim sem se pridružil skupini osmih, mogoče desetih pohodnikov, ki so čakali, da oskrbniki odpre vrata, in se nadejali čimprejnjega skoka pod tuš ter zaslužnega počitka v suhih oblačilih.

DALJE

ko zmotil. Blato me je čakalo takoj po izhodu iz vasi in potem je spet ob vsakem koraku reklo "čofl".

Naslednja vas, v kateri sem se ustavil, je bila Lorca, do tja pa sem ves čas hodil med žitnimi polji v različnih odtenkih zelene barve, vinogradi in sadovnjaki. Romarji, ki so počivali na Plaza Mayor, glavnem trgu malega strnjenegega naselja, ki bi si bolj zaslužil ime "trgič", saj je

ujeli. Sam sem jo še dobro odnesel, saj sem si hlače med hojo potegnili gor do kolen, tako da so trpeli le pohodniški čevlji, ki so bili na pogled povsem nerazpoznavni. Med hojo so se namreč ob vsakem koraku pogreznili tja do gležnjev in bili zato ujeti v debel blaten oklep. Tudi med nadaljevanjem poti so bili zaradi debelih plasti blata, ki so se lepile na podplata, še enkrat težji, napredo-

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

www.zkb.it

Vam želita srečen Božič in uspešno novo leto **2003**

ZADRUŽNA

**ZADRUŽNA BANKA
DOBERDOB in SOVODNJE**

www.bccdos.it

V različnosti je naša moč